

DUBBEL- MAKT

INNEHÅLL:

<i>T. Derbent</i> Den revolutionära militärpolitikens kategorier	4
<i>Karl Marx</i> Generalrådets manifest om inbördeskriget i Frankrike 1871.....	32
<i>V.I. Lenin</i> Om dubbelväldet.....	61
<i>Charles Bettelheim</i> Utdrag ur: 'Klasstriderna i Sovjetunionen	65
<i>Mao Zedong</i> -Till frågan om politisk makt i de antijapanska basområdena.....	113
-Riktlinjer för arbetetet i de befriade områdena under år 1946.....	117
-Väsentliga moment i jordreformen i de nya befriade områdena.....	123
<i>Niall O Dochartaigh</i> From Civil Rights to Armalites Derry and the Birth of the Irish Troubles.....	126

T. Derbent

Den revolutionära militärpolitikens kategorier

2006

”Il est vrai que parfois des militaires, s'exagérant l'impuissance relative de l'intelligence, négligent de s'en servir”
Charles de Gaulle – Le fil de l'épée, 1932[1]

”Att läsa är att lära, men att tillämpa är också att lära, och därtill det viktigare sättet att lära. Vår främsta metod att lära oss krigföring är att föra krig.”
Mao Zedong - Strategiska problem i Kinas revolutionära krig,
1936

I. Introduktion

Kära kamrater,

Louis XIV lät gravera orden ”ultima ratio regum” på sina kanoner: kungarnas slutgiltiga argument. Varje socialt revolutionärt projekt måste tänka framåt till frågan om den väpnade konfrontationen med makten och reaktionens styrkor. Att avfärda sådana studier eftersom ”tiden inte är inne än” för väpnade konfrontationer, innebär att göra val (politiska, strategiska, organisatoriska) som riskerar att vid punkten när ”tiden är inne” för väpnad konfrontation lämna de revolutionära styrkorna mak-

tlösa, sårbara och med karaktäristika som kommer att vara fullständigt inadekvat. Val som riskerar att lämna dem öppna för att besegras.

Organisationer som hävdar sig vara revolutionära men som vägrar att utveckla en militärpolitik innan frågan om konfrontation blir en praktisk realitet, diskvalificerar sig själva som revolutionära styrkor. De agerar redan som revolutionens dödgrävare, som arenornas och kyrkogårdarnas vaktmästare. Därför är ämnet för denna presentation revolutionär militärpolitik som vi kan definiera som analysen, förberedelserna, och användandet av väpnade styrkor i det revolutionära målets tjänst.

Frågan om revolutionär militärpolitik diskuteras åter igen. Oavsett om det handlar om att studera de långvariga folkkrig som leds av partier av Marxist-Lenistisk-Maoistisk typ (i Peru, Nepal, Indien, eller någon annanstans), eller om att återutvärdera erfarenheterna från stadsgerillorna i de imperialistiska metropolerna under de senaste 30 åren, eller på andra sätt, så har debatten om revolutionär militärpolitik upplevt en mindre comeback. Även om ståndpunkterna som kommer ur dessa debatter förblir väldigt olika (från återbekräftelsen utan ändring av Lenin och Kominterns upprorsprinciper, till den enkla approprieringen av nyvunna erfarenheter i de dominerade länderna), detta förnyade intresse i frågan om revolutionär militärpolitik är både bra och nödvändig.

Revolutionärt militärt tänkande fortsätter dock att vara blodfattigt. Dess förslag är bastardavkomman av historiska metoder baserad på erfarenhet, som är baserade på tidigare historia, med all den risk för dogmatism och konservatism som det för med sig) och filosofiska metoder (baserade på teori, som går deduktivt till väga med all risker för subjektivitet som det innebär), metoder som används utan någon metodologisk eller epistemologisk distans.

Se på den formlösa teoretiska kroppen, med begrepp som t.ex. ”strategi”, ”militärpolitik”, ”militär teori” och ”militär doktrin” som används som om de vore utbytbara med varandra. De teoretiska dubbeltydigheten är sådan att den genom missbruk av språket tillåter politiska manipulationer, som vi såg när vi i vår tidigare diskussion diskuterade dokumentet från (n)CPI [(nya) Italiens Kommunistiska Parti - övers.].

Denna presentation handlar inte om vad dagens revolutionära militärpolitik borde vara. Den är tänkt att vara ett verktyg till hjälp i en rigorös, metodologisk och vetenskaplig utvärdering av revolutionär militärpolitik.

Gränserna för denna presentation är enkla att se. Den är i sig själv inte bunden till någon specifik linje, utan berör ett fält där kategorier är baserade på analyser och politiskt-teoretiska val. Den gamla debatten om huruvida det finns eller inte finns något som kan kallas proletär militärvetenskap är ett exempel på detta problem. Mellan vänsteravvikelsen, som förnekar att det finns någonting som stämmer i den militära vetenskapen som utvecklas under den borgerliga makten, och högeravvikelsen som slaviskt följer det borgerliga militära tänkandet finns det en smal stig som det ännu återstår att frilägga.

Å andra sidan så fort författarens produkt lämnar sin grund i precis strategiskt tänkande – det vill säga dess grund i konkret analys av konkreta förhållanden, vilket betyder kopplad till politisk praktik – så kommer resultatet bara bli abstrakt teori. Då denna presentation är ett verktyg så är det hur den kommer användas, det vill säga hur den appliceras på konkreta situationer som kommer göra det möjligt för oss att göra oss av med de kategorier som bara är av akademisk intresse. Som Maurice Biraud sa i filmen ”Un taxi pour Torbrouk”: ”En obildad person som går kommer gå längre än två intellektuella som förblir sittandes.”

Ok?

Låt oss börja...

II. Objektiva faktorer, subjektiva faktorer

Det första man måste notera när det gäller revolutionär militärpolitik är dess inneboende gränser. Vi vet att ledningen för kontraupproret är glada i att använda sig av Colonel Trinquiérs idéer. Men dessa idéer är grovt antidialektiska, och uppfattar revolution som ett resultat av en konspira-

tion som består av två typer av personer: subversionens ”agenter” och de ”massor” som de manipulerar. Enligt Trinquier bryter revolutionära kriser ut vid den tidpunkt som den underjordiska ledningen beslutar: när den spelar sin hand.

Faktum är att revolutionära kriser bryter ut på grund av en kombination av objektiva och subjektiva faktorer. Mer i regel än i undantag så är de revolutionära styrkorna överraskade över händelsernas snabba takt. Så var fallet i krisen 1905, vilken överraskade Bolsjevikpartiet som inte hade några militära strukturer, så var fallet 1917 (vi vet hur hårt Lenin fick slåss inom partiet – i synnerhet mot Zinovjev och Kamenev – för att röra sig mot uppror); utsträckning av framgången vid Santa Clara (septemberdecember 1959) kom som en stor överraskning för Castros gerilla, samma sak med det stora upproret i Managua 1979. Partiets förberedelser och aktiviteter är oersättliga för att nå en revolutionär seger, men de är aldrig nog för att förklara det revolutionära fenomenet. En revolution är först och främst ett uttryck för ett samhälles inre motsättningar. Det var därför Lenin hade åsikten att inget uppror var möjligt om inte de styrande klasserna inte redan var i den alvarliga politiska kris, oförmögna att styra som innan, och om de förtryckta klasserna inte drevs mot uppror genom en försämring av deras levnadsvillkor. De kontrarevolutionära subversiva krigens misslyckanden visar oss hur viktiga dessa sociohistoriska villkor är (misslyckade i den meningen att de aldrig förde en kontrarevolution till makten med ”folk”-krigets medel, även om de må ha bidragit till processen genom att förstöra ekonomin i Nicaragua och Mozambique).

III. Militär doktrin

Det första partiet måste bestämma sig för är sin militära doktrin. Den militära doktrinen är ett uttryck för de åsikter som partiet gällande dess politiska utvärdering av problem som är kopplade till kriget i fråga, partiets attityd gentemot detta krig, dess definition, organiseringen och förberedelserna av partiets krafter, valet av dess strategi och metoder. Det är för att använda Clausewitz begrepp, dess krigsplan. Den följer av att valet av den militära doktrinen beror på den socio-historiska situationen.

Vid tiden för nazisternas invasion, var de europeiska kommunistpartier-
na ”konfigurerade” enligt en doktrin om ”intern” (nationell) klasskamp
vilket innebar att de hade beslutat sig om en proletär-upprorsteori, d.v.s.
huvudsakligen legala partier som kompletterades med militära struktur-
er. Denna modell var inte lämpad för de nya förhållandena och ledde till
större initiala förluster (Belgiens Kommunistiska Parti halshöggs av op-
eration ”Sonnenwende”), de kommunistiska partierna tvingades sedan
att improvisera en praktik av långvarigt folkkrig. Partiet militära doktrin
kan definieras som svaret följande frågor:

1. Vem är (och vem kommer vara) fienden?

Detta baseras inte bara på en analys av staten och dess styrkor utan också
på en klass analys av samhället (för att definiera mellanskiktens möjliga
attityder), en analys av den internationella situationen (för att avgöra hur
mycket stöd staten kan förväntas få från den imperialistiska bourgeoisien
likväl som vilka styrkor som skulle kunna intervensera för understödja
den revolutionära lägret), etc.

2. Vilken natur har det kommande kriget?

Kommer det att vara en ”ren” klasskamp från första början där prole-
tariatet möter bourgeoisin i en dödskamp? Kommer det att vara en kamp
där klassdimensionerna är kopplade till nationella dimensioner? Och om
så, kommer någon process att förena dessa två dimensioner eller kom-
mer de att äga rum på två olika stadier (ett nationellt befrielse stadium
där det ”bara” handlar om att få ockupationsmakten att lämna landet
och ett socialt stadium när det handlar om att förstöra de reaktionära
styrkorna)? Kommer det vara en kamp med både ett demokratiskt revo-
lutionärt stadium och ett proletärt revolutionärt stadium? Och om så,
kommer då dessa vara två skilda saker eller två distinkta stadium (ett
stadium där de proletära styrkorna kan räkna med att stora delar av mel-
lanskikten ansluter sig till det revolutionära lägret, och ett stadium då
proletariatet behöver slåss på egen hand för att etablera sin diktatur)?

3. Vad kommer väpnade styrkorna ha för mål och kampanjer som ett resultat av detta?

Krossa fiendens styrkor? Göra de mänskliga och /eller materiella kost-
naderna för kriget för höga för fienden? En kombination av ovanstående

(till exempel: förstöra den inhemska bourgeoisiens militära styrkort och
avskräcka möjlig utländsk intervention genom att skaffa sig medel för
att kriget för dyrt för dem)? Begränsad väpnad aktivitet inom nationens
gränser eller integrera det i en regional strategi? Etc.

4. Vad är (och vad kommer bli) de nödvändiga väpnade krafterna till
en början, och vad för typ av organisatorisk och teknisk utveckling är
nödvändig för nå denna nivå? Vad är de väpnade krafterna som är
nödvändiga i krigets senare skeden och vad för militär, organisatorisk
och teknisk utveckling och vilken typ av intern utveckling kräver detta?

Det handlar inte bara om nummer, utan också vilken typ av styrkor
det ska vara – miliser (av arbetare och /eller bönder) och/ eller 17 reg-
uljära enheter – och dess relation till partiet – organisk enhet mellan det
politiska och militära eller den (relativa) separeringen av den väpnade
grenen, t.ex. i form av en Röd armé.

5. Hur ska partiet förbereda sig?

Inte bara i termer av dess interna organisation (klandestinitet, valmöj-
ligheter gällande interna processer i form av partidemokrati- och disciplin,
militarisering av en del av dess kader, uppdelning i celler, skapande
av en ändamålsenlig säkerhets- och underrätelseapparat etc.), men också
i termer av föra samman olika resurser, etc.

6. Vilken kommer vara strategin för att föra och vinna detta krig?

Gerillakrigsföring? Uppror? En kupp? Etc. Detta måste baseras på en
analys av den politisk-militära maktbalansen (objektiva och subjektiva
faktorer såsom kampviljan). Den måste också baseras på en analys av
geografiska, ekonomiska, sociala och andra faktorer. På styrkornas möj-
lighet att röra sig, slå till, samla information, gömma sig, koncentrera
sina styrkor, skingras, retirera, kommunicera, etc.

IV. Militär utveckling

Partiets militärdoktrin påverkar dess militära utveckling, vilken inklud-
era alla aspekter som hör samman med dess militära styrka:

1. Organisatoriska aspekter

Om det strategiska valet faller på ett ”Stridande parti”, ett ”Politiskt-

militärt parti” eller ett ”Militariserat parti” så måste det tänkas igenom hur partiets strukturer är byggda för att kunna skräddarsy dem för både politiskt och militärt arbete.

* I de fall då det strategiska beslutet innebär ett parti som kontrollerar en specifik militär styrka (en Röd armé i embryoform), så måste denna specifika struktur skapas eller åtminstone så måste det tänkas igenom hur man ska skapa denna (utval av kader etc.).

* I alla fall: antingen föra partiet under jord eller förbereda sig för att föra det under jord; träna kader för underjordiskt arbete, etablera en klandestin struktur (gömställen, dokument, kommunikation); ta säkerhetsåtgärder i bruk (uppdelning i celler, etc.).

2. Militära aspekter

Skaffandet av de militära resurser (vapen, utrustning) som är nödvändiga eller till fördel för den militära doktrinen, och/ eller skapande av planer och förberedande av metoder och kontakter för att göra dessa resurser tillgängliga vid passande tidpunkt (till exempel: planer att attackera förläggningar); förse alla kader med en introduktion till militära frågor och förse specifika kader med militär träning.

3. Ekonomiska och logistiska aspekter

Tillförskaffande av de ekonomiska och logistiska resurser (pengar, boende, fordon, kommunikationsmedel, tillverkande av falska papper, etc.) som är nödvändiga eller fördelaktiga för den militära doktrinen, och /eller göra planer och förbereda metoder och kontakter för att göra dessa resurser tillgängliga vid lämplig tidpunkt.

4. Politiska aspekter

Implementera ett program som politisk förbereder partiets militanter och kader för det krig som definierat som nödvändigt eller önskvärt i den militära doktrinen.

5. Vetenskapliga och tekniska aspekter

Införskaffandet av de vetenskapliga och tekniska resurser som är nödvändiga och/ eller tillgängliga (att producera vapen och utrustning som krävs i strid och klandestinitet, för att avlyssna fiendens kommuni-

tion och skydda sin egen kommunikation, etc.) som anses önskvärda i den militära doktrinen, eller uppdatera planer och metoder för att se till att dessa resurser kommer vara tillgängliga vid passande tidpunkt; träna kader.

6. Ideologiska och moraliska aspekter

Det ideologiska och moraliska förberedandet av militanter, av de sympatiserande massorna i allmänhet, för det krig som anses nödvändigt eller önskvärt i den militära doktrinen. Ett exempel på detta skulle vara det sätt hur solidaritetsarbete med de revolutionära fångarna kan bidra till den ideologiska kampen till stöd för väpnad konflikt.

7. Intern process: disciplin och demokrati

Införandet av en intern process med former av disciplin och demokrati som anses nödvändiga enligt den militära doktrinen. Ett exempel på detta är de vietnamesiska kommunisternas val att använda sig av det system som kallas de ”tre stora demokratierna” i motsåndet. Detta lät dem utveckla initiativet, dynamiken och kreativiteten hos kader och kombattanter, att förstärka sammanhållningen och solidariteten i de väpnade styrkorna och att förbättra dess stridsstyrka:

* Politisk demokrati: i basenheter, att regelbundet hålla demokratiska möten, militära sammankomster där kombattanter likväl som kader kan yttra sin åsikt om allt som har allt att göra med strid, arbete likväl som träning, utbildning och liv i enheten; kadern har rätt att kritisera kombattanterna, men kombattanterna har också rätt att kritisera kadern.

* Militär demokrati: i fält likväl som under träning (om förhållandena tillåter), att hålla demokratiska möten för att kommunicera operationsplanen till alla, att tillåta folk att använda sin initiativkraft, och att arbeta tillsammans för att finna medel för att överkomma problem de problem som är för handen.

* Ekonomisk demokrati: kombattanter likväl som kader har rätten att delta i administrationen och förbättrandet av materiella förhållanden i system med ”öppen bok”. Revolutionära väpnade styrkor omfattar vanligtvis ett system av *strikt disciplin, som man frivilligt underordnar sig.*

Disciplin som man frivilligt underordnar sig eftersom det bygger på kadern och kombattanternas politiska medvetande och som upprätthålls genom en process av fortgående utbildning och övertygande. Detta system är sådant att alla är motiverade att respektera det och att hjälpa varandra att efterleva det. Strikt disciplin innebär att alla medlemmar i armén, utan undantag, kader likväl som kombattanter, överordnade likväl som underordnade, måste respektera det ordagrant och att ingen är undantagen. Demokrati och disciplin bör tjäna till att förstärka de revolutionära styrkornas militära styrka. I detta perspektiv är skillnaden mellan demokrati och ”demokratism” väsentlig, den tidigare förstärker den militära styrkan, den senare försvagar den.

V. Krigets vetenskap

Krigets vetenskap hjälper partiet att utveckla sin militära doktrin. Detta är den enade torson av kunskap som rör de psykologiska och fysiska aspekterna av strid. Dess innehåll är organiserat runt två grundläggande lagar:

1. Krig är underordnat politiska mål;
2. Resultatet av en konflikt beror på förhållandet mellan militär styrka (nummer och kvalitet – mod, disciplin och självdisciplin, motivation, träning – av kombattanter, kvalitet och kvantitet av krigsmateriell, kapacitet och karaktär på ledarskapet, etc.), likväl som politiska, moraliska, tekniska, sociala och ekonomiska styrkor.

Krigets vetenskap kan delas in i fyra kategorier:

1. Studiet av krig, inklusive krigshistoria (eller mer specifikt, när det gäller oss, historien om inbördes- och revolutionära krig.)

2. Krigets *lagar*, vilket betyder de principer som är absolut nödvändiga att implementera på all nivåer (strategi, taktik, etc.), och de *regler* som även om de är önskvärda inte alltid går att implementera i förhållanden som gör dem värda att använda. Vilket innebär:

* Principen att *medlen skall vara proportionerliga till målet*.

* Principen om *handlingsfrihet*, vilken kräver att styrkor ska placeras så att de kan nå sitt mål utan att ge fiendestyrkorna ett grepp, och som innehåller särskilda regler såsom att sammanföra styrkor (göra det möjligt för dem att ge sig in i strid som såsom de behövs); säkerhet (ständigt söka

underrättelse om fienden, aktiva och passiva säkerhetsåtgärder, etc.); initiativ; rörlighet; dölja sin intentioner från fienden; hindra fienden från att reagera; etablera reserver; etc.

* Principen om *styrkans ekonomi* (med andra ord: att få ut det mesta av sina resurser genom att aktivt och intelligent använda alla styrkor), vilken också innehåller särskilda regler: sammanföra de största möjliga resurserna till den punkt där insatserna är störst, genom att skära ner på sekundära fronter; koncentrera användandet av styrkor i så stor utsträckning som möjligt; koordinera alla resurser för att föröka dess respektive effektivitet; välja rätt tillfälle; välja rätt plats; övervaka (strategiskt, taktiskt, tekniskt genom användandet av nya metoder eller genom originell eller oväntad användning av gamla metoder); snabbhet (vilken förstärker effekterna av överraskningen och garanterar handlingsfrihet); kontinuitet i ansträngningar; utnyttja fiendens brist på förberedelse; etc.

3. Den teoretiska grunden för partiets krigsförberedelser.

4. Krigets konst.

VI. Krigets konst

Olikt krigets vetenskap till vilken den tillhör så är krigets konst inte en rigorös torso av kunskap om fenomen och dess lagar. I egenskap av konkret aktivitet (inte en spekulativ) möter krigets konst aldrig två identiska situationer: varken medlen eller fienden eller terrängen eller de socioekonomiska förhållandena är någonsin desamma. Än mer, krig är inte bara en konfrontation mellan materiella styrkor, det är också en konfrontation mellan viljor, mellan moraliska styrkor som oftast radikalt förändrar de materiella styrkornas värde.

De grundläggande aspekterna i krigets konst är:

1. Strategi
2. Operationernas konst (eller operationskonst)
3. Taktiker
4. Logistik (relativt till rörelse, positionering, och tillförsel till de väpnade styrkorna)
5. Organisation (i relation till organisation och förberedelsen av materiell och folk)

Krigets konst ligger i att bemästra och artikulera dessa olika aspekter och dess respektive specifika karaktäristik. (Till exempel, vara medveten om den taktiska betydelsen av att etablera reserver givet att strid ofta fortgår som en serie av sammanstötningar, även om strategi kräver strikt respekt för styrkans ekonomi, vilket innebär dess fulla utnyttjande där de skulle kunna göra en kritisk skillnad.)

VII. Strategi

Strategi består av att implementera de koncept och rekommendationer som följer av den militära doktrinen. För att göra detta tar den itu med både militära och icke-militära problem, den omvandlar partiets *militära styrka* (ett kvantitativt koncept) till *militär styrka* (ett dynamiskt, icke-kvantitativt koncept), och det tar den militära doktrинens plats så fort som striden börjar.

Därför, har strategin:

1. Denna definition: det adekvata användandet av strid i syftet att uppnå krigets mål.

2. Startpunkten: viljan att nå de bästa resultaten, så fort som möjligt och med minsta kostnad, genom att effektivt använda av styrka – strategi lyder därav under lagen om styrkans ekonomi.

3. Detta betyder: Framgångsrika operationer (möjliggjorda av den strategiska analysens korrekthet och åstadkommen av revolutionära styrkor som bemästrar operationernas konst och taktik) vilket sen utnyttjas militärt, politiskt (propaganda etc.), och organisatoriskt (integrerande av nya kombattanter, etc.).

4. Dessa principer: den (absoluta) vikten av överlägsenhet vid nyckelpunkter (man kan inte ”attackera allt” eller ”försvara allt”); den (relativa) vikten av överraskning och undanflykt; hålla målet i proportion till styrkorna och hindrena.

5. Detta mål: uppdrag som ska leda till fred, vilket i fallet av ett revolutionärt krig betyder förstörandet av fiendens styrkor och brytandet av fiendens stridsvilja.

Ingenting garanterar att medlem kommer röra sig mot målet: varje lyckad operation är inte nödvändigtvis något bra på den strategiska nivån (till exempel, en som leder till en eskalation som det revolutionära lägret inte är förberedd på att hantera – utländsk intervention till exempel). Strategisk analys bestämmer vilka operationer som ska utföras och inom

vilket ramverk.

Förutom principerna och reglerna i krigets konst, av vilken strategi har en nyckelroll, strategisk analys baseras på sina egna kriterier. Dessa inkluderar:

1. Lagarna som styr krigsföring. De har listats ovan, de är objektiva och gäller lika för båda sidor.

2. Karaktäristiken och naturen av det krig som ska föras; fördelning av styrkor (socialt, militärt, politiskt, etc. existerande likväl som potentiella, i både kvalitativa och kvantitativa termer); dess presumtiva varaktighet, intensitet, och utsikter; möjligheten av en utländsk intervention (vänskaplig eller fientlig); geografiska och sociala förhållanden, etc.

3. Partiets beredskap för krig.

4. Materiella och tekniska tillgångar (militär tillgångar, tekniker, information, kader, kombattanter, vetenskapsmän).

5. Styrkornas ledarskap.

6. De val som fienden troligtvis kommer att göra, ty det strategiska området består av motståndarens aktioner och reaktioner.

På denna grund innebär strategisk analys:

1. Noggrann beräkning av de risker som finns; specifikt innebär detta att uppskatta hur det när revolutionen går fram kommer ske en kvalitativ eskalation från kontrarevolutionens sida (tortyr, utomrättsliga avrättningar, etc.);

2. Alltid hålla operationerna i precis linje med de politiskt-militära målen (dvs., inte reagera på grund av prestige);

3. Förbereda en reträttposition

4. Resolutet när aktionen initierats;

5. Vara flexibel gällande vilka metoder/resurser att använda när man möter oförutsedda utvecklingar.

VIII. Generella principer i revolutionär strategi

Vad är de *generella principerna i revolutionär strategi*? Vi kan räkna upp fem:

1. Den är baserad på politikens primat över det militära (och detta går bortom den generella principen av att underordna militära möjligheter under politiska mål: det handlar om att politiken är det primära över hela brädet; det innebär, den politiska bildningen av revolutionärer

är av större vikt än deras politiska utbildningen; det politiskt-ideologiska resultatet kan vara viktigare än dess materiella effekt, militära operationer kan skjutas upp men politiskt arbete får aldrig upphöra o.s.v.);

2. Den är baserad på primatet av människor över ting;

3. Den är baserad på det internas (vad som händer inom landet, vad som händer inom klassen) primat över det externa;

4. Den är alltid fokuserad på sin koppling till de folkliga massorna;

5. Oavsett vilken huvudsakliga form av kamp som valts (uppror, gerilla, etc.), så bortser den aldrig från någon typ av kamp: masskamp (strejker, demonstrationer), gerilla krigsföring, traditionell krigsföring, sabotage, legala kamper, psykologisk krigsföring, hemlig krigsföring, terrorism, upproriska rörelser.

6. Dess mål är det fullständiga krossande av fiendens väpnade styrkor. Olikt all annan typ av krig är det revolutionära kriget ett utrotningskrig som inte kan avslutas genom att få till en överenskommelse eller genom att hålla fredssamtal med fienden.

IX. De grundläggande revolutionära strategierna

För att bli lite mer konkreta kommer vi nu att snabbt gå igenom de olika grundläggande revolutionära strategierna som teoretiserats sen proletariats intåg på den historiska arenan. Jag har räknat det till elva, även om detta är lite godtyckligt eftersom vissa kategorier skulle kunna delas upp för att skapa nya.

1. Den Blanquistiska upprorsstrategin

Det mest avancerade exemplet av denna strategi är blanquistiska strategin som teoretiserats i "Manualen för väpnat uppror". En liten grupp av beväpnade konspiratörer (mellan 500 and 800 i 12 maj-upproret 1939) slår till när de tror att folket är subjektivt redo för uppror, agerandes i det oorganiserade proletariats ställe. De tar kontroll över vapenförråden och distribuerar vapen, slår till mot de ledande i den politiska maktens strukturer och dess repressionsapparat (attack mot polisen högkvarter), upprättar systematiskt barrikader och organiserar massorna som dra till upproret. På den taktiska nivå förlitade sig Blanqui i hög utsträckning på barrikader – ett beslut som kritiserades starkt av Engels. Barrikadernas passiva taktik användes av det revolutionära proletariatet fram 1848; det ända sett varpå den skulle kunna ha lyckats vore om stora mängder av

soldater från den borgerliga armén skulle besluta sig för att desertera och gå över till upprorets sida.

2. Den upproriska generalstrejkens strategi

Bakunins arv (oavsett om det uppmärksammats eller inte), som hade som mål att åstadkomma statens avskaffande genom en enskild kollektiv aktion, företrädesvis en generalstrejk. Ett sådant uppror skulle utlösas som ett resultat av massornas spontanitet. Enligt denna strategi kommer den upproriska generalstrejken att uppstå när massorna är subjektivt redo, och denna subjektiva bereddvillighet kommer att få alla objektiva frågor (militära, organisatoriska) att enkelt lösa tack vare massornas revolutionära kreativitet. Denna strategi baseras också på ett storskaligt sammanbrott av den borgerliga makten, även detta grundas i massornas subjektiva bereddvillighet (massdeserteringar från armén, etc.). Denna strategi framfördes igen under mellankrigstiden av de revolutionära syndikalisterna och har också återkommit bland "mao-spontex" (Spontanistisk maoism) och inom den bordigistiska ultravänstern.

3. Strategin med Terrorism som exempel

Praktiserad av en tendens inom den anarkistiska rörelse och av de ryska folkvännerna. Den baserar sig antingen på aktion genomförda av individer eller av en hemlig organisation – och saknar alltid organisk koppling till massorna. Dess enda sätt att komma i kontakt med massorna är genom de exempel som deras aktioner ger, eller deras militanternas attityd när de möter repression, och, med tiden, vissa deklamationer. Terroriststrategin lyckades att slå till mot reaktionen på dess högsta nivå, provocera terror bland fienden och vinna massornas beundran, med den har aldrig lyckats översätta dessa faktorer till krafter som kunnat störta en regering. Historiskt har denna strategi enbart producerat misslyckanden, man "väcker" inte massornas revolutionära delar utan att organisera dem.

4. Den Leninistiska/kominternstrategin för uppror

Implementerade första gången i oktober 1917 och noggrannt teoretiserad därefter (ett känt fall är det kollektiva arbete "Det väpnade upproret" som är signerat "Neuberg"), detta var strategin som antogs av kommunistpartierna på 1920- och 30 talen. Den integrerar och systematiserar Marx och Engels analyser (och lärdomarna från skeenden som 1905)

genom att ge förtruppsspartiet en central roll vilket kommer arbeta för att föra samman de element som är nödvändiga för en lyckad revolution (höja massornas revolutionära medvetande, politisk och militär organisering av massorna i synnerhet genom skapande av ett Rött garde, träning och utrustande av stormstyrkor och att använda dessa istället för barrikader, upprättandet av ett upproriskt högkvarter, förbereda stridsplaner, komma fram till rätt tidpunkt att slå till, etc.). Denna strategi mötte stora misslyckanden i Tyskland (1923), Kina (1927), Asturien (1934), Brasilien (1935) och på andra ställen.

5. Det långvariga folkkrigets strategi

Det har tre stadier: ett gerillastadie, strategiskt defensivt (dock taktiskt väldigt aktivt, bestående av initiativ utan avbrott); ett stadie av strategiskt ekvilibrium; ett strategiskt offensivt stadie under vilket de revolutionära styrkorna kan föra rörelsekrig och ett (komplimenterande) positionskrig. De specifika principerna av långvarigt folkkrig drogs av Mao Zedong upp som följer:

- * Attackera först skingrade och isolerade fiendestyrkor, attackera sen de mer viktiga styrkorna.

- * Etablera först befriade områden på landsbygden, omringa städerna från landsbygden, ta först alla små städer, ta sen de stora.

- * Se till att utnumrera fienden i stor skala i strid (strategin handlar om hur man strider en mot tio, taktiken handlar om att slåss tio mot en).

- * Se till att kombattanter har en hög nivå av politisk medvetenhet så att de kommer vara överlägsna i uthållighet, mod och känsla för självup-offring.

- * Se till att ha folkets stöd, bemöda dig att respektera dess intressen.

- * Se till att tillfångatagna fiender går över till det revolutionära lägret.

- * Använd tiden mellan slag till att förbättra, träna och utbilda er.

Denna strategi har varit segerrik i Jugoslavien, Albanien, Kina och Indokina men mött stora nederlag, nämnvärt i Grekland (1945-49) och Malaysia (1948-60).

6. Kuppens strategi

Förlitar sig på att styrkeförhållanden är extremt positiva till förmån för det revolutionära partiet. Till exempel, i Prag 1948, kan vi notera närvaro av den sovjetiska armén, kommunistpartiets styrka och prestige,

existensen av folkmiliser (15 000 – 18 000 beväpnade arbetare), den nära totala infiltrationen av de nationella säkerhetsstyrkorna och flera arméstyrkor, etc. Denna strategi har fördelen av att vara oändligt mer ekonomisk än de som bygger på väpnad konflikt. Den kan till och med behålla legitimitetens skepnad, vilket möjliggör den politiska neutraliseringen av vissa mellanliggande sociala skikt. Kuppen kommer generellt ur en möjlighet som givits genom extraordinära historiska förhållanden snarare än ur en revolutionär strategi som teoretiserats eller utvecklats som sådan. Icke desto mindre, i tredje världen på 1960 – och 70-talen så användes den systematiskt av unga progressiva officerare som i varierande grad hade kontakt med Sovjetunionen.

7. Det beväpnade parlamentsvalets strategi

Baserad på teorin att delvis tagande av makten är möjligt med legala medel (villkoret är att en stor masskamp existerar som kan garantera demokratiska rättigheter) och att detta delvis tagande av makten kommer ge den revolutionära rörelsen de redskap som, i kombination med de revolutionära styrkornas egna resurser, kommer vara tillräckliga för att säkra den revolutionära processens framåtskridande och hålla tillbaka den reaktionära motoffensiven (militärkupp eller utländsk intervention). Organisationer som antar denna strategi utrustar sig själva med militär potential för att garantera ett maktövertagande som faktiskt är baserat på lagliga metoder. General Pinochet gjorde mycket för att diskreditera denna strategiska hypotes som redan hade upplevt ett blodigt misslyckande i form av decimeringen av det österrikiska Schutzbund 1934.

8. Foco-strategin

En teori baserad på systematisering av de specifika erfarenheterna av gerillor som var aktiva i slutet av 1950-talet och början av 1960-talet i Latinamerika (inklusive Kuba). Den gör etablerandet och utvecklandet av en mobil bas för gerillaoperationer på landsbygden till den centrala aspekten i den revolutionära processen. Focoism är inte tänkt att vara universiellt tillämpbar, och baserades i stor utsträckning på idéer om det latinamerikanska samhällets dualitet (den kapitalistiska staden och den feudala landsbygden), om omöjligheten att etablera befriade zoner såsom det gjordes i Indokina, etc. Gerillans mobila baser är tänkta att utvecklas till en folkarmé, att omringa städerna till dess att regimen avsätts

genom en upprorisk generalstrejk i den urbana centren. Fram till denna nådastöt är proletariatets roll begränsad till att stödja landsbygdsgerrillan.

9. Den neo-upproriska strategin

Uppkom efter den framgångsrika Sandinistrevolutionen i Nicaragua. I svallvågen av denna seger övergav många revolutionära styrkor helt eller delvis det långvarig folkrigets strategi - en strategi som de i vissa fall hade följt i årtionden - för att försöka få saker att ske genom att uppmana till uppror i städerna. Detta var fallet Nya Folkarmén (NPA), ledd av Filippinernas Kommunistiska Parti, fram till dess korrigeringskampanj 1992 återförde den till det långvariga folkrigets koncept.

10. P.A.S.S.-strategin (politisk-militär stridsstrategi) med kombinerad revolutionär krigsföring

Definierad och implementerad av Mahir Çayan och grundarna av Folkets Befrielse Parti/Front och antagen av flera organisationer på 1970- och 80-talet. (Dev Yol, Dev Sol, MLSPB, THKP- Folkets Revolutionära Förtrupp, etc.). Enligt denna strategi förblir gerillan primär till stadiet av traditionellt krig, och andra former av kamp (politisk, ekonomisk, demokratisk, och ideologisk) är underordnad den. PASS-strategin är indelade i tre stadier:

* Skapandet av en stadsgerilla (det är lättare att bygga upp en stridande styrka i en stad, väpnade aktioner där kommer få mer resonans, det sociala landskapet är bättre lämpat för att acceptera och förstå aktioner på hög nivå).

* Gerillan sprider sig i hela landet, och bredvid stadsgerillan etableras en landsbygdsgerrilla. (Detta kommer spela en viktigare roll eftersom en enhet på landsbygden kan retirera och utvecklas genom att allt mer integrera bönder på en fortgående basis, medan stadsgerilla, som måste skingras till klandestina baser efter varje aktion, inte kan hoppas kunna etablera en varaktig relation med massorna eller utvecklas till en folkarmé.)

* Omvandlandet av gerillastyrkorna till en reguljär armé.

11. Det långvariga revolutionära krigets strategi

Definierad och implementerad av stridande kommunistiska organisationer i Europa. Baserad på det Maoistiskt långvariga krigets principer

men med den stora skillnaden att den ger upp all form av landsbygdsgerrilla (och med det idén om landsbygdens omringande av städerna), genom att ersätta befriade zoner med klandestina nätverk i massorganisationer (fackföreningar, etc.), genom den större betydelse den ger till väpnad propaganda- aktioner, och genom att anta nya organisatoriska förhållanden mellan det partiorienterade och militärorienterade arbetet (till den punkt, i vissa fall, då man förnekar den traditionella separationen mellan det Kommunistiska partiet och den Röda armén och utvecklas idén om det Stridande partiet, som rättfärdigas av den väpnade kampens nya politiska kvalité), etc.

Denna högst schematiska lista är inte tänkt att vara en "katalog" ur vilken man kan välja något färdigt recept. Varje specifik situation kräver ett specifikt svar. Varje konkret fall kommer att innehålla element från olika strategier, antingen på grund av tröghet (gamla metoders överlevnad), eller alternativt på grund av att kampen får nya metoder att växa fram, metoder som endast kommer bli teoretiserad och systematiserade efter fullbordat faktum. Det mesta vi kan hoppas på är att denna lista tjänar som en guide.

Det bör noteras att dessa strategier kan delas upp i två breda kategorier: dem som söker avgöra saker i ett slag (upproriska strategier) och de som försöker lösa saker genom en serie av slag och kampanjer (gerillastrategier). Envar av dessa breda kategorier kommer med sina egna avvikelser: en högeravvikelse i fallet med upprorsstrategier, som ibland antas av krafter som är påverkade av opportunism som ett sätt att skjuta upp konfrontationen med de vid makten; efter vänsteravvikelse i fallet med gerillastrategin, som ibland antas av krafter som är påverkade av subjektivism som ett sätt att undvika det arbete som behövs för att förankra dem själva i klassen.

X. Revolutionär strategi och dogmatism

I och av sig självt är varken upprorsskolan eller gerillaskolans strategi nödvändigtvis dogmatisk, inte heller är de nödvändigtvis odogmatiska.

Vardera skola har "sina egna" dogmatiska anhängare, och vad som blir tydligt i varje fall är att dogmatiska tolkningar av de strategiska möjligheterna är resultatet av krafter som utvecklar en opportunistisk prak-

tik bakom sin krigsliknande retorik

1. Angående uppror

Bland de rättrogna anhängarna av ”upprorets teologi”, är det senare lite som horisonten: ju mer de rör sig mot det, desto längre bort förflyttas det. Genom att separera de mellanlånga målen från de (påstått) långsiktiga målet – väpnat uppror – utvecklar de en linje som må stärka partiet och dess inflytande i det mellanlånga loppet gällande partiorienterat arbete, organiseringen av avancerade arbetare, taktiker i masskamper, etc. – men vilken objektivt förhindrar uppkomsten av de objektiva och subjektiva förhållanden som är nödvändiga för den revolutionära krisen som kommer att utlösa upproret.

2. Gällande långvarigt krig

Vissa ”maoister” föreslår att härma Maos långvariga krig under förhållanden (politiskt-historiska, socio-ekonomiska, geografiska, etc.) som är långt ifrån de i de dominerade länderna, och sen senarelägger de hela tiden den väpnade kampen med förklaringen att de nödvändiga ”förutsättningarna” saknas. Då och då kommer vissa substitut för väpnad kamp uppstå, till exempel lånandet av spektakulära former av propaganda (en hammare och skära som brinner på en bergsslutning ovanför en stad) använda av styrkor (i detta exempel, PCP) som faktiskt för väpnad kamp. Det är då vi ser detta verkliga missbruk av språk, när deklARATIONER görs att en grupp för ett ”folkkrig” även om den inte utför några väpnade aktioner.

XI. Universell och specifik karaktäristik

Att vända sig bort från dogmatism betyder att:

1. Etablera militärpolitik (och i görandet av detta göra strategiska val) baserad på en rigorös analys av historien och the nuvarande objektiva och subjektiva förhållanden. Denna analys kan leda antingen till positionen att ens strategiska val är universellt applicerbar (med andra ord, att antingen uppror eller långvarig krigsföring alltid och överallt ska antas som den enda applicerbara revolutionära strategin), eller till positionen att valet mellan uppror och långvarig krigsföring skall baseras på objektiva omständigheter. Att mena att ett strategiskt val är universellt tillämpbar är inte i sig dogmatiskt. Det kan var det, men det kan också vara resultatet av uttömmande, rigorös och ärlig undersökning,

ett försök att identifiera historiens lagar och att agera därefter. Detta är en metod i linje med historiematerialismens principer. Så länge de enda revolutionära segrarna var Pariskommunen och Oktoberrevolutionen tenderade historik analys att se väpnat uppror som den enda möjliga vägen. De revolutionära segrarna i Kina och Indokina skakade om denna påstådda historiska sanning. Att skilja undantaget från regeln är en absolut nödvändig övning, men det är bortom denna presentation.

2. När väl strategin har beslutats om, innebär ett bortvändande från dogmatism att möta frågan om de universella och specifika aspekterna i den strategi som valts.

1. För uppror

Neubergs Kominternmanual förser oss med ett mycket bra exempel: väpnat uppror presenteras som en ”nödvändighet” och ett ”öde” för klassklampen. Ingenstans ifrågasätter Neubergs arbete upprorsstrategin; all kritik det ger (vilken är både omfattande och intressant) berör misstag att implementera den (dålig tajming, otillräckliga eller dåligt placerade styrkor, brist på koordination, 22 23 37 etc.). Det förutsätter att upprorsvalet är ”beprövat”, och på denna grund studeras varje konkret erfarenhet (Hamburg 1923, Kanton 1927, Tallinn 1934, etc.) för att hjälpa revolutionärer att anpassa strategin till sina egna socio-historiska omständigheter: här är det nödvändigt att föregå upproret med en generalstrejk, där borta kommer det vara nödvändigt att inleda det överraskande, etc.

2. För långvarigt krig

Frågan om den universella och specifika karaktäristiken för långvarigt krig har mest utförligt undersökts av ordförande Gonzalo. I hans synsätt försåg Mao Zedong när han etablerade folkkrigets principer proletarietet med dess militära linje, dess teori och dess militära praktik, ”universell, vilket innebär överallt applicerbar baserad på konkreta förhållanden.” Gällande kritiken att detta erkännande av den revolutionära krigsförings universella tillämpbarhet är ett tecken på dogmatism är Gonzalos svar att de konkreta omständigheterna ger upphov till olika slags taktiker, strider och organisation. Han listade tre sådana säregenheter i Peru; för det första, vikten av kamp i städerna bredvid kampen på landsbygden (vilket reflekterar städernas betydelse i Latinamerika); för det andra, fak-

tumet att man kunde och var tvungna att etablera former av folkmakt i de befriade zonerna innan de väpnade styrkornas nederlag (på grund av dessa sena entré på scenen 1982, långt efter att polisstyrkorna kördes bort); för det tredje, militarisering av partiet.

XII. Stödområden, Gerillazoner och befriade områden

Tillskillnad från frågan om universella och specifika karaktäristika, gäller frågan om ”stödområden” enbart gerillastrategier. Vi kommer att börja med att studera de olika kategorierna.

1. Gerillazonen.

Detta är en geografisk kategori: området där gerillan är aktiv, där den rör sig och är aktiv.

2. Stödområde

Denna kategori är både geografisk och politisk-social. Det är en zon där fienden är närvarande (eller där den lätt kan tränga in) men där revolutionär motmakt också existerar. Det revolutionära partiet är stadigt förankrat bland massorna och gerilla åtnjuter stöd (rekryter, förtroendet, skydd, information, etc.). De sociala relationerna är fortfarande det gamla samhällets, men maktbalansen mellan klasserna har ändrats: folkets krav förstärks av stöd från de revolutionära väpnade styrkorna.

3. Det stationära eller stabila stödområdet

Ett givet område där politisk-militär kontroll existerar, där regimen institutioner har drivits ut, och som kommer försvaras mot fiendens väpnade styrkor. Detta är nivån mellan stödområde och befriat område.

4. Befriat område

Ett givet område där den revolutionära makten har gjort sig av med den gamla regimen styrkor och institutioner och där det nya samhället håller på att uppstå. Kapitalisterna, jordägarna och oligarkerna exproprieras och hålls ansvariga. Produktionsmedlen socialiseras, etc. Ur militär synvinkel innebär detta att ha både kapaciteten och viljan att försvara dessa zoner.

Alla dessa kategorier kan vara rätt förvirrande då olika författare och texter ibland använder samma termer för att beskriva olika kategorier. Den största delen av tiden använde Mao Zedong begreppet ”stödom-

råde” för att mena ”stabilt stödområde”. Det vietnamesiska motståndet refererade till territorium som de kontrollerade som ”gerilla zoner” – saigonstrykorna förblev i kontroll under dagarna. På detta sätt kan många saker som ter sig som paradoxer lösas, t.ex. de färsk dokumenten från Nepals Kommunistiska Parti som hävdar [att de] ”inte är i positionen att kunna skapa en stabila stödområden”, samtidigt som de hävdar att ”en speciell typ av stödområden existerar i Rolpa och Rukum, där vi upptar skatter, håller folkdomstolar, kontrollerar skogen, etc. [...] Polisen går inte in i dessa zoner.” I detta mer än i andra frågor bör man inte hänga upp sig på de ord som används utan snarare vara uppmärksam på de koncept som beskrivs.

Focoistisk analys gör ett stort nummer av det faktum att den kubanska gerillan inte etablerade ett stabilt stödområde för än efter mer än 17 månader av non-stop strid och skyller den peruanska gerillans nederlag 1965 på deras försök att etablera sådana baser för tidigt. På så sätt ifrågasätter focoismen direkt och öppet principerna i maoistiskt långvarigt folkkrig, enligt vilka skapandet av ett stödområde är gerillas startpunkt (och inte någon framtida bedrift). Den focoistiska kritiken inte bara tillbakavisar denna idé (under de förhållanden som härskade i Latinamerika på 1960-talet) av att försöka skapa stabila stödområden (vilket vore en sak), utan tillbakavisar till och med idén om att förlita sig på en ”säker zon” på tusentals kvadratkilometer. Men denna kritik blandar ihop koncepten *stödområde* och *stabilt stödområde*. I själva verket, och långt innan de sjutton månaderna, hade den Castroistiska gerillan stödområden i Sierra Maestra. Om vi tar den focoistiska kritiken av stödområden till dess logiska slutsats så lämnas vi med ingen mer än gerillanomadism.

Erfarenheterna från de latinamerikanska gerillor som berövades stödområden (ett känt exempel är det kolombianska ELN på 1960-talet) gav upphov till konceptet *taktikism*. Detta refererar till en situation där isolerad gerillor – antingen otillräckligt, dåligt, eller helt enkelt inte alls stödda av en politisk struktur – förlora sina revolutionära värderingar eftersom de är tvungna att fokusera på taktiska frågor (proviantering, manövrering, hålla koll på vad som händer på marken, etc.) Gerillor som förfaller till taktikism blir oförmögna att på rätt sätt utföra det nödvändiga väpnade propagandaarbete eller utbildandet av massorna, inte heller kan de utveckla sig själva eller inkorporera eller träna nya rekryter.

XIII. Operationernas konst (eller operationskonst)

Strategi förmedlas genom operationernas konst; om strategi bestämmer vilken operationer som bör utföras, bestämmer operationernas konst under vilka förhållanden de ska utföras. Den berör grunden i, och förberedelserna av, de militära operationerna som en funktion av den strategiska planen. Såsom definierad av Alexander Svechin, den ledande sovjetiska militärteoretikern på 1920-talet är operationen strategins medel, operationernas konst är strategins material, striden är operationens medel, taktikerna är operationernas konst material. Svechin utvecklade konceptet med operationernas konst genom att observera att krig inte länre avgjordes i ett stort Napoleon-lik slag som de gjorde på 1800-talet. Istället avgjordes de av en serie sammanlänkade operationer. Vi kan se att operationernas konst är mer relevant för gerillastrategier än för upproriska diton. De revolutionära styrkorna som är involverade i det senare har bara användning av operationernas konst när de ska hantera inbördeskriget (och/ eller utländsk intervention) som skulle följa ett lyckat uppror.

Det är uppenbart att det Mao kallade *kampanjernas vetenskap*, kategorin mellan strategi och taktik, kan klassificeras inom denna kategori som kallas operationernas konst.

I Maoistiskt långvarigt krig, handlar operationernas konst om samarbetet och interaktionen mellan de tre nivåerna i de väpnade styrkorna: de lokala miliserna (självförsvarsmiliserna), de regionala styrkorna, och de reguljära styrkorna (stridsstyrkor dedikerade till offensiv, som lyder direkt under de centrala befälhavarna). Gerillans spontana form är den lilla stridsenheten, som kommer ifrån och stöds av lokalbefolkningen, aktiv i den direkta omgivningen varifrån den kommer. För att behålla, och än viktigare, för att utveckla dess styrkor, måste gerillan bryta med denna spontana praktik och applicera *rörelsegerilla*-principen, vilken faller under operationernas konst kategori. Detta handlar om att sammanföra kämpar från olika lokala gerillaenheter för att kunna skapa mobila styrkor som kan sprida ut sig och röra sig effektivt över ett stort område (genom att arbeta med lokala gerillaenheter). Sådan mobilitet skyddar enheten (eftersom fienden inte vet var den är), tillåter de att behålla initiativet (både när man attackerar och retirerar), och genom att vara närvarande i hela området stärker dem de revolutionära styrkornas auktoritet. På detta sätt utvecklas rörelsegerillan till den *stora gerillan*, och

när sen stadiet av traditionell krigsföring.

Principerna i operationernas konst är.

1. Rörlighet och vikten av accelerande rytmer i stridsoperationer;
2. Koncentrera aktivitet vid avgörande tid(er) och plats(er);
3. Överraskning;
4. Initiativ och aktivitet i strid;
5. Bevarandet av de egna styrkornas kapacitet och effektivitet;
6. Överstämmande av operationernas mål och den aktuella situationens förhållanden;
7. Koordinera styrkor och metoder/ resurser.

För att presentera dessa kategorier enklare (och mer schematiskt), kan vi säga att krigsföring är en fråga om strategi, genomförandet av kampanjer handlar om strategi och operationernas konst, genomförandet av slag är en fråga om operationernas konst och taktik och att en enkel väpnad konfrontation är en fråga om taktik.

XIV. Taktiker

Så om *strategi* bestämmer vilken typ av operationer som skall utföras, och *operationernas konst* bestämmer de förhållanden under vilka dessa är utförda, så är det *taktik* som bestämmer hur dessa operationer utförs. Taktiken är området för förberedande och användande av vapen, folk, metoder/resurser för att framgångsrikt gå in i väpnad kamp.

Taktik besitter både generella och specifika principer som relaterar till olika typer av militära operationer.

Som vi har sett så består ingen revolutionär strategi av enbart en metod, av enbart en taktik: t.ex., *upprorsstrategin* använder sig inte enbart av *upprorstaktiker*, utan också (i mindre utsträckning) av alla andra taktiker och specifika former av revolutionärt krigsförande. För att ta ett exempel, i revolutionär krigsföring sker sabotage i helt andra dimensioner än det någonsin gör i vanlig krigsföring. Det handlar inte längre om ett fåtal strategiska sabotageoperationer som beslutats om högt upp, utan ett oändligt antal sabotagehandlingar som utförs av massorna. Dessa inkluderar stora (sätta en transformatorstation ur spel) och små (riva ner en regeringsaffisch) aktioner, som genom sitt stora antal får fienden att köra fast.

XV. Upprorstaktiker: Principer

1. Överge barrikader till förmån för små rörliga grupper (varav vilka ska vara specialiserade i anti-tank strid) som har en bra uppfattning om terrängen. Förbered terrängen för att underlätt de rörliga gruppernas aktiviteter (gör hål i väggarna mellan hus för att skapa gångar. etc.)

2. Använd alla möjliga vapen. År 1956 elektrificerade kontrarevolutionärerna det sovjetiska mekaniserade artilleriet genom att släppa spårvagnsströmkablar på deras stridsvagnar, medan de oljedränkta lakan som stridsvagnarna gled runt på gjorde dem lättare att attackera. I Hanoi-upproret 1946 grävde Viet Minh-miliser anti-fordonsdiken och tänkte dem med hinder så att stridsvagnsförarna accelererade när de närmade sig. Använd lockbeten (falska försätsmineringar, falska skyddsrum), hinder (metallspetsar som grävts ner i marken, etc.), fällor (placera fällor i områden som troligtvis kommer överges, eller låtsas till och att retirera för locka in fienden i ett område som försåtminerats). Var uppmärksam på massornas kreativitet och sprid användbara idéer.

3. Redan från början, utnyttja den tredje dimensionen i så stor utsträckning som möjligt: tak, balkonger, källare, kloaker.

4. Skym sikten (med ridåer hängda tvärsöver gator t.ex.).

5. Utnyttja prickskyttar, bakhåll och lägligt detonerade försåtmineringar i stor utsträckning. Använd metoder (gömmställen, hemliga gångar) som tillåter stridande att agera i de områden som fienden tror den har säkrat.

6. Med tiden, bind upp fienden genom att ta över flera försvarbara byggnader (armerad betong, med många våningar och källare) och öppet skottfält (parkeringsplatser, esplanader, strandpromenader).

Punkt 5 och 6 är enbart berättigade som komplement till de rörliga grupperna som förblir hjärtat i upprorstaktiker.

Initiativ är nyckeln för upprorstaktiker. Inget försvarsbälverk kan hålla ut om det enda det gör är att vänta på fienden. Ny teknik (som system som använder mikrofoner för att fånga chockvågorna från en kula för att direkt räkna ut prickskyttens position) gör denna princip ännu viktigare.

XVI. Gerillataktiker: Principer

De svagas kamp mot de starka gör gerillataktiker nödvändiga; de grundläggande principerna (som gäller både för landsbyggds – och stadsgerillor) är:

1. Gå från det enkla till det komplexa i operationers organisering.
2. Utför noggrant underrättelse- och rekognoseringsarbete (mät hur lång tid det kommer ta att dra sig tillbaka, etc.). Detta kan tas så långt som att repetera vissa delar av operationen på plats.
3. Välj kombattanter med omsorg och ge dem sina roller baserat på dess lämplighet.
4. Håll era styrkor gömda innan, och i vissa fall under, operationen.
5. Se till att kombattanterna inte har på sig några saker eller papper som skulle kunna vara nyttiga för fiendens underrättelsetjänst.
6. Se till att alla kombattanter fullständigt känner till terrängen, målet, enheten de är i och aktionsplanen.
7. Veta att koncentrera era krafter, att manövrera snabbt under den tid som är gynnsam.
8. Utnyttja fiendens misstag och saker den förbisett.
9. Avbryt (eller skjut upp) en operation om det verkar som om den blivit äventyrad (även delvis) av fienden.
10. Prioritera vilseledande och rörlighet över eldkraft, utan att negligera det senare.
11. Prioritera bakhåll och överraskningsattacker, och idealt kombinera de båda (förbered bakhåll mot enheter som kommer för att förstärka målet för en överraskningsattack).
12. Skaffa de medel som är nödvändiga för att kunna överraska (genom valet av mål och /eller valet av medel: ett mål som fienden förväntar sig ska attackeras av en trupp kan istället attackeras med en granatkastare).
13. Dubblera så att nya kämpar kan uppleva gerillastrid utan att låta deras potentiella tillkortakommanden riskera operationen eller andra kämpars liv.
14. Säkerställ överlägsenhet i nummer och /eller resurser vid operationens tid och plats genom att tillämpa principen av att koncentrera krafterna.
15. Retirera direkt, snabbt, utan att lämna ett spår.
16. Placera ut styrkor för att underlätta reträtten ; till exempel, ha styrkor i byggnader i närheten som är beredda att behandla de skadade.
17. Dölj era spår.
18. Skingra era styrkor.
19. Efter varje operation, se till att alla deltagare praktiserar kritik och självkritik. Kommunicera användbara observationer (misstag att undvika, etc.) till alla kombattanter.

XVII. Taktiker och tekniker

Erfarenhet visar att revolutionära styrkor ofta har bortsett ifrån att lära sig specifika taktiker, till skillnad mot vissa tekniker. När det gäller gatus-tridsföring till exempel så har kämpar ofta lärts hur man hanterar vapen (klasser om vapenvård, prickskytte, etc.) men det finns en tendens till att bortse från att lära ut skjutvapen taktik (till exempel, varför det är bättre att avancera på högersidan av en gata, eftersom detta kommer att innebära att fienden för att unna försvara sig måste placera sina vapen på vänster sida för att inte exponera sig själva, en högerhänt prickskytt bör hålla sig till vänstersidan av en dörröppning eller ett fönster). Det är omöjligt att i presentation som denna gå igenom alla specifika taktiska principer som kan användas i revolutionära krig. Dessa tekniker är listade och beskrivna i militära manualer och bör vara lätta att få tag på.

XVIII. Terrorism

Nödvändigheten i att motsätta sig kontrarevolutionen ”anti-terrorist”-retorik är sådan att revolutionära styrkor ängsligt försöker undvika en ”terrorist profil” och ibland glömmar bort att terrorism är ett nyckelelement i revolutionär militär politik.

Det är en illusion att tro att alla kommer stödja det revolutionära projektet. Av detta skäl måste det revolutionära projektet inta en didaktisk karaktär: det ska inte bara kämpa för massornas historiska intresse, utan också tydligt ses göra detta. Samtidigt, givet den skada som kan göras av förrädare, infiltratorer, provokatörer, kappvändare etc. måste de revolutionära styrkorna dra nytta av sin egen motsvarighet till ”rädslan för polisen” som stärker regimen. I detta syfte bör medvetet kontrarevolutionära aktiviteter straffas.

Hur nödvändigt det än må vara, de som använder sig av terrorism måste vara medvetna om dess begränsningar. När Jerome Bonaparte, hotad av uppror i Westfalen bad sin broder Napoleon om hjälp fick han svaret: ”För guds skull min broder, använd bajonetterna!” Jerome svarade på välkänt sett med: ”Man kan göra vad som helst med en bajonett förutom att sitta på den.” Poängen var att terrorism aldrig är tillräckligt, varken för kontrarevolutionen eller revolutionen.

Ändå, för revolutionens styrkor spelar det en grundläggande roll för att utjämna förhållandena. Det är en av de minst heroiska aspekterna av gerillakrigsföring (det innebär ofta avrätta obeväpnade människor)

och lämnas av detta själv ofta utanför texter som fyller en (även bara delvis) propagandistisk funktion. I Sydvietnam utsågs bychefer av Saigonregeringen och fyllde rollen som polis (de skulle rapporta om de såg några främlingar passera genom byarna etc.) Bychefer som inte var sympatiska till FNL behövde antingen dödas eller paralyseras med skräcken av att de kanske skulle dödas. För att åstadkomma detta förde man en storskalig terroristkampanj: mellan april 1960 och april 1961 dödades 4000 bychefer.

I meningen att de förkroppsligar folkets och proletariatets intressen behöver de revolutionära styrkorna i långt mindre utsträckning förlita sig på terror än de reaktionära styrkorna. Och det finns alltid ett politiskt pris att betala för användande av terror (det ger fienden ett propagandavapen), det skall därför mätas i proportion till detta och hållas till ett strikt minimum – FNL:s exempel åren 1960-61 var ett extremt exempel eftersom de mötte Diemregimens vita terror.

Även om frågan inte har studerats så mycket så är det klart att det finns konsekvenser av att inte möta ett strikt minimum. En amerikansk counter-insurgency expert har föreslagit att en av huvudskälen till att de Röda Brigaderna blev besegrade var att de inte använde terrorism och misslyckades med att skrämja kontrarevolutionens representanter.

XIX. Det traditionella krigets konst (eller det ”Stora kriget”)

Likväl som allt detta, finns också alla specifika principer för den traditionella krigförings konst (det nödvändiga rörliga kriget, och med tiden positionskriget) som gäller den nivå som det revolutionära kriget utvecklas till och som upptar metoderna för det traditionella kriget – men detta är bortom denna presentations ämne. Tack för din uppmärksamhet.

Noter

[1] Sväröversatt. ”Det är sant att officerarna vid vissa tider, överdriver underrättelsers/ intelligens relativa impotens, [samtidigt som man] glömmar bort att använda sig av dem” är en ungefärlig översättning. Boken heter Svärdseggen på svenska och gavs ut 1932.

Karl Marx

Generalrådets manifest om inbördeskriget i Frankrike (Utdrag) 1871

III

På morgonen den 18 mars 1871 väcktes Paris av det skallande ropet: "Leve kommunen!" Vad är kommunen som sätter borgarnas förstånd på så hårda prov?

"Paris proletärer", sade centralkommittén i sitt manifest av den 18 mars, "har mitt under nederlagen och de härskande klassernas förräderi förstått att timmen har slagit, då de måste rädda situationen genom att ta ledningen av de offentliga angelägenheterna i sina egna händer ... De har förstått att det är deras högsta plikt och absoluta rättighet att göra sig till herrar över sina egna öden och gripa regeringsmakten." -

Men arbetarklassen kan inte helt enkelt ta det färdiga statsmaskineriet i besittning och sätta det i rörelse för sina egna ändamål.

Den centraliserade statsmakten med dess allestädes närvarande organ - stående armé, polis, byråkrati, prästerskap, rättsväsen, organ som är skapade efter en systematisk och hierarkisk arbetsfördelningsplan - härstammar från den absoluta monarkins tidevarv, där den tjänade det uppåtgående borgarsamhället som ett mäktigt vapen i dess strider mot feodalismen. Likväl blev dess utveckling hämmad av allehanda me-

deltida bråte, godsägar- och adelsförmåner, lokala privilegier, stads- och skråmonopol samt landskapslagar. 1700-talets franska revolution sopade med sin jättekvast bort alla dessa kvarlevor från gången tid och rensade sålunda samtidigt samhällsmarken från de sista hinder som stod i vägen för den moderna statens överbyggnad. Denna moderna statsbyggnad restes under det första kejsardömet, som i sin tur självt hade framskapats genom det gamla halvfeodala Europas koalitionskrig mot den moderna Frankrike. Under de efterföljande formerna för statsmakten ställdes regeringen under parlamentarisk kontroll, d.v.s. under de besittande klassernas direkta kontroll. Å ena sidan utvecklade den sig nu till ett drivhus för kolossala statskulder och tryckande skatter och blev på grund av den oemotståndliga dragningskraften hos dess ämbetsmannavälde, sina inkomster och sin fördelning av ämbeten ett stridsäpple för de konkurrerande fraktionerna och äventyrarna inom de härskande klasserna. Å andra sidan förändrades dess politiska karaktär samtidigt med samhällets ekonomiska förändringar. I den mån som den moderna industrins framsteg utvecklade, utvidgade och fördjupade klassmotsättningen mellan kapital och arbete, i samma mån erhöll statsmakten mer och mer karaktären av en offentlig makt för arbetarklassens undertryckande, ett instrument för klassherravälde. Efter varje revolution som betecknar ett framsteg för klasskampen framträder statsmaktens rent förtryckande karaktär allt klarare och klarare. Revolutionen av år 1830 flyttade över regeringen från godsägarna till kapitalisterna och därmed från arbetarnas mer avlägsna till deras mer direkta motståndare. Bourgeois-republikanerna, som i februarirevolutionens namn grep statsrodret, utnyttjade det för att få till stånd junimassakrerna, för att bevisa för arbetarklassen att den "sociala" republiken inte innebar någonting annat än att republiken stod för det sociala förtrycket, och för att bevisa för den konungsligt sinnade massan av bourgeoisin och godsägarna att de tryggt kunde överlåta regeringsbestyren och de därmed följande pekuniära fördelarna åt bourgeoisrepublikanerna. Efter denna sin enda hjältebragd i juni återstod för bourgeoisrepublikanerna ingenting annat än att träda tillbaka från "ordningspartiets" första till dess sista led - detta "ordningsparti" som utgjorde en koalition av alla fraktioner och grupper inom de exploaterande klasserna i deras nu öppet proklamerade motsättning till de producerande klasserna. Den lämpliga formen för deras samregering var den parlamentariska republiken med Louis Bonaparte som president,

en den ohöljda klassterrorismens regering och den avsiktliga utmaningen mot "vile multitude" (den simpla massan). Om den parlamentariska republiken, som Thiers sade, var den statsform som minst skilde de härskande klassernas fraktioner från varandra, så öppnade den däremot en avgrund mellan denna klass och hela samhället utanför dess egna tunnsådda led. De skrankor som den inre splittringen av denna klass under tidigare regimer ännu hade lagt på statsmakten hade nu bortfallit genom klassens sammanslutning. Med hänsyn till proletariats hotande resning begagnade nu den förenade besittande klassen hänsynslöst och fräckt statsmakten som kapitalets nationella krigsverktyg mot arbetet. Men dess oavbrutna korståg mot de producerande massorna tvang den inte blott att förse den administrativa makten med ständigt växande förtryckarmyndighet. Det tvang den även att beröva sitt eget parlamentariska verktyg - nationalförsamlingen - alla försvarsmedel gentemot den administrativa makten. Den exekutiva makten i Louis Bonapartes person kastade den på porten. Bröstarvingen till "ordningspartiets" republik var det andra kejsardömet.

Kejsardömet med statskuppen som födelseattest, den allmänna rösträtten som vidimering och sabeln som spira påstod att det stödde sig på bönderna, på den stora massa av producenter som inte var omedelbart invecklad i striden mellan arbete och kapital. Det påstod sig rädda arbetarklassen genom att bryta parlamentarismen och därmed regeringens ohöljda underkastelse under de besittande klasserna. Det påstod sig rädda de besittande klasserna genom att upprätthålla deras ekonomiska överhöghet över arbetarklassen. Och slutligen påstod det sig förena alla klasser genom att återuppliva den nationella ärans bedrägliga sken. I själva verket var det den enda möjliga regeringsformen vid en tidpunkt, då bourgeoisin redan förlorat förmågan att behärska nationen och arbetarklassen ännu inte tillägnat sig denna förmåga. Det tilljublades av hela världen som samhällets räddare. Under kejsardömet herravälde uppnådde bourgeois-samhället, befriat som det var från alla politiska bekymmer, en av det självt aldrig anad utveckling. Dess industri och dess handel utbreddes sig i omätliga proportioner. Finanssvindeln firade kosmopolitiska orgier. Massornas elände avtecknade sig bjärt mot den skändliga prakt hos en skimrande, överlastad och skurkdoftande lyx. Statsmakten, som skenbart svävade högt över samhället, var emellertid

den skandalösaste skandalen i detta samhälle och samtidigt den härd som alstrade all denna rutenhet. Dess egen rutenhet och rutenheten hos det av den räddade samhället blottades genom Preussens bajonetter, vilka själva brann av begär efter att få flytta tyngdpunkten hos denna regim från Paris till Berlin. Imperialismen är den mest prostituerade och samtidigt den avskyvärdaste formen av denna statsmakt, som skapats av det uppåtsträvande borgerliga samhället som ett verktyg för dess egen befrielse från feodalismen och som det fullt utvecklade bourgeois-samhället hade förvandlat till ett verktyg för kapitalets förslavande av arbetet.

Kejsardömet diametrala motsats var kommunen. Ropet efter den "sociala republiken", varmed Paris proletariat inledde februarirevolutionen, uttryckte det obestämda kravet på en republik som inte endast skulle undanröja den monarkiska formen för klassherraväldet utan själva klassherraväldet. Kommunen var den bestämda formen för denna republik.

Paris, den gamla regeringsmaktens medelpunkt och säte och samtidigt den franska arbetarklassens samhällliga tyngdpunkt, detta Paris hade med vapen i hand rest sig mot Thiers och hans lantjunkares försök att återställa och föreviga denna av dem från kejsardömet ärvda regeringsmakt. Paris kunde göra motstånd blott därför att det till följd av belägringen blivit kvitt armén, i vars ställe det satt ett huvudsakligen av arbetare bestående nationalgarde. Detta faktum gällde det nu att förvandla till en stående institution. Kommunens första dekret gick därför ut på att avskaffa den stående hären och ersätta den med det beväpnade folket.

Kommunen bildades av de genom allmän rösträtt valda kommunalråden i de olika distrikten av Paris. De var ansvariga och kunde avsättas när som helst. Deras flertal bestod självfallet av arbetare eller erkända representanter för arbetarklassen. Kommunen skulle inte vara en parlamentarisk utan en arbetande korporation, verkställande och lagstiftande på samma gång. Polisen, som dittills varit statsregeringens verktyg, berövades genast alla sina politiska funktioner och förvandlades till kommunens ansvariga verktyg och dess medlemmar kunde när som helst avsättas. Likaså tjänstemännen i alla andra förvaltningsgrenar. Räknet från kommunens medlemmar och nedåt måste de offentliga tjänsterna

uträttas för arbetarlön. De höga statsdignitärernas förvärvade rättigheter och representationspengar försvann med dessa dignitärer själva. De offentliga ämbetena upphörde att vara centralregeringens hantlangares privategendom. Inte blott den kommunala förvaltningen utan alla hittills genom staten utövade initiativ lades i kommunens händer.

Sedan den stående hären och polisen, verktygen för den gamla regeringens materiella makt, en gång undanröjts, tog kommunen genast itu med att bryta det andliga förtryckets verktyg, prästernas makt. Den beslöt att alla kyrkor skulle upplösas och exproprieras såvitt de var besittande korporationer. Prästerna sändes tillbaka till privatlivets frid för att där efter sina föregångares, apostlarnas exempel livnära sig av de troendes allmosor. Samtliga undervisningsanstalter öppnades kostnadsfritt för folket och rensades samtidigt från all inblandning från statens och kyrkans sida. Därmed hade inte endast skolbildningen gjorts tillgänglig för var och en, utan även vetenskapen själv hade befriats från de bojor, som klassfördomar och regeringsmakt lagt på den.

De juridiska ämbetsmännen förlorade det skenbara oberoende, som blott hade tjänat syftet att dölja deras underdånighet under alla de på varandra följande regeringar, till vilka de alla i tur och ordning svurit och brutit trohetseden. Liksom alla andra offentliga tjänstemän skulle de för framtiden väljas och vara ansvariga och kunna avsättas.

Pariskommunen skulle naturligtvis tjäna som mönster för alla stora centra inom Frankrikes näringsliv. Så snart den kommunala tingens ordning blivit införd i Paris och andra rangens metropoler skulle den centraliserade regeringen ha fått vika för producenternas självstyrelse även i provinserna. I ett kort utkast till nationell organisation, som kommunen inte fick tid att utarbeta vidare, heter det uttryckligen att kommunen skall vara den politiska formen även för den minsta by och att den stående hären på landet skulle ersättas med en folkmilis med ytterst kort tjänstetid. Varje distrikts landskommuner skulle förvalta sina gemensamma angelägenheter genom en deputeradeförsamling i distriktets huvudstad och dessa distriktsförsamlingar skulle sedan i sin tur skicka sina ombud till nationalrepresentationen i Paris. Ombuden skulle när som helst kunna ersättas och alltid vara bundna av sina väljares bestämda

instruktioner. De få men viktiga funktioner som sedan återstod för en centralregering skulle inte - så som falskeligen uppgivits - avskaffas utan anförtros åt kommunala, d.v.s. strängt ansvariga ämbetsmän. Nationens enhet skulle inte brytas utan tvärtom organiseras genom kommunalförfattningen. Den skulle bli verklighet genom förintandet av den statsmakt som utgav sig för att förkroppsliga denna enhet, men ville vara oberoende av och överlägsen över nationen, på vars kropp den ändå blott var en parasitär utväxt. Medan det gällde att operera bort de enbart förtryckande organen från den gamla regeringsmakten, skulle dess berättigade funktioner fråntagas en makt, som gjorde anspråk på att stå över samhället, och återlämnas till samhällets ansvariga tjänstemän. I stället för att en gång vart tredje eller sjätte år avgöra, vilken medlem av den härskande klassen som skulle företräda och förtrampa folket, skulle den allmänna rösträtten tjäna det i kommuner organiserade folket på samma sätt som den individuella rösträtten tjänar varje annan arbetsgivare att till sitt företag välja ut arbetare, uppsyningsmän och bokhållare. Och det är tillräckligt känt att bolag likaväl som enskilda personer vanligen vet att i affärsangelägenheter finna den rätte mannen och, ifall de någon gång skulle missta sig, snart åter korrigerar misstaget. Men å andra sidan kunde ingenting vara kommunens anda mer främmande än att ersätta den allmänna rösträtten med hierarkisk investitur (furstlig utnämning av ämbetsmän).

Det är nya historiska skapelsers vanliga öde att falskeligen bli betraktade som motstycken till äldre former av samhällslivet, vilka överlevt sig själva och vilka de förra i någon mån liknar. Sålunda har denna nya kommun, som bryter sönder den moderna statsmakten, ansetts som ett återupplivande av de medeltida kommunerna som först föregick denna statsmakt och sedan bildade dess grundval.

Kommunens författning har missuppfattats som ett försök att ersätta den enhet av stora folk som, om ock ursprungligen åstadkommen med våld, dock numera blivit en viktig faktor för den samhälleliga produktionen, med ett förbund av småstater, sådant som Montesquieu och girondisterna drömde om.

Kommunens motsättning mot statsmakten har missuppfattats som en överdriven form av den gamla kampen mot ultracentralisation. Speciella historiska omständigheter må i andra länder ha förhindrat en sådan klassisk utveckling av den borgerliga regeringsformen, så som den försiggått i Frankrike, och må ha låtit de stora centrala statsorganen, som exempelvis i England, kompletteras med korrupta kyrkoråd (vestries), schackrande stadsfullmäktige och ilsket fräsande fattigvårdsföreståndare i städerna samt med faktiskt ärftliga fredsdomarämbeten på landsbygden. Kommunförfattningen skulle tvärtom ha återskänkt till samhällskroppen alla de krafter som den parasitära utväxten, vilken lever på samhället och hämmar dess rörelsefrihet, hittills uppslukat. Enbart genom denna handling skulle den ha satt fart på Frankrikes pånyttfödelse.

Medelklassen i provinsstäderna såg i kommunen ett försök att återställa det herravälde, som den under Louis Phillippe hade utövat över landsbygden och som under Louis Bonaparte undanträngdes i det påstådda syftet att landsbygden borde härskas över städerna. Men i verkligheten hade kommunförfattningen ställt landsbygdens producenter under distriktshuvudstädernas andliga ledning och där genom städernas arbetare garanterat dem de naturliga representanterna för sina intressen.

Kommunens blotta existens förde med sig det lokala självstyret som någonting självklart, men numera inte som motvikt till den nu överflödiga statsmakten. Det kunde blott falla en Bismarck in, vilken, om han inte är upptagen av sina blod- och järnintriger, gärna återvänder till sitt gamla och för hans andliga kaliber så tilltalande hantverk som medarbetare i "Kladderadatsch" - blott ett sådant huvud kunde få infallet att pådyvla pariskommunen en längtan efter den karikatyr på den gamla franska stadsförfattningen av 1791, som kommit till uttryck i den preussiska stadsordningen, som trycker ned städernas förvaltningar till blott och bart underordnade kuggar i det preussiska statsmaskineriet. Kommunen gjorde alla borgarrevolutioners slagord - billig regering - till verklighet genom att den upphävde de båda största utgiftsposterna, armén och byråkratin. Kommunens blotta existens förutsatte monarkins icke-existens som åtminstone i Europa utgör klassherraväldets regelrätta barlast och outhärliga täckmantel. Den skapade åt republiken grundvalen för verkligt demokratiska inrättningar. Men varken den "billiga

regeringen" eller den "sanna republiken" var dess slutmål. Båda dessa resultat kom vid sidan om och av sig själva.

Den mångfald av tolkningar som kommunen utsattes för och den mångfald av intressen som fann sitt uttryck i den bevisar att den var en ytterst utvidgningsmöjlig politisk form, under det att alla föregående regeringsformer varit väsentligen undertryckande. Dess verkliga hemlighet var denna: den var väsentligen en arbetarklassens regering, resultatet av den produktiva klassens kamp mot den expropriande klassen, den äntligen upptäckta politiska formen, under vilken arbetets ekonomiska befrielse kunde fullbordas.

Utan denna sista betingelse hade kommunförfattningen varit en omöjlighet och ett bedrägeri. Producenternas politiska herravälde kan inte existera jämsides med upprätthållandet av deras sociala slavställning. Kommunen skulle därför tjäna som hävstång för att omstörta de ekonomiska grundvalar, på vilka klassernas existens och därmed även klassherraväldet vilar. När arbetet en gång befriats blir varje människa en arbetare och det produktiva arbetet upphör att vara en klassgemenskap.

Det är ett egendomligt faktum: Trots allt det myckna pratet och den omätliga litteraturen under de senaste sextio åren om arbetarnas emancipation, så hinner arbetarna knappt någonstans ta saken i egna händer förrän de apologetiska talesätten genljuder från förespråkarna för det nuvarande samhället med dess båda poler: kapital och löneslaveri (godsägaren är numera ingenting annat än kapitalistens stillatigande kompanjon), som om det kapitalistiska samhället ännu befunne sig i den renaste jungfruliga oskuldens tillstånd med alla sina principer ännu utvecklade, alla sina självbedrägerier ännu inte avslöjade och med all sin prostituerade verklighet ännu inte blottad. Kommunen, utropar de, vill avskaffa egendomen, grundvalen för all civilisation! Mycket riktigt, mina herrar, kommunen ville avskaffa den klassegendom som förvandlar de mångas arbete till rikedom för ett fåtal. Den hade för avsikt att expropriera expropriatorerna. Den ville göra den individuella egendomen till verklighet genom att förvandla produktionsmedlen, jorden och kapitalet, som nu framför allt är medlen för slaveri och utsugning av arbetet, till enbart verktyg för det fria och associerade arbetet.

Men detta är kommunismen, den "omöjliga" kommunismen! Nåväl, de personer från de härskande klasserna som är nog kloka att inse omöjligheten i det nuvarande systemets fortvaro - och det finns många sådana - har arbetat upp sig till påflugna och storordiga apostlar för den kooperativa produktionen. Men om den kooperativa produktionen inte skall bli idel sken och svindel, om den skall tränga ut det kapitalistiska systemet, om de kooperativa sammanslutningarna som helhet skall reglera den nationella produktionen efter en gemensam plan och därmed ta den under sin egen ledning och göra slut på den beständiga anarki och de periodiska konvulsioner som är den kapitalistiska produktionens oundvikliga öde - vad vore det annat, mina herrar, än kommunismen, den "möjliga" kommunismen.

Arbetarklassen begär inga underverk av kommunen. Den har inte att genomföra några fixa och färdiga utopier genom folkbeslut. Arbetarklassen vet att den, för att framarbete sin egen befrielse och den högre livsform som det nuvarande samhället på grund av sin egen ekonomiska utveckling oemotståndligt motarbetar, måste genomgå långa strider, en hel serie historiska processer, varigenom människorna likaväl som omständigheterna helt och hållet kommer att förvandlas. Dess uppgift är inte att förverkliga några ideal. Den har blott att sätta det nya samhällets element i frihet, vilka har utvecklat sig redan i det sönderfallande bourgeois-samhällets sköte. I fullt medvetande om sin historiska mission och med det hjältemodiga beslutet att handla på ett sätt som är arbetarklassen värdigt, kan den tillåta sig le åt presslakejernas plumpa skällsord likaväl som åt välmenande bourgeois-doktrinärers skolmäsrande protektion, när de hasplar ur sig sina banala fraser och sekteristiska griller i den vetenskapliga ofelbarhetens orakelgångar.

När pariskommunen tog ledningen av revolutionen i egen hand, när enkla arbetare för första gången vågade antasta sin "naturliga överhet", de besittandes regeringsprivilegium och under makalöst svåra omständigheter anspråkslöst, samvetsgrant och effektivt utförde sitt arbete - utförde det för löner, av vilka den högsta knappt utgjorde en femtedel av det som enligt en hög vetenskaplig auktoritet (professor Huxley) var det minsta för en sekreterare i Londons skolråd - då vred sig den gamla

världen i krampryckningar av ilska vid anblicken av den röda fanan, vilken vajade över stadshuset som symbolen för arbetets republik.

Och ändå var detta den första revolution, i vilken arbetarklassen öppet erkändes som den enda klass som ännu var i stånd att presteras ett samhällsligt initiativ, och erkändes till och med av den stora massan av medelklassen i Paris - undantagen var endast de rika kapitalisterna. Kommunen hade räddat medelklassen genom en klok lösning av den ständigt återkommande stridsfrågan och upphovet till medelklassen själv, striden mellan gäldenärer och borgenärer. Samma del av medelklassen hade 1848 deltagit i undertryckandet av arbetarupproret i juni månad. Och omedelbart därefter blev den av den konstituerande församlingen utan några omsvep utlämnad som offer åt sina borgenärer. Men detta var inte den enda orsaken till att den nu anslöt sig till arbetarna. Den kände att den inte hade mer än ett val: kommunen eller kejsardömet, oavsett under vilken benämning. Kejsardömet hade ruinerat denna medelklass genom sitt slöseri med den allmänna rikedom, genom den av det uppammade finanssvindeln, genom sin medverkan i den med konstlade medel påskyndade kapitalkoncentrationen och den därav betingade expropriationen av en stor del av denna medelklass. Kejsardömet hade politiskt undertryckt medelklassen, upprört den i sedligt hänseende med sina orgier, det hade sårat deras voltairism genom att överlämna dess barns uppfostran åt de "ignoranta bröderna" (munkarna), det hade kränkt dess nationalkänsla som fransmän genom att huvudstupa stöta den i ett krig, som blott lämnade en ersättning för all förödelse det anställde: kejsardömet förintande. Efter de höga bonapartistiska och kapitalistiska tättbandens utvandring från Paris framträdde medelklassens verkliga ordningsparti som "Union républicaine" och ställde sig faktiskt under kommunens fana och försvarade kommunen mot Thiers avsiktliga förvrängningar. Det återstår att se om denna tacksamhet från den stora massan av medelklassen skall uthärda de nuvarande svåra prövningarna.

Kommunen hade fullkomligt rätt när den tillropade bönderna: "Vår seger är ert hopp!" Av alla de lögnare som utkläckts i Versailles och förts vidare av de ärorika europeiska pressluskarna var påståendet att lantjunkarna i nationalförsamlingen var de franska böndernas representanter en av de oförsämdaste. Man kan tänka sig den kärlek den franske

bonden skulle hysa för de personer, till vilka han efter år 1815 måste betala en miljard i skadestånd! I den franske bondens ögon är ju stor-godsägarens blotta existens redan ett ingrepp i hans landvinningar av år 1789. Borgaren hade 1848 pålagt bondens jordlott en tilläggs-skatt av 45 centimes på varje franc, men han gjorde det i revolutionens namn. Nu hade han anstiftat ett inbördeskrig mot revolutionen för att vältra över på bonden huvudbördan av de fem miljarder som beviljats preussarna i krigsskadestånd. Kommunen däremot förklarade med detsamma i en av sina första proklamationer att krigets faktiska upphovsmän också skulle bära kostnaderna. Kommunen skulle ha befriat bonden från blodsskatten, skänkt honom en billig regering och förvandlat hans blodsugare, notarien, advokaten, rättstjänaren och andra juridiska vampyrer till avlönade kommunaltjänstemän, valda av bonden själv och ansvariga inför honom. Den skulle ha befriat honom från skogvaktarens, gendarmens och prefektens godtyckliga herravälde. Den skulle ha ersatt prästens fördömningsverksamhet med skollärares upplysningsverksamhet. Och den franske bonden är framför allt en man som räknar. Han skulle ha funnit det ytterst förnuftigt att prästens betalning skall vara beroende av de fromma känslorna inom församlingen i stället för att den skall indrivnas av skattmasen. Detta var de stora omedelbara välgärningar som kommunens herravälde - och endast det - ställde i utsikt för de franska bönderna. Det är därför alldeles överflödigt att här närmare ingå på de invecklade verkliga livsfrågorna som kommunen allena var i stånd, och samtidigt tvungen, att lösa till förmån för bonden - hypoteksskulden vilken som en mara tyngde ned hans jordlott, och lantproletariatet som dagligen förökade sig där, samt att han berövades denna jordlott genom den expropriation, som med ständigt ökad fart gjorde sig gällande på grund av de moderna åkerbruksmetoderna och på grund av konkurrensen från det kapitalistiska jordbruket.

Den franske bonden hade valt Louis Bonaparte till republikens president, men ordningspartiet skapade det andra kejsardömet. Vad den franske bonden verkligen behövde började han visa när han år 1849 och 1850 överallt ställde upp sin mär mot regeringsprefekten och sin skollärare mot regeringsprästen och till och med mot regeringsgendarmen. Alla lagar, som ordningspartiet utfärdade under januari och februari 1850, var uppenbara tvångsåtgärder mot bönderna. Bonden var bonapartist

emedan den stora revolutionen med alla dess fördelar för honom, i hans ögon var förkroppsligad i Napoleon. Detta bedrägeri, som under andra kejsardömet snabbt gick mot sin upplösning (och det var till hela sin natur fientligt mot lantjunkrarna) - hur skulle denna fördöm från gången tid ha kunnat stå sig mot kommunens appell till böndernas livsintressen och trängande behov?

Lantjunkrarna visste - och det var det de mest fruktade - att tre månaders ostörd kommunikation mellan kommunens Paris och landsbygden skulle ha åstadkommit ett allmänt bondeuppror. Därav förklaras deras ängsliga brådska att omge Paris med en polisblockad och hejda kreaturspestens utbredning.

Om således kommunen var den sanna representanten för alla sunda element i det franska samhället och sålunda den sant nationella regeringen, så var den samtidigt i sin egenskap av arbetarregering, som den djärve förkämpan för arbetets befrielse i ordets fulla bemärkelse internationell. Under uppsikt av den preussiska armén, som hade annekterat två franska provinser åt Tyskland, annekterade kommunen all världens arbetare åt Frankrike.

Det andra kejsardömet hade varit det kosmopolitiska lurendrejeriets jubelfest, alla länders svindlare hade på dess rop rusat till för att delta i dess orgier och dess utplundring av det franska folket. Till och med i detta ögonblick är Ganesco, den valackiske fähunden, fortfarande Thiers högra hand och Markovskij, den ryske spionen, hans vänstra hand. Kommunen lät alla främlingar få den äran att falla för en odödlig sak.

Under tiden mellan det genom förräderi förlorade kriget utåt och det genom sin sammansvärjning med den främmande erövaren anstiftade inbördeskriget hade bourgeoisin fått tid att praktisera sin patriotism genom att anställa polisjakter på tyskarna i Frankrike. Kommunen gjorde en tysk [Leo Frankel] till sin arbetsminister.

Thiers, bourgeoisin och det andra kejsardömet hade i ett sträck bedragit Polen genom högljudda löften om hjälp, medan de i verkligheten förrådade det till Ryssland och gick Rysslands smutsiga ärenden.

Kommunen hedrade Polens hjältemodiga söner [J. Dabrowski och W. Wróblewski] genom att ställa dem i spetsen för Paris försvar. Och för att otvetydigt beteckna den nya historiska era som kommunen visste med sig att den inledde, rev kommunen under å ena sidan de segerrika preussarnas och å andra sidan den av bonapartistiska generaler förda bonapartistiska arméns ögon ned krigsärans kolossala symbol, Vendômekolonnen.

Kommunens stora sociala åtgärd var dess egen arbetsfyllda existens. Dess speciella åtgärder kunde bara antyda den riktning i vilken en folkets regering med folkets stöd rör sig. Dit hör avskaffandet av nattarbetet för bagargesällerna, att vid vite förbjuda arbetsgivarnas vanliga praxis att nedpressa lönen genom att under alla möjliga förevändningar utkräva penningstraff av arbetarna, ett förfarande, vid vilket arbetsgivaren är lagstiftare, domare och exekutor i en och samma person och till på köpet sticker pengarna i egen ficka. En annan åtgärd av liknande slag var utlämnandet av alla stängda verkstäder och fabriker till de kooperativa arbetarsammanslutningarna utan ersättning oavsett om kapitalisten i fråga hade flytt eller helt enkelt föredragit att inställa arbetet.

Kommunens finansiella åtgärder, som utmärktes av insikt och måttfullhet, kunde blott inskränka sig till sådana som var förenliga med en belägrad stads läge. Med hänsyn till de oerhörda stöder från staden Paris, som begicks av de stora finanskompanierna och byggnadsentreprenörerna under Hausmanns herravälde, hade kommunen haft långt större rätt att konfiskera deras egendom än Louis Bonaparte hade att konfiskera familjen Orléans. Hohenzollrarna och de engelska oligarkerna, vilka båda härleder en god del av sina besittningar från rövade kyrkogods, var naturligtvis i högsta grad förbittrade på kommunen som av sekulariseringen (indragning av kyrkogods till det allmänna) utvann blott 8.000 francs.

Medan regeringen i Versailles, så snart den åter hämtat en smula mod och styrka, begagnade de våldsammaste medel mot kommunen; medan den undertryckte yttrandefriheten i hela Frankrike och förbjöd delegeradeförsamlingarna i de stora städerna; medan den underkastade Versailles och det övriga Frankrike ett spionage vida värre än det andra

kejsardömet; medan den lät sina inkvisitoriska gendarmer bränna alla i Paris tryckta tidningar och bryta alla brev från och till Paris; medan de blygsammaste försök i nationalförsamlingen att yttra ett ord till förmån för Paris dränktes i ett oväsen som t.o.m. ställde junkerkammaren av år 1816 i skuggan; under versaillarnas blodtörstiga krigföring utanför och deras försök till mutning och sammansvärjning inom Paris - hade kommunen då inte skamligt förrätt sin ställning, därest den iakttagit alla liberalismens etikettsformer som under djupaste fred? Hade kommunens regering varit släkt med herr Thiers regering, så hade lika liten anledning förelegat att förbjuda ordningspartiets tidningar i Paris som kommunens i Versailles.

Det var faktiskt förargligt för lantjunkarna att den ogudaktiga kommunen just vid den tidpunkt, då de förklarade återvändandet i kyrkans sköte vara det enda medlet till Frankrikes räddning, avslöjade de egendomliga hemligheterna i nunneklostret Picpus och S:t Laurentiuskyrkan. Det var en satir på Thiers att kommunen avsatte och häktade sina generaler så snart de misstänktes försumma sin tjänst, medan Thiers lät storkors regna över de bonapartistiska generaler för deras mästerskap i att förlora drabbningar, underteckna kapitulationer och rulla Wilhelmshöhe-cigarretter. Utstötningen och arresteringen av en medlem [Blanchet] som nästlat sig in under falskt namn och tidigare avtjänat sex dagars fängelse för konkursbedrägeri - var inte det en utstuderad skymf, slungad i ansiktet på förfalskaren Jules Favre, som då ännu var Frankrikes utrikesminister, ännu i färd med att sälja Frankrike åt Bismarck och fortfarande dikterade order till den oförlikneliga belgiska regeringen? Men kommunen gjorde faktiskt inte anspråk på ofelbarhet, så som alla de gamla regeringarna utan undantag gör. Den publicerade alla tal och handlingar, den invigde allmänheten i alla sina ofullkomligheter.

I varje revolution tränger sig, utom revolutionens verkliga representanter, folk av annan prägel fram. Somliga är överlevande från tidigare revolutioner, med vilka de är sammanväxta, utan insikt i den samtida rörelsen men fortfarande i besittning av stort inflytande på folket genom sitt kända mod och sin karaktär eller också bara på grund av blotta traditionen. Andra är rena skrikhalsar, som genom att år efter år upprepa ständigt samma deklamationer mot dagens regering hade fått rykte om

sig att vara revolutionärer av renaste vatten. Även efter den 18 mars framträdde sådana typer och spelade i några fall t.o.m. en framstående roll. Så långt deras makt räckte hämmade de arbetarklassens verkliga aktion liksom de hämmat varje tidigare revolutions fulla utveckling. De utgör ett oundvikligt ont. Med tiden skakar man dem av sig. Men kommunen fick aldrig tid till det.

Underbar var i sanning den förvandling som kommunen hade genomfört i Paris! Inte ett spår kvar av det andra kejsardömet horaktiga Paris. Paris var inte längre samlingsplatsen för brittiska jordägare, irländska absentees[1], amerikanska exslavägare och uppkomlingar, ryska godsägare och valackiska bojarer. Inga lik mer i la Morgue, inga nattliga inbrott och nästan inga stölder mer. Efter februaridagarna 1848 var gatorna i Paris en gång igen verkligen säkra och det utan någon som helst polis.

“Vi”, sade en medlem av kommunen, “hör numera inte talas om några mord, rån eller handgripligheter mot personer. Det ser faktiskt ut som om polisen hade släpat med sig alla sina konservativa vänner till Versailles.”

Kokotterna hade följt sina beskyddare - familjens, religionens och framför allt egendomens flyktade män - i spåren. I deras ställe återtog Paris verkliga kvinnor sin hedersplats - heroiska, ädelmodiga och uppofrande som antikens kvinnor. Paris, det arbetande, tänkande, kämpande och blödande Paris, som för sin förberedelse av ett nytt samhälle nästan glömde kannibalerna utanför sina portar och strålade av hänförelse över sitt historiska initiativ!

Och nu står mot denna nya värld i Paris den gamla världen i Versailles - denna församling av gengångare från alla avdöda regimer, legitimister och orléanister lystna att få hugga in på nationens lik - med en svans av antediluviala republikaner (gamla reaktionärer) som genom sin närvaro i nationalförsamlingen möjliggjorde slavägarupproret, som hoppades kunna upprätthålla sin parlamentariska republik tack vare fåfängan hos den bedagade sprattelgubben i spetsen för regeringen och skapade en karikatyr genom att hålla sina spöklika sammanträden i Jeu de Paume (bollhuset i vilket nationalförsamlingen av år 1789 fattade sina berömda

beslut). Där var denna församling, representanten för allt som var utdött i Frankrike, uppstöttad av ingenting annat än Louis Bonapartes generalers sablar i en ställning av skenbart liv. Paris alltigenom sanning, Versailles alltigenom lögn, och denna lögn utslungad genom Thiers mun.

Thiers sade till en deputation från borgmästarna i Seine-et-Oise-departementet: “Ni kan lita på mitt ord som jag aldrig brutit!” Till själva nationalförsamlingen sade han att den var “den friast valda och mest liberala församling som Frankrike någonsin ägt”, åt sin brokigt blandade soldatesk att den var föremål för “världens beundran och den finaste armé Frankrike någonsin haft”, åt provinserna att bombardemanget av Paris var en saga: “om några kanonskott lossats, så kom de inte från versaillesarmén utan från några insurgenter som vill göra troligt att de slåss fast de inte vågar visa sig någonstans”. Vidare säger han åt provinserna: “artilleriet i Versailles bombarderar inte Paris, det skjuter blott med kanon.” Till ärkebiskopen av Paris säger han att de arkebuseringar och repressalier (!) som versaillestrupperna beskylls för var idel lögn. Han förkunnar för Paris att hans enda avsikt är att “befria staden från de avskyvärda tyranner som förtrycker den” och att kommunens Paris i verkligheten bestod av “en handfull förbrytare”.

Thiers Paris var inte det verkliga Paris, den “simpla mängdens” Paris, utan ett fantasi-Paris, francs-fileurernas[2] Paris, boulevardernas Paris, såväl för män som för kvinnor, det rika, det kapitalistiska, det förgyllda, det lättjefulla Paris, som nu med sina lakejer, sina svindlare, sitt litterära tatarfölje och sina kokotter trängdes i Versailles, Saint Denis, Rueil och Saint Germain. För detta Paris var inbördeskriget blott ett angenämt mellanspel, det tittade på striden genom kikare, räknade kanonskotten och svor vid sin egen och sina horrors ära att skådespelet var oändligt mycket bättre iscensatt än vad det nånsin varit på Theatre de la Porte Saint Martin. De fallna var verkligen döda, skrien från de sårade var inte blotta skenet. Och dessutom, hur världshistorisk var inte hela saken!

Detta är herr Thiers Paris precis som emigrationen i Koblenz var herr de Calonnes Frankrike.

IV

Slavägarsammansvärjningens första försök att underkuva Paris, varefter preussarna skulle besätta det, strandade på Bismarcks vägran. Det andra försöket, den 18 mars, slutade med arméns nederlag och regeringens flykt till Versailles, dit hela förvaltningsapparaten måste följa efter. Genom förespegling och fredsförhandlingar med Paris vann Thiers nu tid att förbereda kriget mot Paris. Återstoderna av linjeregementena var små till numerären och osäkra ifråga om inställningen. Thiers enträgna maningar till provinserna att ila Versailles till undsättning med sina nationalgarden och frivilliga stötte på öppen vägran. Blott Bretagne sända en handfull chouaner[3] som stred under den vita flaggan. Var och en av dem hade Jesu hjärta i vitt linne på bröstet och deras stridsrop var: Vive le roi! (leve kungen). Thiers hade därefter ingenting annat att göra än att i all hast trumma ihop en brokig samling av matrosar, marinsoldater, påvliga zuaver, Valentins gendarmar, Petris stadspolis och mouchards (spioner). Denna armé hade dock varit löjligt otillräcklig utan de undan för undan anländande imperialistiska krigsfångarna, som Bismarck släppte lös i mindre kontingenter, lagom för att å ena sidan hålla inbördeskriget igång och å andra sidan hålla Versailles i krypande underdånighet under Preussen. Under krigets förlopp måste versaillespolisen hålla ett öga på versaillesarmén, medan gendarmerna måste rycka denna armé med sig genom att själva överallt först besätta de farligaste posterna. De befästningsverk, som föll, intogs inte utan köptes. Kommunardernas hjältemod övertygade Thiers om att Paris motstånd inte stod att bryta med hans eget strategiska geni och de till hans förfogande stående bajonetterna.

Samtidigt blev förbindelserna med provinserna allt svårare. Inte en enda sympatityttring inlöpte för att uppmuntra Thiers och hans lantjunkrar. Tvärtom. Deputationer och skrivelser inströmmade från alla håll och begärde i en allt annat än vördnadsfull ton försoning med Paris på grundval av otvetydigt erkännande av republiken, sanktionering av de kommunala friheterna och upplösning av nationalförsamlingen, vars mandat hade utlöpt. De anlände i sådana massor att Dufaure, Thiers justitieminister, i ett cirkulär av den 23 april beordrade de allmänna åklagarna att behandla "ropet på försoning" som en förbrytelse. Men med

hänsyn till det hopplösa perspektiv som fälttåget öppnade för honom beslöt Thiers att ändra taktik och utskrev kommunalval för hela landet till den 30 april på grundval av den nya kommunalförordning som han dikterat för nationalförsamlingen. Med sina prefekters intriger här och med polisens skrämsetaktik där väntade han full av tillförsikt att genom provinsernas sanktion skänka nationalförsamlingen den moraliska makt, som den aldrig ägt, och att från provinserna erhålla den materiella makt, som han behövde för att besegra Paris.

Thiers hade redan från början ansett det nödvändigt att komplettera sitt rövarkrig mot Paris, som förhäriligades i hans egna bulletiner, och hans ministrars försök att upprätta ett skräckvälde i hela Frankrike med en liten försoningskomedi som skulle tjäna mer än ett syfte. Därmed skulle han föra landsorten bakom ljust, locka till sig medelklassen i Paris och framför allt ge de föregivna republikanerna i nationalförsamlingen tillfälle att dölja sitt förräderi mot Paris bakom sin tro på Thiers. Den 21 mars, då Thiers ännu inte ägde någon armé, förklarade han inför nationalförsamlingen: "Komma vad som komma vill, jag skall inte skicka någon armé mot Paris." Den 27 mars upphov han åter sin röst: "Jag har funnit att republiken är ett fullbordat faktum och jag är fast besluten att upprätthålla den." I verkligheten undertryckte han i republikens namn revolutionerna i Lyon och Marseille, medan lantjunkarna med sina tjut omöjliggjorde varje omnämnande av republiken i Versailles. Efter detta hjältedåd mildrade han det fullbordade faktum till ett förutsatt faktum. De orléanska prinsarna, som han försiktigtvis hade skickat bort från Bordeaux, fick nu i uppenbar strid mot lagen intrigera i Dreux. De eftergifter som Thiers under sina ändlösa sammanträden med de delegerade från Paris och provinserna ställde i utsikt - hur mycket de än ständigt må ha växlat till ton och färg - gick ändå alltid slutligen ut på att hans hämnd förmodligen skulle inskränka sig till den "handfull förbrytare som deltagit i mordet på Clement Thomas och Lecomte", under den självklara förutsättningen att Paris och Frankrike oförbehållsamt skulle erkänna herr Thiers själv som den bäste av republikaner, precis så som han 1830 hade gjort beträffande Louis Philippe. Och eftergifterna sen - han drog försorg om att inte bara göra dem tvivelaktiga genom de officiella kommentarer som hans ministrar gjorde till dem i nationalförsamlingen. Nej, han begagnade även sin Dufaure för handlingar. Dufaure,

denne gamle orléanistiske advokat, hade alltid varit belägringstillståndets överdomare, likadant nu 1871 under Thiers som under Louis Philippe år 1839 och Louis Bonapartes presidentskap år 1849. Om han inte var minister så berikade han sig genom att hålla försvarstal för pariskapitalisterna och skaffade sig politiskt kapital genom att pläderna mot de av honom själv införda lagarna. Nu antydde han, eftersom han inte nöjde sig med att hetsa till en serie förtryckarlagar i nationalförsamlingen, vilka efter Paris fall skulle utrota de sista resterna av republikansk frihet i Paris, - nu antydde han på förhand även Paris öde genom att förkorta det för honom alltför omständliga förfaringsättet med krigsrätter och föreslå en splitter ny drakonisk deportationslag. Revolutionen år 1848 hade avskaffat dödsstraffet för politiska brottslingar och ersatt det med deportation. Louis Napoleon vågade inte återupprätta giljotinens herravälde, åtminstone vågade han inte öppet uttala något sådant. Junkerförsamlingen, som ännu inte var djärv nog att ens antyda att parisarna inte var rebeller utan mördare, måste därför inskränka sin anteciperade hämnd på Paris till Dufaures nya deportationslag. Under alla dessa omständigheter skulle Thiers omöjligen ha kunnat spela sin försoningskomedi så länge om denna inte - vilket precis var vad han önskade - hade framkallat raseritjut från lantjunkrarna, vilkas idisslande förstånd varken begrep spelet eller nödvändigheten av hans hyckleri, falskhet eller dröjsmål.

Med hänsyn till de förestående kommunalvalen den 30 april uppförde Thiers en av sina stora försoningsscener den 27 april. Mitt i en flod av sentimental svada utropade han från nationalförsamlingens tribun:

“Den enda sammansvärjning mot republiken som existerar är den i Paris, vilken tvingar oss att utgjuta franskt blod. Jag upprepar det åter och åter: låt dessa nedriga vapen falla ur händerna på dem som för dem, så skall straffet ögonblickligen hejdas genom en fredsakt, som endast utsluter förbrytarnas lilla skara.”

På lantjunkrarnas ilskna inpass svarade han:

“Säg mig, mina herrar, jag ber er enständigt, har jag inte rätt? Gör det er verkligen ont att jag kunde säga sanningen att förbrytarna blott är en handfull människor? Är det inte en lycka i all olyckan att sådana

personer som var i stånd att utgjuta Clement Thomas och Leontes blod endast bildar sällsynta undantag.”

Frankrike slog dock dövörat till för Thiers tal, i vilka han smickrade sig med att ha presterat en parlamentarisk sirénsång. Av alla de 700.000 kommunalfullmäktige, som valdes i Frankrikes bevarade 35.000 kommuner, lyckades de förenade legimisterna, orléanisterna och bonapartisterna inte erhålla mer än 8.000. De efterföljande fyllnads- och stickvalen utföll ännu fientligare. Nationalförsamlingen, som i stället så trängande var i behov av att få materiell makt från landsorten, förlorade till och med det sista anspråket på moralisk makt, nämligen den att vara ett uttryck för den allmänna rösträtten i Frankrike. Och för att göra nederlaget fullständigt hotade de nyvalda fullmäktige från alla franska städer den usurpatoriska församlingen i Versailles med att anordna en motförsamling i Bordeaux.

Därmed hade det länge väntade ögonblicket för ett avgörande uppträdande kommit för Bismarck. Han befallde Thiers i härskarton att ofördröjligen sända befullmäktigade till Frankfurt för det slutgiltiga fredsslutet. I ödmjuk lydnad för sin herre och mästars kallelse fick Thiers bråttom att skicka iväg sin beprövade Jules Favre, understödd av Pouyer-Quertier. Pouyer-Quertier, en “framstående” bomullsspinnare från Rouen, glödande, ja, servil anhängare av det andra kejsardömet, hade aldrig upptäckt någonting orätt i det, utom handelsfördraget med England som skadade hans egna fabrikantintressen. Knappt var han av Thiers utnämnd till finansminister i Bordeaux förrän han började klaga över detta “olycksaliga” fördrag, gjorde antydningar att det snart skulle avskaffas och var t.o.m. fräck nog att, om ock förgäves (ty han hade gjort upp räkningen utan Bismarck) försöka sig på återinförande av de gamla skyddstullarna mot Elsass, där det, som han sade, ännu inte stod några giltiga internationella fördrag i vägen. Denne man, som betraktade kontrarevolutionen som ett medel för att pressa ned arbetslönen i Rouen och avträdandet av franska provinser som ett medel för att skruva upp priserna på sina varor i Frankrike - var inte han redan på förhand utpekad som en värdig kamrat till Jules Favre i dennes sista förräderi, som skulle bli kronan på hela hans verk.

När detta förträffliga par av befullmäktigade ombud kom till Frankfurt snäste Bismarck med detsamma av dem med befallningen: "Antingen återupprättande av kejsardömet eller oförbehållsamt godkännande av mina egna fredsvillkor!" Dessa villkor innebar ett förkortande av betalningsfristerna för krigsskadeståndet jämte fortsatt besättning av preussiska trupper i Paris befästningsverk till dess Bismarck förklarade sig nöjd med sakernas tillstånd i Frankrike - så att Preussen erkändes som högsta skiljedomare i Frankrikes inre angelägenheter! Däremot var han beredd att för utrotningen av Paris släppa lös den fångna bonapartistiska armén och låna ut kejsar Wilhelms trupper för att direkt understödja denna aktion. Han bevisade sin ärlighet genom att göra den första avbetalningen av krigsskadeståndet beroende av "pacifieringen" av Paris. Ett sådant lockbete slukades naturligtvis begärligt av Thiers och hans befullmäktigade. De undertecknade fördraget den 10 maj och ställde om så att det ratificerades av nationalförsamlingen redan den 18 maj.

Under mellantiden mellan fredsslutet och de bonapartistiska krigsfångarnas ankomst kände sig Thiers så mycket mer förpliktad att återuppta sin försoningskomedi som hans republikanska hantlangare var i yttersta trångmål i sitt sökande efter en förevändning för att blunda för förberedelserna för blodbadet i Paris. Ännu den 8 maj svarade han en deputation av försonligt sinnade medelklassborgare:

"Så snart insurgenterna beslutar sig för att kapitulera skall Paris portar under en veckas tid stå öppna för alla utom generalerna Clement Thomas och Lecomtes mördare."

Några dagar senare vägrade han ge några upplysningar, när han av lantjunkarna i häftiga ordalag ställdes till svars för detta löfte, men tillfogade denna betecknande vink:

"Jag säger er att det finns otåliga bland er som har alldeles för bråttom. Dessa måste vänta åtta dagar till. När dessa åtta dagar gått till ända kommer uppgiften att motsvara deras mod och kvalifikationer."

Så snart Mac Mahon var i stånd att lova att han snart skulle kunna rycka in i Paris förklarade Thiers för nationalförsamlingen att han "skulle

dra in i Paris med lagen i sin hand och utkräva fullständig hämnd på de eländiga som hade offrat soldaters liv och förstört offentliga minnesmärken". När avgörandets ögonblick närmade sig sade han till nationalförsamlingen: "jag skall uppträda utan barmhärtighet", till Paris att hans dom var avkunnad, och till sina bonapartistiska banditer att de hade statens tillåtelse att utkräva sin hämnd på Paris av hjärtans lust. Slutligen när general Douay den 21 maj genom sitt förräderi hade öppnat Paris portar avslöjade Thiers den 22 maj för sina lantjunkare "ändamålet" med sin försoningskomedi, vilken de så hårdnackat hade missförstått.

"För några dagar sedan sade jag er att vi närmade oss målet. Idag kan jag säga er att målet är nått. Ordningens, rättfärdighetens och civilisationens seger är vunnen."

Och det var den. Civilisationen och rättfärdigheten i bourgeoisins ordning framträder i sitt verkliga åskladdade ljus, så snart slavarna i denna ordning gör uppror mot sina herrar. Då framträder denna civilisation och rättfärdighet som ohöljd vildhet och laglös hämnd. Varje ny kris i klasskampen mellan dem som tillägnar sig rikedom och dem som framskapar den ställer detta faktum i allt grällare dager. Till och med bourgeoisins skändligheter i juni 1848 förbleknar inför de ousägliga nedrigheterna år 1871. Det självuppoffrande hjältemod, varmed folket i Paris - män, kvinnor och barn - fortsatte att strida hela åtta dagar efter versaillarnas intåg, återstrålar lika mycket storheten hos deras sak som soldateskens helvetiska dåd återstrålar den inneboende andan i den civilisation, vars lejda förkämpar och hämnare den är. En i sanning ärorik civilisation, vars livsfråga det är att bli kvitt likhögarna efter dem som mördades efter stridens slut!

För att finna ett motstycke till Thiers och hans blodhundars beteende måste vi gå tillbaka till Sullas och de båda romerska triumviratens tid. Samma kallblodiga masslaktande, samma nonchalans beträffande offrens ålder och kön vid mördandet, samma system för tortyr av fångarna, samma bannlysningar, men denna gång en hel klass, samma vilda jakt efter de dolda ledarna för att inte en enda skulle undkomma, samma angiveri mot politiska och privata fiender, samma likgiltighet när man högg ned folk som inte hade något med striden att göra. Blott den enda

skillnaden förefinns att romarna ännu inte hade några mitraljörer för att högvis expediera de utstötta och att de varken "bar lagen i sina händer" eller ordet "civilisation" på sina läppar.

Och se nu efter alla dessa skändligheter på den andra ännu äckligare sidan av bourgeoisins ordning, beskriven av dess egen press!

"Medan", skriver pariskorrespondenten till en av de konservativa tidningarna i London, "medan ännu enstaka skott ljuder i fjärran och de utan vård lämnade sårade avlider mellan gravstenarna på Père Lachaise, medan 6.000 skräckslagna insurgenter i förtvivlans dödskamp har gått vilse i katakombernas irrgångar och man ser hur olyckliga fortfarande drives genom gatorna för att nedskjutas massvis med mitraljörerna - är det upprörande att se kaféerna fulla av absintdrinkare, biljard- och dominospelare; att se hur kvinnlig lastbarhet gör sig bred på boulevarderna och höra hur det ljudliga ekot av frosseri och dryckenskap från de förnäma restaurangernas enskilda rum stör nattfriden."

Herr Édouard Hervé skriver i Journal de Paris, en av kommunen förbjuden versaillistisk tidning:

"Det sätt på vilket Paris befolkning (!) igår ådagalade sin tillfredsställelse var faktiskt mer än frivol och vi fruktar att det med tiden skall bli ändå värre. Paris har nu ett festligt utseende som sannerligen inte är på sin plats och som man måste sätta ett stopp för, ifall vi inte önskar bli kallade 'förfallets parisare'."

Och sedan citerar han ett ställe av Tacitus:

"Och dock, morgonen efter denna förskräckliga strid och ännu innan den var fullständigt utkämpad, började Rom, förnedrat och fördärvat, på nytt vältra sig i det vällustens trask, som fördärvade dess kropp och befläckade dess själ - alibi proelia et vulnera, alibi balneae popinaeque (här strider och sår, där bad och restauranger)."

Herr Hervé glömmet bara att den "Paris befolkning" han talar om endast är befolkningen i Thiers Paris, francs-fileurerna, som i hopar

återvänder från Versailles, Saint Denis, Rueil och Saint Germain, - i sanning "förfallets Paris".

I var och en av de blodiga triumferna över de självupppoffrande förkämparna för ett nytt och bättre samhälle överröstar denna skamliga civilisation, som grundats på arbetets förslavande, sina slaktoffers skrin genom ett förtalets härskri som ger eko över hela världen. Kommunens muntra och arbetande Paris förvandlas plötsligt under händerna på "ordningens" blodhundar till ett pandemonium. Och vad bevisar denna ohyggliga förvandling för bourgeoisförståndet i alla länder? Ingenting annat än att kommunen hade sammansvurit sig mot civilisationen! Folket i Paris offerar sig entusiastiskt för kommunen. Antalet av kommunens döda överstiger antalet i vilken som helst tidigare drabbning. Vad bevisar det? Ingenting annat kanske än att kommunen inte var folkets egen regering utan en våldshandling av en handfull förbrytare! Kvinnorna i Paris offerar med glatt mod sina liv på barriaderna och exekutionsplatsen. Vad bevisar det? Ingenting annat än att kommunens demon har förvandlat dem till megäror och hekator! Kommunens moderation under två månaders obesträtt herravälde finner sitt motstycke endast i hjältemodet i dess försvar. Vad bevisar det? Ingenting annat än att kommunen under två månader sorgfälligt dolde under moderationens och humanitetens mask blodtörsten i sina djävulska lustar för att släppa den lös i stunden för sin dödskamp!

Arbetarnas Paris har i sin heroiska självupppoffring dragit med sig byggnader och monument in i lågorna. När proletarietets behärskare sliter proletärerens levande kroppar i stycken får de inte längre räkna med att väggarna i deras residens skall vara oantastade, när de åter drar in i dem. Versaillesregeringen skriker: "Mordbrand!" och viskar detta nyckelord till sina hantlangare ända ut i den avlägsnaste by för att överallt anställa jakt på sina motståndare såsom varande misstänkta mordbrännare. Hela världens bourgeois ser med välbehag på masslakten efter kampens slut, men den är indignerad över skador på byggnader!

När regeringar ger sina örlogsflottor fribrev "att döda, bränna och förstöra", är det ett fribrev för mordbrand? När de brittiska trupperna i sitt övermod lät bränna Kapitolium i Washington och kejsarens av

Kina sommarpalats, var det mordbrand? När Thiers bombarderade Paris under sex veckors tid under förevändningen att han blott ville antända sådana hus som det fanns folk i, var det mordbrand?

I krig är eld ett fullkomligt rättmätigt vapen. Byggnader som hålls besatta av fienden bombarderas man för att sätta dem i brand. Blir försvararna tvungna att lämna dem så sticker de dem i brand för att angripna inte skall kunna sätta sig fast i dem. Att bli nedbrända har alltid varit det oundvikliga ödet för alla byggnader som varit belägna inom all världens regelrätta arméers frontområde. Men i de förslavades krig mot sina förtryckare, det enda rättmätiga kriget i historien, skall detta för allt i världen inte gälla. Kommunen har brukat elden, i ordets strängaste betydelse, som ett försvarsmedel. Den använde elden för att för versaillestrupperna spärra de långa raka gator som Haussmann avsiktligt hade lagt öppna för artillerielden. Den använde elden för att täcka återtagets precis som versaillearna använde granaterna för sitt framträngande, vilka förstörde minst lika många hus som kommunens eld. Det är ännu en tvistefråga, vilka byggnader som antändes av försvararna och vilka som angripna antände. Och försvararna tog sin tillflykt till elden först när versaillestrupperna hade börjat med sina massmord på fångarna.

Dessutom hade kommunen långt i förväg officiellt kungjort att om den blir driven till det yttersta kommer den att begrava sig under Paris ruiner och av Paris göra ett andra Moskva, så som försvarsregeringen, givetvis blott som täckmantel för sitt förräderi, likaledes lovat göra. Just för detta ändamål hade Trochu anskaffat den erforderliga fotogenen. Kommunen visste att dess motståndare inte brydde sig det ringaste om folket i Paris men så mycket mer om sina egna byggnader i Paris. Och Thiers hade å sin sida förklarat att han komme att vara obeveklig i sin hämnd. Så snart han hade sin armé slagfärdig å ena sidan och preussarna å andra sidan spärrade utfarten utropade han: "Jag kommer inte att ha förbarmande! Hämnaden kommer att bli fullständig, domsluten stränga." Om parisarbetarnas gärningar var vandalism så var de det förtvivlade försvarets vandalism, inte triumfens vandalism, och inte den som de kristna gjorde sig skyldiga till mot den hedniska antikens verkligt oskattbara konstverk. Och till och med denna vandalism har av historieskrivaren rättfärdigats som ett oundvikligt och relativt obetydligt

moment i jättekampen mellan ett nytt uppkommande och ett gammalt sönderfallande samhälle. Ännu mindre var det en Haussmanns vandalism, som sopade bort det historiska Paris för att bereda plats åt dagdrivarens Paris.

Men kommunens avrättning av de sextifyra gisslan med ärkebiskopen av Paris i spetsen! - Bourgeoisin och dess armé hade i juni 1848 återinfört en sed, som för längesen hade försvunnit ur krigföringen - arkebuseringen av värnlösa fångar. Denna brutala sed har sedan använts mer eller mindre för varje gång ett folkuppror kuvats i Europa eller Indien, varigenom det är bevisat att den var ett verkligt "framsteg för civilisationen"! Å andra sidan hade preussarna i Frankrike återupplivat bruket att ta gisslan - oskyldiga människor som inför preussarna med sina liv fick plikta för andras handlingar. När Thiers som vi sett redan från början satte i kraft den mänskliga seden att skjuta fångna kommunarder, återstod för kommunen ingenting annat än att ta sin tillflykt till den preussiska seden att ta gisslan för att skydda dessa fångars liv. De som gisslan tagnas liv var förverkade många gånger om genom versaillearnas fortsatta arkebusering av fångar. Hur kunde man längre skona dem efter det blodbad, som Mac Mahons pretorianer firade sin inmarsch i Paris med? Skulle också den sista motvikten mot bourgeoisregeringarnas vilda framfart - tagandet av gisslan - bli till rena åtlöjet? Biskop Darboys verkliga mördare är Thiers. Kommunen hade gång på gång erbjudit sig att utväxla ärkebiskopen och en hel hop präster mot enbart den av Thiers i fångenskap hållne Blanqui. Thiers vägrade hårdnackat. Han visste att han med Blanqui skulle gett kommunen ett huvud medan ärkebiskopen bäst skulle tjäna Thiers syften som - lik. Thiers efterapade härvid Cavaignac. Vilket indignationens skri upphov inte Cavaignac och hans ordningsmän i juni 1848, när de brännmärkte insurgenterna som ärkebiskop Affres mördare! Och ändå visste de mycket väl att ärkebiskopen hade skjutits av ordningssoldaterna. Jacquemet, ärkebiskopens domprost, hade omedelbart efter dådet överlämnat sitt i den riktningen gående vittnesmål till Cavaignac.

Hela denna smutskastningskör, som ordningspartiet under sina blod-sorgier aldrig försummat att uppstämna mot sina blodsoffer, bevisar bara att dagens bourgeois anser sig som den rättmätige efterträdaren till den forne feodalherren, som ansåg varje vapen i sin egen hand vara

berättigat gentemot plebejen, medan varje slags vapen i plebejens hand på förhand utgjorde en förbrytelse.

De härskande klassernas sammansvärjning för att störta revolutionen genom ett under den främmande erövrarens skydd genomfört inbördeskrig - en sammansvärjning vars spår vi följt ända från september fram till de macmahonska pretorianernas inmarsch genom S:t Cloud-porten - kulminerade i Paris blodbad. Bismarck skådar förnöjt eftertänksamt på Paris ruiner, i vilka han kanske såg den "första etappen" av den allmänna förstöring av storstäderna, som han redan bad om på den tid han ännu satt som enkel lantman i den preussiska chambre introuvable av 1849. Han tittar tillfredsställd på liken efter Paris proletariat. För honom är detta inte blott revolutionens utplånande utan tillika Frankrikes utplånande, vilket land i verkligheten är halshugget och det av den franska regeringen till på köpet. Med den ytlighet, som är alla framgångsrika statsmän äger, ser han endast det yttre av denna oerhörda historiska tilldragelse. Var har man någonsin i historien sett ett skådespel med en segrare som kröner sin seger med att inte blott låna sig som gendarm utan också bli den besegrade regeringens lejde lönnmördare? Mellan Preussen och pariskommunen existerade intet krig. Tvärtom. Kommunen hade godkänt de preliminära fredsvillkoren och Preussen hade proklamerat sin neutralitet. Preussen var sålunda ingen krigförande part. Det handlade som en lönnmördare, en feg lönnmördare, emedan det inte drog över sig några faror som en lejde lönnmördare, emedan det på förhand gjorde betalningen av sina blodspengar på 500 miljoner beroende av Paris fall. Och så kom då slutligen i dagen den sanna karaktären hos det krig, som försynen hade anordnat för att det gudlösa och liderliga Frankrike skulle tuktas av det fromma och sedliga Tyskland! Och detta oerhörda brott mot folkrätten, till och med så som den uppfattas av den gamla världens jurister, har i stället för att rycka upp Europas "civiliserade" regeringar till att förklara det folkrättsbrytande Preussen, som är blotta verktyget åt kabinettet i Petersburg, i folkbann - föranledes de nu blott att överväga huruvida inte det fåtal slaktoffer, som slank igenom den dubbla bevakningskedjan omkring Paris, också borde utlämnas till versaillesbödlarna!

Att den segrande och den besegrade armén efter den nyare tidens

väldigaste krig sammansluter sig för att gemensamt slakta ned proletariatet - en så oerhörd tilldragelse bevisar, inte som Bismarck tror, det slutliga underkuvandet av det uppåtsträvande nya samhället utan det gamla bourgeoisamhällets fullständiga söndervittring. Det högsta heroiska uppsving som det gamla samhället ännu var i stånd att presteras, är nationalkriget och detta visar sig nu vara rena regeringssvindeln som numera inte har något annat ändamål än att uppskjuta klasskampen och som flyger undan så snart klasskampen blossar upp i inbördeskrig. Klassherraväldet är inte längre i stånd att dölja sig under den nationella uniformen. De nationella regeringarna är ense gentemot proletariatet.

Efter pingstdagen 1871 kan det inte mera existera någon fred eller vapenvila mellan Frankrikes arbetare och dem som tillägnat sig deras arbetsprodukter. En lejde soldateska må med sin järnnäve kanske för en tid hålla båda klasserna nere i gemensamt förtryck. Men kampen kommer ständigt på nytt att blossa upp i ständigt växande omfattning och det kan inte råda något tvivel om vem som blir den slutlige segraren - de fåtaliga expropriatorerna eller de arbetandes väldiga majoritet. Och de franska arbetarna bildar blott förtruppen för hela det moderna proletariatet.

Medan de europeiska regeringarna sålunda gentemot Paris sanktionerar klassherraväldets internationella karaktär upphäver de ramaskrin mot den Internationella Arbetarassociationen - arbetets internationella motorganisation mot kapitalets kosmopolitiska sammansvärjning - som varande huvudkällan till all denna olycka. Thiers anklagade den för att vara despoten över arbetet, fastän den utger sig för att vara dess befriare. Picard befallde de franska internationalisterna att avbryta alla förbindelser med sina utländska meningsfränder. Greve Jaubert, Thiers gamle mumifierade medbrottsling sedan 1835, förklarade det vara alla regeringars huvuduppgift att utrota den. Lantjunkrarna i nationalförsamlingen tjuter mot den och hela den europeiska pressen stämmer in i kören. En hedervärd fransk författare [Robinet], som står helt främmande för vår association, uttalar sig på följande sätt:

"Medlemmarna av nationalgardets centralkommitté liksom även större delen av kommunens medlemmar är Internationella Arbetarassociationens verksamaste, insiktsfullaste och mest energiska medlemmar

... personer, som är alltigenom ärliga, uppriktiga, insiktsfulla, fulla av hängivenhet, rena och fanatiska i ordets goda mening.”

Det polisfärgade bourgeoisförståndet föreställer sig naturligtvis Internationella Arbetarassociationen som en slags hemlig sammansvärjning, vars centrala instanser alltemellanåt påbjuder revolutionära aktioner i olika länder. Men vår association är faktiskt endast det internationella band som förenar de mest avancerade arbetarna i den civiliserade världens olika länder. Var, i vilken gestalt och under vilka betingelser klasskampen än tar den ena eller andra formen är det naturligt att medlemmarna i vår association står i förgrunden. Den mark som den växer upp ur är det moderna samhället självt. Den kan inte stampas ned i jorden genom aldrig så mycken blodutgjutelse. För att stampa ned den måste regeringarna först och främst stampa ned kapitalets tvångsherravälde över arbetet - alltså förutsättningen för sin egen parasittillvaro.

Arbetarnas Paris med sin kommun kommer alltid att firas som det ärorika förebudet för ett nytt samhälle. Dess martyrer ligger bevarade i arbetarklassens stora hjärta. Deras förgörare har historien redan nu spikat fast vid den skampåle, som inga böner från deras präster kan frälsa dem från.

Noter:

[1] Godsägare som låg i Paris och lät andra sköta egendomarna i Irland.

[2] Textilfabrikanternas.

[3] Reaktionära insurgenter från Bretagne.

V.I. Lenin Om dubbelväldet 1917

Den grundläggande frågan i varje revolution är frågan om makten i staten. Utan att ha gjort denna fråga klar för sig kan det inte ens bli tal om att på något sätt målmedvetet delta i revolutionen och ännu mindre om att leda den.

Ett i högsta grad beaktansvärt särdrag hos vår revolution är att den har skapat ett dubbelväld. Detta faktum måste man först och främst göra klart för sig; om man inte förstått det, kan man inte gå vidare. Man måste exempelvis kunna komplettera och korrigera bolsjevismens gamla "formler", ty de var, som det visat sig, i stort sett riktiga, men deras konkreta förverkligande gestaltade sig annorlunda. Ett dubbelväld har ingen tidigare varken tänkt eller kunnat tänka sig.

Vari består dubbelväldet? Det består i att vid sidan av den provisoriska regeringen, bourgeoisins regering, uppstått en ännu svag och embryonal, men dock utan tvivel i praktiken existerande och växande andra regering: arbetar- och soldatdeputerades sovjet.

Vilken klassammansättning har denna andra regering? Proletariatet och (de i soldatuniform klädda) bönderna. Vilken politisk karaktär har denna regering? Detta är en revolutionär diktatur, d.v.s. en makt, som

direkt stöder sig på revolutionär erövring, på folkmassornas omedelbara initiativ underifrån, och inte på en lag utfärdad av en centraliserad statsmakt. Detta är en makt av ett helt annat slag än den som i allmänhet förekommer i den parlamentariska, borgerligt demokratiska republiken av den typ, som hittills varit den vanliga och förhärskande i Europas och Amerikas framskridna länder. Denna omständighet glöms ofta bort, man sätter sig ofta inte in i den, fastän det är här som sakens hela kärna ligger. Denna makt är av samma typ som Pariskommunen 1871. Grunddragen hos denna typ är: 1) Maktens ursprung är inte en av parlamentet på förhand diskuterad och antagen lag utan folkmassornas direkta initiativ underifrån och lokalt, det direkta "erövrandet", för att använda ett gängse uttryck; 2) polisen och armén, såsom från folket avskilda och mot folket riktade institutioner, ersätts med direkt beväpning av hela folket; under en sådan makt skyddas statsordningen av de beväpnade arbetarna och bönderna själva, av det beväpnade folket självt; 3) ämbetsmannakåren, byråkratin, antingen ersätts på liknande sätt med själva folkets direkta makt eller ställs åtminstone under en särskild kontroll, de omvandlas så att de kommer att bestå av vanliga ombud, som inte endast skall väljas utan också kunna avsättas, så snart folket kräver det; de omvandlas från ett privilegierat skikt med en hög, borgerlig avlöning för "posterna" till arbetare av ett särskilt "vapenslag", vilkas avlöning inte överstiger en god arbetares vanliga avlöning.

Just häri och endast häri bestod Pariskommunens väsen som en särskild statstyp. Detta har glömts och förvrängt av hrr plechanoviter (de öppna chauvinisterna, som svikit marxismen), kautskyanerna ("centrum"-folket, d.v.s. de mellan chauvinismen och marxismen vacklande) och överhuvudtaget alla idag förhärskande socialdemokrater, socialistrevolutionärer o.d.

De svänger sig med fraser, undviker att yttra sig, gör undanflykter, lyckönskar varandra tusen gånger med anledning av revolutionen men drar sig för att tänka över vad arbetar- och soldat-deputerades sovjet är för något. De vill inte se den uppenbara sanningen, att försåvitt dessa sovjetar existerar, försåvitt de utgör en makt, så existerar i Ryssland en stat av Pariskommunens typ.

Jag har kursiverat "försåvitt". Ty detta är endast en makt i embryoform. Den har själv både genom direkt överenskommelse med den borgerliga provisoriska regeringen och genom en rad faktiska eftergifter gett upp och ger upp sina positioner åt bourgeoisin.

Varför? För att Tjcheidze, Tsereteli, Steklov & Co begår ett "misstag"? Nonsens. Så kan endast en kälkborgare men inte en marxist tänka. Orsaken ligger i proletärernas och böndernas bristande klassmedvetenhet och organisation. De nämnda ledarnas "misstag" ligger i deras småborgerliga ståndpunkt, i att de mörklägger arbetarnas medvetenhet i stället för att upplysa den, att de inympar småborgerliga illusioner i stället för att vederlägga dem, att de stärker bourgeoisins inflytande på massorna i stället för att frigöra massorna från detta inflytande.

Härav borde det redan stå klart, varför också våra kamrater begår så många fel, då de "bara" ställer frågan: bör man genast stöta den provisoriska regeringen?

Jag svarar: 1) den måste störtas, ty den är en oligarkisk, en borgerlig regering och inte en hela folkets regering; den kan inte ge vare sig fred, bröd eller full frihet; 2) det går inte att stöta den nu, ty den håller sig kvar genom en direkt och indirekt, formell och faktisk överenskommelse med arbetardeputerades sovjetar och främst med den viktigaste sovjeten - Petrogradsovjeten; 3) den kan överhuvudtaget inte "störtas" på vanligt sätt, ty den bygger på det "stöd" som bourgeoisin får av den andra regeringen, arbetardeputerades sovjet, och denna regering är den enda möjliga revolutionära regering, som direkt ger uttryck åt arbetar- och bondemajoritetens medvetenhet och vilja. En högre och bättre regeringstyp än arbetar-, lantarbetar-, bonde- och soldatdeputerades sovjetar har mänskligheten inte frambragt och har vi hittills inte känt till.

För att bli en makt måste de medvetna arbetarna vinna över majoriteten på sin sida: så länge våld inte sätts in mot massorna, finns det ingen annan väg till makten. Vi är inte blanquister, inte anhängare av att en minoritet skall erövra makten. Vi är marxister, anhängare av proletariatets klasskamp mot den småborgerliga yran, mot chauvinism och fosterlandsförsvar, mot frasen, mot beroende av bourgeoisin.

Låt oss bilda ett proletärt kommunistiskt parti; bolsjevismens bästa anhängare har redan skapat elementen till ett sådant; låt oss sluta oss samman för proletärt klassarbete - och från proletärerna, från de fattigaste bönderna kommer då allt fler och fler att ställa sig på vår sida. Ty livet kommer att med varje dag krossa de småborgerliga illusionerna hos "socialdemokraterna", hos dessa Tjcheidze, Tsereteli, Steklov etc., hos "socialistrevolutionärerna" och småborgarna av ännu "renare" vatten etc., etc.

Bourgeoisin är för bourgeoisins envælde.

De medvetna arbetarna är för arbetar-, lantarbetar-, bonde- och soldatdeputerades sovjeters envælde - ett envælde förberett inte genom äventyr utan genom den proletära medvetenhetens upplysning, genom dess frigörande från bourgeoisins inflytande.

Småbourgeoisin - "socialdemokraterna", socialistrevolutionärerna etc., etc. vacklar och hindrar därmed denna upplysning, detta frigörande.

Det är detta faktiska, klassmässiga, styrkeförhållande, som bestämmer våra uppgifter.

Charles Bettelheim Utdrag ur 'Klasstriderna i Sovjetunionen' 1974

FÖRSTA DELEN: OKTOBERREVOLUTIONEN OCH SOVJETMAKTENS INRÄTTANDE

Den ryska bourgeoisin och godsägarna förlorade makten den 25 oktober 1917. Den dagen gick de beväpnade arbetarna till handling, tillsammans med soldaterna och marinsoldaterna från Petrograd och Kronstadt, som bildade de väpnade styrkorna i denna revolution, som leddes av bolsjevikpartiet. På några timmar faller huvudstadens viktigaste offentliga byggnader i de revolutionära styrkornas händer. Tidigt på morgonen den 26 oktober ockuperas i sin tur Vinterpalatset, som var säte för Kerenskij's provisoriska regering. De ministrar som befinner sig där, tas tillfånga.

Under loppet av den 25 oktober fastställer Petrograds sovjet att den provisoriska regeringen har avsatts, något som påbjudits samma morgon av sovjetens militära revolutionskommitté. På kvällen den 25 oktober samlas den II:a Allryska Kongressen av Arbetar- och Soldatdeputerades sovjet. Bolsjevikerna är där i majoritet. På natten mellan den 25:e och 26:e fastställer i sin tur denna kongress (varifrån de flesta mensjeviker och socialistrevolutionärer dragit sig tillbaka), att den provisoriska regeringen har störtats. Den förklarar att befogenheterna för den tidigare Centrala verkställande kommittén för Sovjeterna nu gått ut, och tar makten i egna händer. Under de följande timmarna beslutar den II:a Allryska kongressen av arbetar- och soldatdeputerades sovjet, att skapa en provisorisk arbetar- och bonderegering, som får namnet Folkkommisariernas råd och som består av ledare från bolsjevikpartiet. Kongressen

ger regeringen i uppdrag att ”genast inleda underhandlingar om en rättvis, demokratisk fred” och antar ”dekretet om jorden”, som upphäver godsägarnas äganderätt.

Det väpnade upproret segrade nästan samtidigt i Moskva (på den tiden landets andra huvudstad) och i de andra stora stadscentra. Denna seger vittnar om hur mycket den tidigare provisoriska regeringen förlorat i auktoritet i massornas ögon. Inte ens Kerenskij, som lyckas undkomma ur Petrograd, åtlyds längre av större delen av armén. Endast ett fåtal trupper följer honom fortfarande, men dessa är så fåtaliga och så demoraliserade att den offensiv som de, strax efter Oktoberdagarna söker göra mot Petrograd, skändligen misslyckas. De väpnade sammanstötningarna bekräftar alltså att bourgeoisin förlorat makten, som från och med nu utövas av sovjeterna under bolsjevikpartiets ledning.

”Händelse” utvecklingen i de två huvudstäderna den 25 och 26 oktober 1917 och den ledande roll som bolsjevikpartiet, det revolutionära proletära partiet, påtagit sig räcker dock inte för att helt bestämma huvuddragen i den nya etapp som den ryska revolutionen då träder in i, inte heller för att bestämma den nya maktens klasskaraktär. Dessa egenskaper bestäms lika mycket av helheten av de klasstrider som utvecklats mellan februari och oktober 1917. Dessa visar själva en speciell karaktär som hänger samman med den typ av sammanflätning av en demokratisk och en proletär revolutionär process, som bildar det väsentliga i den ryska revolutionen. Denna sammanflätning kommer för övrigt att få ett starkt inflytande på de förhållanden som uppstår mellan sovjetmaktens viktigaste politiska apparater, och sedan också på revolutionens fortsatta inriktning.

I. Sammanflätningen av de revolutionära processerna mellan februari och oktober 1917

Sedan slutet av år 1916 steg missnöjet såväl hos bonde- och arbetarmassorna, som var dömda till allt svårare existensvillkor, som hos soldaterna, som fick utstå namnlösa lidanden i ett krig, vars imperialistiska karaktär de alltmer började inse. Vid mitten av februari 1917 bryter missnöjet bland arbetarna och soldaterna i Petrograd ut i ljus dager. Strejker och demonstrationer följer på varandra. Delvis är de spontana, delvis och i allt högre utsträckning organiserade av bolsjevikerna och mensjevikerna. De sprider sig till Moskva och till industridistriktet. Den 25 februari

börjar Petrograds soldater förbrödra sig med arbetarna i staden och i förstäderna. Den 26:e utbryter myterier i garnisonerna. Den 27:e förenar sig arbetare och soldater. Vinterpalatset intages. Tsaren abdikerar.

På detta sätt avslutas den ryska revolutionens första akt. Denna revolution bröt ut i ett land vars speciella egenskaper enligt Lenins uttryck gjorde det till ”den svagaste länken i den imperialistiska kedjan”.

Ryssland är före oktober 1917 på en och samma gång ett imperialistiskt land och ett land som är starkt beroende av världsimperialismen (huvudsakligen av den engelska och den franska imperialismen), som där investerat miljarder med francs, antingen i form av lån till den tsaristiska staten eller inom olje- och kolutvinningen och i stålindustri och mekanisk industri.

Den ryska imperialismens beroende av engelskt och franskt kapital är en av källorna till dess svaghet; detta beroende är i sig en konsekvens av den ryska imperialismens speciella utveckling, som gett en ytterst begränsad bas för det industriella kapitalet.

Den ryska imperialismen har på så sätt en dubbelnatur; den är en följd av en nära kombination av två former av imperialism: en kapitalistisk och en förkapitalistisk imperialism. Den första åtföljs av en hög kapitalistisk koncentrationsgrad inom industrin och där finns även ett bankkapital, som är intimt lierat med det industriella kapitalet, och som således bildar ett finanskapital, som pressar på den imperialistiska expansionen och som allierar sig med den fransk-brittiska imperialismen. Den andra formen står för Rysslands i huvudsak ”militära” expansionism. Den ekonomiska basen för denna expansionism – som varit starkt framträdande sedan Peter den stores tid – skulle kräva en separat analys. Här kan vi bara understryka det faktum, att den tsaristiska expansionismen har sina rötter i inre motsättningar i det ryska samhället, vilka tvingar den tsaristiska staten till en rad ingripanden, som i sin tur banar vägen för den ryska kapitalismen.

När denna väl har uppstått, gör motsättningarna såväl inom det gamla ryska samhället som inom kapitalismen, att den tsaristiska staten måste fortsätta sin militära expansion och understödja den ryska industrins utveckling med en mängd medel, speciellt med hjälp av lagen om livegenskapens ”upphävande” (1861), som gör det möjligt att förverkliga en statlig ackumulering på bondemassornas bekostnad.

Den ryska expansionismen framträder starkt från Peter den stores tid.

Den fortsätter därefter praktiskt taget utan avbrott:

I Europa vänder den sig mot Finland, de Baltiska staterna och Polen.

I söder vänder den sig mot Turkiet, Persien och Afghanistan och bortom dem, mot Indien. I denna riktning söker Ryssland försäkra sig om tillträde till ”fritt hav”, å ena sidan i Medelhavet, å andra sidan vid Arabiska havet och den Indiska Oceanen. Denna expansionism leder vid mer än ett tillfälle till sammanstötningar mellan England och Ryssland.

I öster vänder sig den ryska expansionismen mot Sibirien, mot Kina och t.o.m. mot den amerikanska kontinenten. Efter 1600-talet har Sibiriens erövring praktiskt taget slutförts och ryssarna fortsätter sitt framträngande österut bortom Behrings sund och ockuperar här Alaska (som Ryssland tvingas ”sälja” till USA 1867).

I riktning mot Kina kännetecknas den ryska expansionismen av en rad sammanstötningar, som följs av fördrag, mot vilka ryssarna regelbundet bryter. Vi kan här fr.a. påminna om de fördrag som Ryssland påtvingade Kina under 1800-talets andra hälft. Dessa krigshandlingar som utfördes parallellt med de fransk-brittiska aggressionshandlingarna mot Kina, gjorde det möjligt för tsarväldet att rycka till sig nära en och en halv miljon kvadratkilometer

Således, har det tsarryska väldet som bryter samman i februari från 1917 bakom sig ett långt förflutet av expansionism och kolonisering, i början med kommersiellt och handelsmässigt innehåll, därefter allt mer och mer med kapitalistisk-industriell inriktning.

Den ryska imperialismens dubbla natur motsvaras av en svag ackumulationsförmåga hos det ryska storkapitalet, något som är en återspeglning av bourgeoisins relativa svaghet. Denna har inte själv någon förmåga att kämpa för sina intressen mot tsarväldet.

Denna oförmåga förklarar den ryska bourgeoisins skräck inför allt som hotar den etablerade ordningen. Sedan revolutionen år 1905 vet den ryska bourgeoisin, att den mot sig har en arbetarklass som kan kämpa med beslutsamhet. Det ryska proletariats styrka växer oavbrutet. Tack vare sin goda organisation kan den allt mer dra fördel av alla slag av revolutionär omvandling. Bourgeoisin finner sig på så sätt förlamad och dömd att överlåta det revolutionära initiativet till proletariats och bondeklassen, vilket var just vad som ägde rum i februari 1917.

Att den ryska bourgeoisin inte visar något som helst verkligt politiskt initiativ mot tsarismen, som förnekar den nästan alla politiska rät-

tigheter, hänger också samman med borgarklassens ekonomiska beroende av tsarismen. Den relativt snabba industrialiseringsprocess, som äger rum under 1800-talets sista år och under åren närmast före det första världskriget, har i själva verket bara delvis baserats på profitackumulation inom industrin och en utvidgning av en inre marknad. Den beror i stället till del på utländska investeringar men också på statlig finansiering, på lån från Riksbanken, på den offentliga sektorns beställningar o.s.v. Till stor dels vilar den ryska industriella expansionen ännu på en ”primitiv ackumulation” (en fortgående expropriering av bondeklassen), vars politiska och ideologiska instrument är tsarismen. Frånvaron av ett verkligt politiskt initiativ från borgarklassens sida förklarar februarirevolutionens drag, som först leder till en sovjetmakt, medan det först långt därefter bildas en borgerlig ”provisorisk regering”.

I själva verket skapas den 27 februari 1917 den ”provisoriska exekutivkommittén för arbetardeputerades råd”, som i huvudsak bestod av ledare från de socialistiska partierna och socialistrevolutionärerna. Denna kommitté inbjuder huvudstadens arbetare och soldater att utse delegater till en sovjet i Petrograd (vars första möte äger rum den 28:e). Kommittén utfärdar en förordning, som ställer alla truppavdelningar under sovjeten. Under de följande dagarna och veckorna bildade bönder och arbetare i hela landet sovjeter och även fabrikskommittéer. Dessa olika organisationer skapas dock på olika sätt, eftersom proletariats och bondeklassens klasskamp utvecklats på ett mycket ojämnt sätt i olika städer och regioner.

I slutet av februari 1917 är sovjeten i Petrograd det enda organ som kan tala i den nyss segerrika revolutionens namn, då med stöd av de sovjeter som uppstått litet varstades i Ryssland. Denna sovjetmakt, som stöds av revolterande armékårer, har som det förefaller ingen annan makt emot sig. Det enda organ som skulle kunna försöka stå emot den, nämligen en kommitté som uppstått ur duman (den tsaristiska parodin på ”parlament”), har ingen som helst prestige bland de revolutionära massorna, eftersom den består av representanter för borgarklassen och godsägarna. Ändå blir det en överenskommelse mellan Petrogradsovjeten, som i huvudsak består av mensjeviker och socialistrevolutionärer, och dumakommittén. I kraft av denna överenskommelse, som slutes den 1 mars, bildas en provisorisk regering, bestående av borgerliga politiker, och sovjeten utfäster sig att stödja denna regering under vissa villkor.⁷⁵

På detta sätt uppstår en situation som Lenin kännetecknade som ett "Dubbelvälde" (sovjetmakten och den provisoriska regeringens makt). Denna situation får sin avslutning i oktober 1917, efter det de sovjetiska organisationerna utvecklats, efter det bolsjevikpartiet ökat sitt inflytande inom dessa, och, slutligen, efter det oktoberrevolutionen segrat.

I. Sovjetrörelsens uppsving

Från mars 1917 bildas arbetar- och soldatsovjeter i alla städer i det gamla ryska imperiet. Rörelsen börjar i de stora städerna och sprider sig sedan till de medelstora städerna. Efter en tid bildas också bondesovjeter. Man har beräknat, att det i maj fanns 400 sovjeter, i augusti 600 och i oktober 900. Parallellt med detta utvecklas fabrikskommittéerörelsen och skapas kvarterssovjeter i städer över en viss storlek.

Det är praktiskt taget omöjligt att avgöra hur mycket av denna rörelsens utbredning som var "spontan" och hur mycket som berodde på mensjevikernas och fr.a. bolsjevikernas verksamhet. I själva verket visar närvaron av deras medlemmar i nästan alla sovjeter och den roll som de där spelar, på det faktum, att även om rörelsen väl motsvarar de revolutionära massornas strävanden, deras organisation och handlande, fick det sitt verkliga omfång tack vare de politiska aktivisternas verksamhet.

Mensjevikerna och socialistrevolutionärerna ville inte se sovjeterna som några maktorgan. I deras ögon var sovjeterna kampforgan och organ för revolutionär propaganda, medan fabrikskommittéerna framför allt borde ägna sig åt fackliga uppgifter.

I själva verket tenderar sovjeterna att förvandlas till lokala maktorgan, detta på grund av att den provisoriska regeringen förlorat sin auktoritet i massornas ögon samt som en följd av bolsjevik partiets ihärdiga verksamhet. De tar själva itu med ett stort antal administrativa problem. De väljer också delegater till regionssovjeterna och till "regeringarna" (i provinserna) och till den allryska sovjetkongressen.

Vid slutet av mars 1917 äger den 1:a Allryska konferensen av arbetar- och soldatsovjeter rum, och den 3 juni öppnas den 1:a Allryska sovjetkongressen. Ur denna uppstår Rysslands centrala exekutivkommitté, som massivt domineras av socialistrevolutionärer. Denna kommittéförsöker, dock utan framgång, att konkurrera med sovjeten i Petrograd, som åtnjuter en stor auktoritet i hela Ryssland och som "bolsjeviseras" allt mer och mer.

Den ytterst olika aktivitetsnivån mellan sovjetorganisationerna i storstäderna och i de föga industrialiserade områdena, är liksom den mycket ojämna politiska sammansättningen av dessa organisationer, en återspeglning av olika klassers mycket ojämna deltagande i sovjetrörelsen. Rörelsen uteslöt borgarklassen som klass, på grund av sättet att utse delegater (endast arbetare, bönder och soldater). Detta utesluter givetvis inte att vissa av dessa delegater var talesmän för sådana borgerliga och framför allt småborgerliga politiska tendenser som kan påverka ett massparti. Så var fallet strax efter februarirevolutionen, då socialistrevolutionärerna fanns massivt på plats i de flesta sovjeter och än mer i de verkställande kommittéer som dessa valde.

A) Arbetarklassen och sovjeternas uppsving

Under månaderna mellan februari och oktober 1917 fick sovjetrörelsen en i huvudsak proletär karaktär, först genom sin sociala bas, därefter allt mer och mer på grund av att arbetarsovjeterna gjorde revolutionära proletära ställningstaganden. Medan socialistrevolutionärerna och mensjevikerna förverkar sitt anseende genom att samarbeta med borgarklassen och ge sitt stöd till en fortsättning av det imperialistiska kriget, ökar bolsjevikernas inflytande inom arbetarsovjeterna.

Radikaliseringen av sovjeterna med arbetarmedlemmar skedde först långsamt, men utvecklades sedan med blixtsnabb hastighet. Så har den bolsjevikiska fraktionen i Petrogradsovjeten, när den bildas strax efter februarirevolutionen, inte fler än 40 medlemmar av 2000 à 3000 delegater (antalet delegater varierade i själva verket mycket under hela denna tid). På den första allryska sovjetkongressen i juni finns det ännu bara 105 bolsjevikiker bland 1090 delegater, men bolsjevikerna spelar redan en dominerande roll i kongressens arbetarsektion, där en resolution som uttrycker deras åsikter, antas med 173 röster mot 144. I oktober är bolsjevikerna, genom att de stöder sig på arbetarklassen, i majoritet såväl i den II:a sovjetkongressen som i Petrogradsovjeten.

Den viktigaste sociala och organisatoriska basen för "bolsjeviseringen" av städernas sovjeter utgörs av företags (eller "fabriks") kommittéerna. Dessa kommittéer får ett snabbt uppsving efter februarirevolutionen. Redan vid den första konferensen för staden Petrograds fabrikskommittéer som samlas på våren är bolsjevikpartiet i majoritet i det centralråd som konferensen väljer (detta trots att de är i minoritet i många stads- och

regionssovjeter, samtidigt som de dominerar i nästan alla stora industri-centra och i garnisonsstäderna). Bolsjevikpartiets uppgång förstärks än mer under den II:a konferensen som samlas i augusti månad. Radikaliseringen går långsammare i staden Moskva och i Moskvaprovinsen, men den accelererar också där under sommarens gång. Strax före oktoberrevolutionen kan man räkna 96 bolsjeviker av 167 delegater i den Allryska konferensen av fabrikskommittéer, men bara 24 socialistrevolutionärer, 13 anarkister och 7 mensjeviker.

Den viktigaste punkten är här att bolsjevikpartiets paroller snabbt tränger ut hos arbetarmassorna mellan augusti och oktober månad. Detta parti, som var i minoritet i februari, får alltså allt mer och mer en majoritetsställning inom det ryska proletariet. Den ”yra” som Lenin talade om så sent som i april, börjar nu ta slut. proletarietets medlemmar blir medvetna om den återvändsgränd, som mensjevikernas och socialistrevolutionärernas ställningstaganden leder dem till (en del av SR frigör sig för övrigt från sina tidigare ställningstaganden och bildar en vänsterströmning inom SR). De ser allt klarare att de måste göra slut på den provisoriska regeringen och i stället inrätta en sovjetregering styrd av bolsjevikpartiet, som ensamt har förmågan att göra slut på Rysslands deltagande i det imperialistiska kriget, att hjälpa massorna i deras kamp för att uppnå sina revolutionära strävanden och att organisera kampen mot de kontrarevolutionära krafterna.

B) Soldaterna, bönderna och uppsvinget för sovjeterna

Bönderna och soldaterna (som i huvudsak är bönder, som slitits loss från sina byars levnadsvillkor och som är de som främst skulle beröras av ett snabbt slut på kriget) utgör sovjetrörelsens andra beståndsdel.

Soldaterna bakom fronten, i garnisonerna, påverkas mycket direkt av arbetarklassen. Deras delegater till sovjeterna radikaliseras mer eller mindre lika snabbt som arbetardelegaterna. Rörelsen är långsammare bland soldaterna vid fronten. Ända in i juni förblir dessa under socialistrevolutionärernas och mensjevikernas inflytande.

Under sommaren förändras situationen snabbt, såväl på grund av att den offensiv som Kerenskij då beslutade om, lett till ett blodigt misslyckande, som på grund av inflytandet från den av bolsjeviker allt bättre organiserade propagandan. I oktober stöder såväl soldaterna vid fronten, som de bortom den helt och fullt bolsjeviker position.

Däremot engagerar sig bönderna i egentlig mening, med en mycket större tveksamhet i sovjetrörelsen och de är långt ifrån en massiv upplutning bakom bolsjevikpartiets initiativ och ställningstaganden.

Visst organiserar sig ”bondeklassen” från våren 1917. Likväl utgörs inte tyngdpunkten i ”bondeklassens” organisation av systemet av sovjet utan av ett system av *jordbrukskommittéer* som inrättas fr.a. på provins-, arrondissement- och distriktsnivåerna, d.v.s. långt ifrån byarna. Dessa

kommittéer samarbetar med den provisoriska regeringen. De domineras av den ”lantliga” små- bourgeoisin (agronomer, skollärare, zemstvorepresentanter, organisatörer av kooperativ o.s.v.). Politiskt sett står dessa kommittéer under ett starkt inflytande från SR och situationen där förändras inte alls mellan februari och oktober.

I konkurrens med jordbrukskommittéerna uppstår det så småningom bondedeputerades sovjet. Initiativet till dessa kommer dock inte från byarna själva utan från bönder i uniform, från soldaterna.

I själva verket förblir rörelsen för att skapa bondesovjet i grunden något som utgår från toppen. Också denna rörelse sköts av socialistrevolutionärerna och av Kooperativens union, som framför allt samlar de mer välbeställda bönderna, som är under Socialistrevolutionärernas inflytande. Att dessa tar ett sådant intresse i bondesovjeternas utveckling beror på att de i dessa ser ett medel att väga upp stadssovjeternas radikaliserings. Formellt sett lyckas socialistrevolutionärerna ganska väl med sin manöver: vid den första bondekongressen som äger rum den 4:e till 28:e maj förklarar sig 571 delegater (av 1115) vara SR och bara 14 bolsjeviker. T.o.m. strax före oktoberrevolutionen dominerades bondesovjeterna på arrondissement- och provinsnivån i allmänhet av SR. Vid denna tidpunkt uttalar sig de flesta bondesovjet mot ett deltagande i den Allryska sovjetkongressen. Före oktober förblir bondesovjeterna i huvudsak organ som arbetar på provins- och arrondissementnivå och det finns knappt några på distriktsnivå och ännu färre på bynivå.

I själva verket *tar sig bondemassornas verksamhet* under perioden mellan februari och oktober 1917 knappast *alls formen av en sovjetrörelse*. Bondemassorna förblir under SR's ideologiska inflytande och ställer sig inte några frågor om maktens utövande. Deras verksamhet är i huvudsak vänt mot jordrevolutionen, som formuleras i termer av expropriering och fördelning av de stora jordegendomar som tillhör godsägarna, staten och kyrkan. Bondemassornas aktivitet är således år 1917 helt i linje med

tidigare bonderörelser inriktning: lokala uppror och direkt konfiskering av jorden.

Från maj till oktober 1917 tilltar ändå denna revolutionära massverksamhet i styrka. Den undgår socialistrevolutionärernas kontroll och förbereder, objektivt sett, oktoberrevolutionen.

Ett av särdragen i bonderörelsen mellan februari och oktober 1917 är således dess likgiltighet inför frågor om makten och följaktligen också inför upprättandet av lokala maktorgan. Lämnad för sig själv, d.v.s. utan stöd och ledning från städernas proletariat, vore denna rörelse dömd till samma misslyckande som alla tidigare bondeuppror, eftersom den inte har förmågan att upprätthålla ett organiserat och enat motstånd mot förtrycket från en statsmakt, som skyddar de ägande klassernas intressen. Lämnad åt sig själv, d.v.s. utan stöd från proletariats rörelse och organisation, skulle den likaså vara helt ur stånd krossa denna statsmakt och bygga upp en stat till försvaret av de arbetande massornas intressen.

Det finns många anledningar till varför bondemassornas egna aktiviteter stannade inom gränserna för en direktverksamhet, som enbart gällde jorden och som inte inriktade sig på en organiserad allians med stadsproletariatet. De ideologiska och politiska orsakerna är lätta att förstå: Socialistrevolutionärernas starka inflytande och bolsjevikernas svaga – men dessa två aspekter av en och samma situation måste också förklaras. Om man vänder sig till vad som tidigare hänt, blir förklaringen relativt enkel: bolsjevikerna hade bara i begränsad utsträckning utvecklat sina försök till propaganda och organisation bland bondemassorna, medan SR, som agerade genom den lantliga intelligentsian, hade fått ett obestridligt inflytande hos en stor del av bondeklassen. Mellan februari och oktober 1917 kunde bolsjevikerna inte radikalt ändra strömmens riktning: de krafter som de förfogade över, tillät inte något sådant.

Men det finns fler anledningar: själva bystrukturen, förekomsten av traditionella byförsamlingar (Schod), som i allmänhet domineras av rika bönder och mellanbönder, tenderade att vara till hinder för ett inrättande av sovjeter, och för en fullständig radikaliserings av bonderörelsen. I själva verket bidrog fortfarande den gamla bystrukturen (som kombinerade ett ”gemensamt” juridiskt ägande av jorden med dess individuella brukande), trots dess underminering genom kapitalismens utveckling, till att göra varje by till en liten ”värld”, som var mer eller mindre in-

nestängd i sig själv, en värld vars problem tycktes kunna lösas på platsen. Denna struktur – en rik jordmån för enväld och byråkratisk despotism liksom för ständigt pånyttfödda och alltid misslyckade revolter mot den exploatering som denna tingens ordning möjliggjorde – sätter upp ett starkt motstånd i den ryska byn mot såväl proletariats revolutionära idéer som mot de borgerliga demokratiska idéerna.

Visst förde ett stort antal bondeförslag mellan februari och oktober 1917 också fram ”radikala” politiska krav: de krävde inrättandet av en ”demokratisk republik”, allmän rösträtt, inkallandet av en konstituerande församling o.s.v. Ändå gör de förhållanden under vilka dessa förslag skrevs ihop – av den lantliga intelligentsian, eftersom bönderna inte var organiserade – samt innehållet i jordbrukskraven (som knappast nämnde obshjittjan och som knappast krävde att privategendomen skulle avskaffas), att vi tror att dessa förslag inte så mycket uttrycker bondemassornas önskemål, vilka ännu stod mycket nära gemensamma ägandeförhållanden, som önskemålen från de välbärgade bönderna, kulakerna och ägarna till de jordar som lämnat miren. Dessa skikt inom bondeklassen var de som först tog till orda, men mycket snabbt gick också de andra till handling: en del av de välbärgade bönderna och kulakerna förenade sig för övrigt med dessa för att, också de, kunna dra fördel av fördelningen av den beslagtagna jorden.

II. Förutsättningarna mognar för oktoberrevolutionen

Under månaderna mellan februari och oktober söker den provisoriska regeringen, som stöds av mensjevikerna och socialistrevolutionärerna, hela tiden att hålla massornas verksamhet inom den ”borgerliga legalitetens” ramar. Den försöker att lura arbetarna och bönderna med löften som hela tiden skjuts på framtiden. På detta sätt fördjupas motsättningarna alltmer mellan massornas önskemål och den provisoriska regeringens klasskaraktär.

A) Utvecklingen av en ny revolutionär situation mellan februari och oktober 1917

Mellan februari och april 1917 har arbetar- och soldatmassorna ännu, som Lenin uttrycker det, ”låtit fånga sig av det ”revolutionära” fosterlandsförsvarets yra”, och Lenin, som kämpar mot denna ”yra”, bjuder partiet, som då är i minoritet, att inte, med den dåliga förevändning-

gen” att ”vilja stanna” hos massorna ... underkasta sig den allmänna epidemin”. Från april månad, och framför allt från juni-juli, förändras situationen snabbt. Massornas erfarenheter ger dem nya lärdomar. Arbetarna och soldaterna ser allt tydligare att ett fortsatt krig inte motsvarar folkets, utan den ryska borgerlighetens och de fransk-engelska imperialistmakternas intressen. De förstår, att den provisoriska regeringen, mensjevikerna och socialistrevolutionärerna stöder borgerlighetens intressen och att bolsjevikerna är de enda som kämpar emot dessa intressen. Från detta ögonblick blir det nödvändigt att snabbt göra slut på den provisoriska regeringen, att överföra makten till sovjeterna och att handla på så vis att sovjeternas ledning övertas av bolsjevikerna.

Det blir alltså nödvändigt att utveckla en revolutionär massrörelse för att jaga bort den provisoriska regeringen, som inte skulle dra sig tillbaka frivilligt. Allt eftersom dessa idéer får fotfäste bland arbetarmassorna och soldaterna – något som sker i huvudstäderna och i flera industricentra och i garnisonsstäderna – mognar betingelserna för en ny, för en proletär revolution.

Det förtroende som bondeklassen fortfarande har för socialistrevolutionärerna, t.o.m. strax före Oktober, visar på de faktum att denna klass ännu inte dragit alla lärdomar av sina erfarenheter, på det sätt som arbetarna och soldaterna, speciellt i garnisonsstäderna, gjort. Ändå går massan av bönder så småningom till handling. Bönderna tar själva över jorden, trots den provisoriska regeringens förbud och trots SR-majoritets förmaningar. Bolsjevikpartiet stöder bondemassornas revolutionära rörelse. Den analys som Lenin lägger fram i april möjliggör en syn på denna nya situation som en faktisk brytning av klassarbetet mellan borgarklassen och bondeklassen, som början av ”en ny etapp av den borgerligt-demokratiska revolutionen”.

Att betingelserna för den proletära revolutionen mognat i städerna och att ännu en etapp i den demokratiska revolutionen överskridits på landsbygden, bekräftar riktigheten i de leninanalyser, som framhäver Ryssland som den svagaste länken i den imperialistiska kedjan och som anser att en proletär revolution kan segra i detta land på grund av dess explosiva kombination av å ena sidan, godsägarnas, de ryska kapitalisternas och det utländska kapitalets exploatering av massorna och, å andra sidan, ett statligt förtryck som samtidigt tjänade den ryska imperialismens expansionistiska strävanden och kraven på en primitiv ac-

kumulation. Denna specifika kombination av exploatering och förtryck var källan till misären bland breda befolkningslager och till det djupa missnöjet bland en del av intelligentsian. Det imperialistiska kriget förde motsättningarna i den ryska situationen till sin bristningsgräns. Erfarenheterna av den provisoriska regeringen påvisade bourgeoisins och småbourgeoisins oförmåga att klara Ryssland ur den återvändsgränd som landet hade hamnat i. Massornas, arbetarnas, soldaternas och böndernas allt öppnare och starkare revolt leder bolsjevikpartiet, och då främst Lenin – ty ett antal ledande bolsjeviker var tveksamma – att ta ställning för Oktoberupproret.

B) Uppror och revolution i oktober 1917

Kullkastandet av borgarklassens makt, så som den utövades av Kerenskijns provisoriska regering, och inrättandet av en ny makt är resultatet av en väpnad sammanstötning, som tar formen av ett uppror. Denna väpnade sammanstötning är nödvändig för att konsolidera styrkeförhållandena till den proletära revolutionens fördel och för att i praktiken påvisa att den verkliga makten från och med 'nu är i sovjeternas och bolsjevikpartiets händer.

Den 25 oktober 1917 visar bolsjevikpartiet på ett konkret sätt att det, genom att ta initiativet till handling, fysiskt kan få bort den provisoriska regeringen (genom att få Kerenskij att fly och genom att arrestera ett antal av hans ministrar). Det visar också och framför allt, att de krafter som organiserats i sovjeterna, genom en kombination av militär och politisk handling, verkligen kunde sluta ”erkänna” den provisoriska regeringens existens och tvinga generalstaben (sammansatt av f.d. tsaristiska officerare), att böja sig inför fullbordat faktum. Som en följd av den politiska omvandling som bolsjevikernas initiativ fört med sig, förfogar generalstaben nämligen inte längre över merparten av de styrkor som den ännu dagen dessförinnan kunde räkna med.

Vad som sker den 25 oktober är således avslutningen, inte av ett folkkrig eller av ett upplopp, utan av ett uppror, som stöds av massorna och som utförs av de väpnade styrkorna enligt en på förhand bestämd plan. Dessa styrkor har sitt ursprung i arbetarklassen och i garnisonerna och agerar för att nå de bestämda mål som bolsjevikpartiet förelagt dem och enligt den formulering som Lenin då ofta tog upp: ”Att göra uppror är en konst”.

Upprorsformen påtvingas av klasskampens utveckling mellan februari och oktober 1917. Å ena sidan vittnar bondeupprorets häftighet numera om djupet i den revolutionära kris som landet inträtt i. Å andra sidan hotar denna rörelses utmärkande drag att krossa själva upproret: bonderörelsen ser aldrig problemet om maktens utövande, den utvecklas lokalt, på ett splittrat sätt, och medför härigenom en repression, som sker ”slag för slag”. Under dessa förhållanden riskerar den provisoriska regeringens kvarstannande att leda till böndernas nederlag och därigenom också till ett nederlag för hela revolutionen.

Som Lenin skrev: Om bolsjevikerna inte tog till offensiv gentemot den provisoriska regeringen som undertryckte bondeklassen, skulle de bli denna klass' och revolutionens ”förrädare”, ty ”om man finner sig i att regeringen ... slår ner bondeupproret, så är det liktydigt med att ödelägga hela revolutionen ...”

När bönderna gick in i kampen för jorden trädde den ryska revolutionen in i ett nytt skede. Denna kamp innebär en faktisk brytning av alliansen mellan bondeklassen och bourgeoisin, av den allians som möjliggjorde skapandet av den provisoriska regeringen och som återgav bourgeoisin dess styrka. Hädanefter var sammanstötningen oundviklig mellan borgarklassen och de revolutionära massorna och det var nödvändigt för proletariatet och bolsjevikerna att handla snabbt.

Man kunde inte längre vänta på, att den framtida sovjetkongressen skulle tänka över situationen på ett ”fredligt” sätt, inte heller på att en massrörelse skulle utvecklas i städerna. Att *vänta vore att lämna över initiativet till den provisoriska regeringen*, det vore inte bara att låta den undertrycka bondeklassen, utan också att låta den koncentrera regeringstroga trupper till Petrograd och gå till offensiv i det ögonblick och på de villkor som den själv hade valt. Alltså begär Lenin att bolsjevikerna skall ta initiativet och ”slå till *plötsligt*”. De får inte tveka, eftersom de kan vara säkra på massornas stöd i hela landet, samtidigt som de på plats, i Petrograd, förfogar över ”*tusentals* väpnade arbetare och soldater, vilka på en gång kan besätta både Vinterpalatset, generalstaben ...” o.s.v. Lenin tillägger, att den sovjetregering som skapas i upprorets ögonblick inte kommer att kunna jagas iväg av borgarklassen: ”I *armén* kommer en sådan agitation att sättas igång, att det blir *omöjligt* att kämpa mot denna regering, som är för fred, för jord åt bönderna, o.s.v.

Fakta skulle visa att Lenins analys var korrekt, att det var möjligt att

upprätta sovjetmakten med hjälp av ett väpnat uppror och att denna makt – vars inrättande påbörjade en ny etapp världshistorien – skulle bli utomordentligt hållbar. Ändå var det bara med yttersta svårighet som bolsjevikpartiets centralkommitté anslöt sig till tanken på ett uppror och erkände att det var nödvändigt och brådskande. Detta faktum är viktigt, eftersom det – tillsammans med andra liknande fakta– belyser den klyfta, som mycket ofta och framför allt på avgörande punkter och i avgörande ögonblick, förekom mellan Lenin och majoriteten av partiledningen, något som senare skulle giva sig till känna.

III. Etapperna i den ryska revolutionen från april till oktober 1917

För att kunna bestämma egenskaperna i den nya etapp som den ryska revolutionen går in i efter Oktoberupproret och för att kunna förstå dess specifika drag, måste man utgå från situationen i *april 1917*. Denna situation kännetecknas av en ”sammanflätning” såväl av bourgeoisins herravälde som proletariatets och böndernas revolutionära demokratiska diktatur, av det ”dubbelvälde” som då utgjorde det säregna i den ryska situationen.

”Dubbelväldet” innebär i april 1917 att ”proletariats och böndernas revolutionärt-demokratiska diktatur” på en och samma gång är genomförd (ty ”i Petrograd /ligger/ makten faktiskt ... i händerna på arbetarna och soldaterna”) och *inte genomförd*, ty, med Socialistrevolutionärerna som mellanhand, stöder majoriteten av de breda massorna klassarbetet, så att ”bourgeoisin sitter vid makten”.

Denna situation av ”dubbelvälde” är *högst instabil*. Den innebär att Ryssland nu befinner sig i, vad Lenin kallar ”en *övergångsperiod* från revolutionens första etapp till dess andra”.

Denna den ryska revolutionens säregenhet är i sig en produkt av sammanflätningen” av två revolutionära processer: den proletära och den borgerligt demokratiska revolutionära processen. Denna sammanflätning försvinner dessutom inte efter Oktober, utan tar sig då helt nya drag.

Redan i april 1917 förutser Lenin att det ”börjar en ny etapp av den borgerligt-demokratiska revolutionen” och att denna kommer att ske ”när bönderna lösgör sig från bourgeoisin, bemäktigar sig Jorden i kamp mot bourgeoisin, erövrar makten från bourgeoisin”.

Händelseutvecklingen blir i själva verket en helt annan än den Lenin förutsåg. För att anknyta till ett av de uttryck, som han själv använder i samma skrift, hade "livet", genom att det fört denna förutsägelse "in i verklighetens rike ... konkretiserat den och därmed modifierat den".

Det som i själva verket händer är att den ryska revolutionen genomgår två skiljaktliga och komplementära processer.

A) Böndernas revolutionära kamp för jorden och revolutionens nya demokratiska etapp under sommaren 1917.

Den första av dessa två etapper liknar vad Lenin förutsett men visar samtidigt upp vissa andra drag: från och med sommaren 1917 *skiljer sig bondeklassen i praktiken från bourgeoisin*, eftersom den då börjar bemäktiga sig jorden; ideologiskt och politiskt bryter den dock inte på ett avgörande sätt med bourgeoisin. I själva verket drar bondeklassen inte eftertryckligt tillbaka sitt förtroende för socialistrevolutionärerna och *den tar inte heller upp problemet om makten*. Den kan inte ställa sig detta problem och lösa det på något annat sätt än genom att acceptera arbetarklassens och bolsjevikpartiets ledning, något som den då inte gör. Lenin konstaterar detta faktum på kvällen den 25 oktober, när han tar upp problemet om hur man skall kunna få *böndernas förtroende* och förklarar:

"Vi kommer att få böndernas förtroende bara genom ett dekret som avskaffar godsägarnas äganderätt. Bönderna kommer att inse att bondeklassens räddning endast kan finnas i en allians med arbetarna."

Den revolutionära kamp som bönderna fört från sommaren 1917 och under hösten samma år, utgör alltså en ny etapp i den borgerligt demokratiska revolutionen, eftersom dess mål är en uppdelning av jorden och en utveckling av det privata brukandet av jorden, något som helt stannar innanför den borgerliga ordningens gränser.

Den ram inom vilken jordfördelningen äger rum utgörs i allmänhet av *miren*. Denna bör i princip säkerställa en periodvis återkommande omfördelning av jorden mellan sina medlemmar. En sådan periodisk omfördelning kan *försena* kapitalismens utveckling inom jordbruket, men den kan inte förhindra den, eftersom de betingelser under vilka denna utveckling äger rum påverkas av kapitalismens utveckling utanför jordbruket och av de sociala ojämlikheter som denna utveckling för med sig också inom själva *miren*.

Att den borgerliga makten, representerad av den provisoriska regeringen, undertrycker bondeklassen under sommaren och början av hösten 1917, beror således inte på att denna klass' agerande förstör grunden för en kapitalistisk utveckling, utan på att den ryska bourgeoisins omedelbara intressen är intimt sammanvävda med jordägarnas. Det är för att skydda dessa omedelbara intressen som den provisoriska regeringen hemfaller till ett förtryck som hotar hela den revolutionära processen och som tvingar proletariatet att ingripa för att säkerställa revolutions fortsättning och fördjupande. Detta ingripande, d.v.s. Oktoberupproret, innebär att en ny etapp uppnåtts i den ryska revolutionen. Att den nu går in i en ny – en proletär – etapp innebär ändå inte på något sätt att man redan fullföljt revolutionens alla demokratiska uppgifter. Tvärtom är förhållandet mellan klasserna nu sådant, att de demokratiska uppgifterna inte kan genomföras fullständigt annat än i samband med den proletära revolutionens uppsving och seger. Detta gäller också som villkor för att de icke-ryska folken i det gamla ryska tsarväldet skall uppnå sina nationella mål. År 1917 gick dessa folk in i striden för att kämpa för sitt nationella oberoende. Genom att skapa en egen regering frigör de sig från det främmande förtrycket och hjälper det ryska proletariatet att bryta ner det borgerliga herraväldet. Lenin förstod mycket tidigt den dialektiska enheten hos dessa revolutionära rörelser och han lyckas också övertyga bolsjevikpartiet, som – i den proletära internationalismens namn – också uttalar sig för *dessa folks rätt till "åtskiljande" och till deras bildande av en egen stat*. En av Lenins historiska förtjänster är att han förstod den revolutionära betydelsen av de rörelser, som skapats av folk som tidigare varit underkastade den ryska överhögheten, och nödvändigheten av att bolsjevikpartiet stödde dessa rörelser. Vi vet att vissa bolsjevikar inte förstod denna nödvändighet, inte heller begreps den av den revolutionära fraktionen av den tyska socialdemokratin; Rosa Luxemburg t.ex. såg i huvudsak den borgerliga aspekten av de nationella rörelserna och förstod inte att denna aspekt förutsatte ett stöd från proletariatets sida, på samma sätt som den revolutionära bonderörelsen, som kämpade för jorden, måste ha ett stöd från arbetarklassen.

B) Arbetarnas revolutionära kamp för att störta den provisoriska regeringen och revolutionens nya, proletära etapp i och med revolutionen i oktober 1917.

Uppgången för den revolutionära bonderörelsen (med dess speciella egenskaper, som vi nyss tagit upp) och uppsvinget för de icke-ryska folkens revolutionära rörelse bestämde, *i kombination med en kraftig fram-marsch av de proletära krafterna*, att oktoberupproret blev möjligt, och även nödvändigt (för att revolutionen skulle kunna fortsätta). Upprorets seger förändrade radikalt den ryska revolutionens egenskaper, villkoren för hur böndernas kamp för jorden skulle utvecklas och den maktägande klassens utmärkande drag. Från och med oktober är den ryska revolutionens viktigaste drag dess proletära aspekt. Från och med nu fortsätter böndernas revolutionära kamp som en demokratisk revolution. Denna äger rum under *proletariatets politiska hegemoni*, men styrs egentligen inte av proletariatet och dess parti; ur detta uppkommer de speciella drag som utmärker den ryska revolutionens senare förlopp. Ur detta uppstår också vissa av de *specifika egenskaperna hos den proletära diktatur* som inrättas av Oktoberrevolutionen.

II. PROLETARIATETS DIKTATUR OCH KLASS FÖRHÅLLANDENA STRAX EFTER OKTOBER.

Oktoberupproret gjorde slut på borgarklassens diktatur och inrättade proletariatets diktatur i Ryssland. Det gör det således möjligt för proletariatet att konstituera sig som dominerande klass, som kan föra revolutionen vidare, fullfölja den demokratiska revolutionens uppgifter och ta de första stegen i riktning mot socialismen.

Oktoberupproret gjorde det möjligt att krossa borgarklassens makt, eftersom det utgör ett delmoment i en revolutionär helhetsprocess, som nu uppnått en viss mognadsgrad.

Det är självklart varken ockupationen av vissa offentliga byggnader eller arresteringen av några ministrar (som borgarklassen med lätthet skulle kunna ersätta med andra om den hade haft en möjlighet därtill), som gjort det möjligt för proletariatet att ersätta borgarklassens makt med sin egen. Vad som gjorde denna förändring möjlig, vad som gav den en global, historisk betydelse, *var det nya maktförhållandet mellan klas-*

serna som Oktoberupprorets seger på en och samma gång *avslöjar* och bidrar till att upprätta, *ty makten är just ett förhållande mellan klasserna* (och inte ett "objekt", som man "tar").

Att Oktoberupproret hade denna förmåga att avslöja förekomsten av ett nytt förhållande mellan klasserna, samtidigt som det bidrog till dess upprättande, beror på att det klart och tydligt visar på, att det inte längre är bourgeoisin utan proletariatet och dess parti, som *"behärskar gevären"*. Det avslöjar att den *avgörande militära styrkan* nu tillhör den nya dominerande klassen och att den gamla dominerande klassen förlorat den.

Proletariatet förfogar i oktober 1917 över den avgörande militära makten, därför att de väpnade styrkor som skulle kunnat avgöra revolutionens öde, inte längre var beredda att kämpa för bourgeoisin. De anslöt sig till revolutionen av ideologiska och politiska anledningar: på grund av att de inte längre kunde undvika den breda massans påtryckningar och verksamhet. Massorna fördes i själva verket framåt av den hopplösa situation som den ryska bourgeoisin försatt landet i. Arbetarmassornas tryck blev *omöjligt att stå emot*, genom att bolsjevikpartiet hjälpt dem att förstå situationens egenskaper och att handla på ett enat sätt och i det rätta ögonblicket. Det är således en kombination av alla de revolutionära betingelserna och bolsjevikpartiets verksamhet som möjliggjorde Oktoberupprorets seger och inrättandet av en proletär diktatur.

Av de olika element, som gjorde Oktobersegern möjlig – situationens tröstlösa karaktär, massornas förbittring och deras påtryckningar som fick en avgörande fraktion av de väpnade styrkorna att gå över till revolutionens sida, bolsjevikpartiets ledande roll o.s.v. – *är det partiets ledning av den revolutionära rörelsen bland massorna i städerna*, och då framför allt av arbetarmassorna i Petrograd, Moskva och de stora industricentra, *som bestämmer den proletära karaktären hos den makt, som uppstår ur denna seger*.

Vad gäller Oktoberrevolutionens klassinnehåll och klasskaraktären hos den makt som uppstod ur denna revolution, är det bolsjevikpartiets ledande roll som är det *avgörande*.

Alla revolutioner beror på massornas bestämda handlande och hjältemod, fr.a. då arbetarklassens så länge som denna existerat. Detta var fallet under februarirevolutionen 1917, då arbetarklassen i Petrograd, Moskva och andra städer spelade en bestämmande roll, men då revolutionen ändå inte ledde fram till inrättandet av en proletär makt. Okto-

berrevolutionen skiljer sig från alla tidigare revolutioner – med undantag för Pariskommunen – genom att den fullbordades under de proletära idéernas ledning.

Bolsjevikpartiet var dessa idéers organiserade bärare, och detta *gjorde det möjligt för det ryska proletariatet att konstituera sig som dominerande klass*. Tack vare de band av förtroende som upprättats mellan partiet och proletariatets mest militanta skikt blev partiet ett instrument för proletariatets diktatur; det fortsatte att vara detta så länge som det bibehöll dess förbindelser och fortsatte vara bärare av en proletär ideologi och praktik, eftersom detta ännu spelade den viktigaste rollen (ett parti kan i själva verket ha en bred arbetarbas och ändå bara vara ett ”borgerligt arbetarparti” genom att det inte är en stödjepunkt för proletär ideologi och praktik).

I. Bolsjevikpartiets ledande roll år 1917 och strax efter Oktober: egenskaper och begränsningar

Bolsjevikpartiets ledning av den revolutionära processen har två aspekter: en ideologisk och en politisk. Av dessa två är den ideologiska aspekten den dominerande, även om den är en produkt av partiets politiska aktivitet, av dess organisationsarbete och arbete för att ena massornas kamp, ty det är detta arbete som gör det möjligt för partiet att berika sina teoretiska uppfattningar, att definiera sin politiska linje och att popularisera densamma.

Bolsjevikpartiets ledande ideologiska roll motsvarar proletariatets *ideologiska ledning* av revolutionen, där proletariatets parti för samman de mest militanta krafterna och de revolutionära initiativen. Denna ledande ideologiska roll är en av betingelserna för *proletariatets hegemoni* i revolutionen. Proletariatets hegemoni och proletariatets ledande ideologiska roll bör naturligtvis inte blandas samman med den proletära ideologins dominans. Denna kan inte uppnås förrän efter en lång klasskamp under proletariatets diktatur, som leder fram till en revolutionär omvandling av de sociala förhållandena.

Proletariatets och dess partis ledande ideologiska roll utgör en nödvändig övergångsstation mot den politiska makten. Det är denna station, som man lyckats nå fram till genom bolsjevikpartiets verksamhet och tack vare dess medlemmars politiska och ideologiska arbete.

Det som kännetecknar den ledande ideologiska roll som proletariatet

och dess parti *erövrat*, är att massorna nu i tillräcklig grad bemäktigat sig ett visst antal revolutionära idéer, som rör den omedelbara situationen, dess motsättningar och sättet att lösa dessa, för att dessa skall kunna bli ”materiella krafter” och rubba den borgerliga ideologins dominans. Detta är ett av de resultat som bolsjevikpartiets verksamhet nått fram till strax före Oktober, ett resultat som visar sig i att massorna *slutar böja sig* inför den existerande ordningen och att soldaterna *vägrar* att rikta sina gevär mot dem, som utpekats av de som tjänar på denna ordning. Proletariatets ledande roll kan nu, när denna punkt uppnåtts, omvandla sig till en proletär hegemoni, som möjliggör ett inrättande av proletariatets politiska makt, något som gjordes av Oktoberrevolutionen.

I oktober 1917 fanns det vissa begränsningar i bolsjevikpartiets ledande roll, som bör nämnas här, eftersom de har viktiga effekter på revolutionens fortsatta förlopp och på förhållandet mellan de olika statsapparaterna.

Den första av dessa begränsningar (som utgör ett specifikt drag i den dåvarande revolutionära situationen) har vi redan nämnt. Det gäller det faktum, att bolsjevikpartiets ledande roll just under oktoberrevolutionen, i huvudsak gäller *arbetarmassorna* och ännu är relativt svag vad gäller *bondeklassen*. Denna begränsning kommer att få desto viktigare konsekvenser senare, eftersom det kommer att bli mycket svårt för bolsjevikpartiet att *radikalt förändra* situationen på denna punkt. Visserligen accepterar en avgörande del av bondeklassen bolsjevikpartiets *politiska* ledning (framför allt på det militära planet), under inbördskriget; den kämpar under dess ledning och gör det på detta sätt möjligt för sovjetmakten att segra över de vita garderna och över de utländska interventionstrupperna, men denna uppslutning innebär inte att bonde-massorna massivt antagit de idéer som bolsjevikpartiet försvarar, vare sig vad gäller den revolutionära marxismen eller ens vad gäller en del av de mer omedelbara åtgärderna.

Den andra begränsningen i bolsjevikpartiets ledande roll hänger samman med det faktum att partiets ledande roll (t.o.m. inom arbetarklassen), i huvudsak är av politisk karaktär. Det är inte den revolutionära marxismens grundläggande idéer – idéer som belyser det socialistiska perspektivet och som möjliggör en förståelse av kraven för en fram-marsch mot kommunismen – som trängt igenom hos en avgörande del av arbetarklassen, utan det är framför allt de idéer som motsvarar vad

Lenin kallar ”de omedelbara uppgifterna”.

Som en följd av dessa olika begränsningar i bolsjevikpartiets ledande roll och på grund av revolutionens omedelbara uppgifter kunde bolsjevikpartiet inte ställa upp som mål (när sovjetmakten väl inrättats) att man med en gång skulle ta itu med den socialistiska omvandlingens uppgifter. Med all rätt ser partiet därför år 1917 och vid början av 1918, att alla försök att snabbt uppnå de socialistiska målen vore utopiska (utom på vissa bestämda punkter) och därför livsfarliga.

Lenin (och andra bolsjevikedare) påminner flera gånger om denna nödvändiga och tillfälliga begränsning av uppgifterna. Den förs till exempel fram i *Aprilteserna* där Lenin påpekar:

”Som vår *omedelbara* uppgift uppställs inte socialismens ”införande” utan endast ofördröjligen övertagande av *kontrollen* över den samhällsliga produktionen och produkternas fördelning från arbetardeputerade sovjeternas sida”

Denna uppgift tas upp på nytt strax före Oktoberrevolutionen, den proklamerar igen samma dag som resningen äger rum och den upprepas med eftertryck sex månader senare.

Man ser här att Lenin vid denna tid oupphörligen påminner om att Ryssland ännu bara påbörjat övergången till socialismen. Han understryker, att det som åstadkommit i oktober 1917 och under tiden mellan oktober 1917 och april 1918, även om det var grundläggande, ännu bara möjliggjort de första stegen mot socialismen.

Visserligen kan man konstatera i de flesta av Lenins skrifter, att han anser att den viktigaste anledningen till varför man inte kan gå snabbare fram och komma längre på vägen mot socialismen, finns inbyggd i själva konjunkturen och utmärks av ekonomiskt förfall, brist på organisation, hungersnöd o.s.v. Men denna huvudorsak är själv en effekt av en mer *grundläggande* orsak, som är förknippad med den typ av ledarskap som bolsjevikpartiet kunde utöva vid denna tid, d.v.s. den hänger samman med de begränsningar som då kännetecknade partiets ledande roll. Således kan man konstatera att partiet, från och med andra halvåret 1918, trodde att man lätt skulle ”kunna gå direkt över till kommunismen”; även om de ekonomiska villkoren alltmer förvärrats, såg partiet det som att de politiska och ideologiska betingelserna förändrats på djupet, eftersom bonde-massorna då enat sig kring sovjetmakten för att framgångsrikt kunna stå emot de vita gardena och de imperialistiska trupperna.

Under denna tid av inbördeskrig hade partiets ledande roll verkligen växt betydligt, men på sätt att partiet nu utan allvarliga risker kunde gå ifrån den linje som den ställt upp år 1917. Bolsjevikpartiet erkände detta faktum år 1921, något som gjorde att det tog upp problemet om villkoren för hur man skulle gå fram emot socialismen i termer som, även om de var modifierade på vissa viktiga punkter, i huvudsak var desamma som de som hade tvingat sig på partiet nära fyra år tidigare.

Det är i ljuset av vad som nyss sagts om bolsjevikpartiets ledande roll under oktober 1917 och strax därefter, om dess egenskaper och begränsningar, som man kan ta upp problemet om den proletära maktens former och dess specifika egenskaper under just denna epok.

II. Den proletära maktens former i oktober 1917 och dess specifika egenskaper

Arbetarnas revolutionära kamp i storstäderna, en kamp som leds av bolsjevikpartiet, ger således upphov till en proletär hegemoni, en ideologisk och sedermera politisk proletär makt. *Denna makt är först och främst ett förhållande mellan klasserna*. Den är inte detsamma som en *speciell politisk institution*; en och samma klassmakt kan, beroende på den konkreta tidpunkten och de konkreta betingelserna, ”materialiseras” i den eller den andra ”politiska institutionen”.

Efter oktober 1917 utövas proletariatets makt och fastställs dess organisering som dominerande klass genom bolsjevikpartiet; det är detta parti som ”materialiserar” den proletära makten. Denna makt inbegriper statsmakten, men begränsar sig ej till denna; snarare dominerar den denna. Således måste man skilja mellan den politiska makten och bolsjevikpartiet (som ”materialiserar” denna makt), statsmakten (genom vilken tvångsåtgärder tas mot bourgeoisin och kontrarevolutionära element), denna maktens former och de apparater och organisationer, som konkret sett gör det möjligt för makten att vidta vissa handlingar (men som också kan bli till hinder för proletariatets makt i det fall dessa apparater – under andra klassers påtryckningar eller som en följd av misstag från partiets sida – glider bort från proletariatets makt och ”självständliggör sig”).

A) Den proletära diktaturens system

Proletariatets makt, proletariatets diktatur bildar ett system: Lenin kallar detta just för "den proletära diktaturens system".

I detta system intas olika platser av proletariatet och de klasser som är förbundna med detta, av klassorganisationerna och klassapparaterna. Dessa platser är inte "oföränderliga". De kan variera som en funktion av klasskampen och av dess effekter på alla de sociala förhållandena, på klassförhållandena och i synnerhet på de ideologiska förhållanden, som påverkar proletariatet, det proletära partiet och de klasser som är allierade med arbetarklassen.

Under åren efter oktoberrevolutionen har den proletära diktaturens system ett visst antal egenskaper som Lenin belyser i den text vi redan citerat om *Fackföreningarna och den nuvarande situationen*.

I detta system som det då existerade uppstår partiet den ledande rollen, på grund av att det, med Lenins ord "så att säga absorberar proletariatets avantgarde". Det är således partiet som "utövar proletariatets diktatur", något som placerar det ovanför "statsmakten".

Mellan statsmakten och partiet placerar Lenin fackföreningarna, eftersom dessa bildar en organisation som för samman alla industriarbetare och som kan skapa "avantgardets förbindelse med massorna". Denna förbindelse bör ske i *båda riktningarna*: från "toppen" mot basen och från basen mot "toppen". Men, i verkligheten intog de sovjetiska fackföreningarna aldrig den plats som på detta sätt gavs åt dem, vilket lämnar frågan öppen: kan fackföreningarna (med tanke på deras struktur, som reproducerar en viss *uppdelning* av arbetarklassen) inta en sådan plats och, om svaret är ja, under vilka betingelser?

Vad gäller "statsmakten", så får denna, *under de betingelser som då var för handen, inte en äkta proletär karaktär* och därför blev det, i Lenins ögon, nödvändigt att "försvara det mangrant förenade proletariatets materiella och andliga intressen *mot* denna statsmakt."

Anledningarna till varför det maktägande proletariatet måste försvaras mot statsmakten kommer inte klart fram i den nyss citerade texten, inte heller i någon annan text som skrevs av Lenin eller bolsjevikpartiet.

I den citerade skriften för Lenin fram två förklaringar. Den första knyter an till den *klassallians*, som proletariatet tvingades ingå med bondeklassen, för att kunna utöva sin diktatur i ett land där majoriteten av befolkningen var bönder. Ur detta kommer Lenins anmärkning: "Vår

stat är ... inte en arbetarstat, utan en arbetar- och bondestat".

Den andra förklaring som Lenin för fram, anknyter till vad han kallar sovjetstaten "byråkratiska deformation". Denna "deformation" avser de olika *statsapparaterna*. Den bör sättas i samband med något som Lenin konstaterade redan vid början av år 1918 (och som inte förbättrats efter detta och till december 1920), nämligen det faktum att det, innanför den proletära diktaturens system "fortfarande finns en hel del grovt tillsnickrat och ofullbordat i våra sovjeter"...så att vad gäller sovjetstatens fungerande, har "allt detta knappt börjat och börjat dåligt".

De tecken som Lenin med uppriktighet och klarsyn visar på från 1918 till 1920 (och som han fortsätter att föra fram till sina sista skrifter) och som rör den sovjetiska "statsmaktens" egenskaper, är av en enorm betydelse. De utgör en kontrast mot de apologetiska tonfall som senare kommer att härja, de hjälper oss att bättre förstå det dåvarande sovjetstatens "grovt tillsnickrade" och "ofullbordade" karaktär. Samtidigt bör man inte förvåna sig över, att dessa Leninformuleringar – med tanke på att praktiken ännu inte var tillräckligt omfattande för att kunna ge en djupare kunskap om de förhållanden som låg bakom dessa karaktärsdrag – inte alltid utgör ordentliga förklaringar, de bildar snarare en samling konstateranden.

Ett av målen för detta arbete är just att söka nå fram till en mer fullständig beskrivning av den proletära diktaturens system, så som det existerade i Ryssland från 1917 till 1923 och därefter, något som man kan göra idag när man kan dra nytta av kunskapen om vad som senare hänt. Detta bör också möjliggöra en bättre förståelse av egenskaperna hos de sociala förhållanden och den klasskamp, som avgjorde vilka egenskaper detta system skulle få och som bidrog till dess senare utveckling. På denna punkt är det nödvändigt att gå tillbaka till det tidigare citerade uttalandet av Lenin, där han påstår, att "vår stat är inte en arbetarstat, utan en arbetar- och bondestat".

B) "Statsmakten" och alliansen mellan arbetare och bönder

Genom att denna formulering inte är särskilt tydlig, reser den fler problem än den klagör. Därför återvänder Lenin till den, i vad han kallar ett "tillrättaläggande", som åtföljs av en kort kommentar.

"Tillrättaläggandet" publicerades i en artikel i *Pravda* den 21 januari 1921, under rubriken "Krisen i partiet".

Mitt i denna artikel svarar Lenin med några meningar på ett inlägg av Bucharin. I själva verket hade Bucharin avbrutit Lenin under ett möte den 30 december 1920 (då Lenin använde formuleringen ”arbetar- och bondestat”) och utbrustit: ”Hurdan? En arbetar- och bondestat?”

I artikeln av den 21 januari 1921 påstår Lenin: ”Jag ... upptäckte att jag hade fel och att kamrat Bucharin hade rätt” och tillägger: ”En arbetarstat är en abstraktion. Det vi har är faktiskt en arbetarstat, med den säregenheten att det för det första inte är arbetarklassen utan bondebefolkningen som dominerar i landet, och för det andra att det är en arbetarstat med byråkratiska förvrängningar.”

Lenin använder här – liksom i övrigt när han skriver – termer som främst liknar de som användes under diskussionen vid den VIII:e sovjetkongressen, men han *står praktiskt sett vid* vad han sagt och understryker detta när han sammanfattar: ”Var och en kan se att denna korrigerande inte gör någon skillnad för mitt resonemang eller mina slutsatser”.

I själva verket *preciserar* detta ”tillrättaläggande” Lenins tankar, därför att det gör det möjligt för honom att understryka något som vissa bolsjevikledare hade en tendens att glömma, att sovjetstatens konkreta verklighet med nödvändighet påverkas av *det slags förhållande* som råder mellan bondebefolkningen – den *bestämmande sociala kraften* i ett land med bondemajoritet – och proletariatet – den *ledande sociala kraften*, genom sitt parti.

Det problem som här ställs är egentligen ett dubbelt problem: med en första del som gäller motsättningen mellan en betydande närvaro av *icke-proletära folkliga krafter* (i huvudsak bondemassorna) och maktens proletära och demokratiska karaktär, och en andra, som rör hur denna motsättning skall behandlas på ett korrekt sätt.

Det rör sig här, och under de givna förutsättningarna, om en nödvändig motsättning: Om den proletära diktaturens system i verkligheten *skall kunna ledas* av proletariatet och dess parti, måste också detta system *förlita sig på de breda massorna* – även om dessa inte är proletära och dessa *måste* således i hög utsträckning införas i de *proletära maktorganen*, först och främst då i dess organ för självstyre och regering, i detta fall i sovjeterna.

Denna motsättning är mer eller mindre klart uttalad beroende på hur det *ideologiska och politiska ledarskap* gestaltar sig som proletariatet och dess parti utövar *över de breda massorna*. Den blir speciellt stark när detta

ledarskap, d. v. s. när denna *ledande verksamhet*, är svag eller relativt svag i förhållande till någon del av de breda massorna, något som i allmänhet var fallet vad gäller de ryska bondemassorna – med undantag för några ganska korta perioder.

Vi vet numera, att svagheten i partiets ledande verksamhet gentemot bondeklassen hänger samman med den till synes självständiga form som denna klass' revolutionära verksamhet tog sig och med denna verksamhets framgångar. I själva verket, *kunde dessa framgångar uppnås och konsolideras bara på grund av att arbetarmassorna och bolsjevikpartiet säkerställt den proletära revolutionens seger i städerna och därigenom skyddat bondeklassens revolutionära rörelse.*

Men den nära förbindelsen mellan den proletära revolutionen i städerna och den demokratiska revolutionen på landsbygden stod inte helt klar för bondeklassen, eftersom bolsjevikpartiet inte fanns på plats och i dess mitt. Ur detta faktum uppstår den ständigt återkommande nödvändigheten att *övertyga* bondemassorna om att deras grundläggande intressen sammanfaller med proletariatets; ur detta uppkommer likaså det ofta mycket spända förhållande, som utvecklas mellan sovjetmakten och breda skikt inom bondeklassen.

Således är Lenins formulering om en ”arbetar-bondestat” först och främst en beteckning för de effekter som en mångtalig bondeklass, som *kan tänkas utveckla en politisk verksamhet självständig från proletariatets diktatur*, kan ha på de sovjetiska organens överlevande – det gäller sovjeterna i byarna, distrikten, arrondissementen, o.s.v. – som utgör en integrerad del av den proletära diktaturens system. Det finns en risk för att sovjetorganens verksamhet skulle börja förändras i en riktning som skulle försvaga proletariatets diktatur.

Denna risk försvinner inte genom att man helt enkelt utestänger bondemassorna från sovjetorganen. Ett sådant avstängande skulle bara minska den folkliga bas som proletariatets diktatur måste vila på; det skulle också försvaga de nödvändiga banden mellan proletariatet och bondeklassen, det skulle skada ett fullföljande av revolutionens demokratiska uppgifter och det skulle göra det omöjligt att utveckla partiets ledande roll. Denna ledande roll kan i själva verket bara utvecklas när proletariatets parti självt har förtroende för massorna och på *så sätt gör det möjligt för dessa att, med bakgrund i sina egna erfarenheter*, allt mer och mer sluta sig till det proletära partiets ledning.

Om man avviker från denna väg, om man inte korrekt behandlar motsättningen mellan maktens proletära karaktär och nödvändigheten av att i maktorganen ta med icke-proletära massor, löper man en annan risk: den att förvaltningen av offentliga ärenden koncentreras i handen på ett fåtal. En sådan koncentration stärker den etatistiska aspekten av maktens organisation, stärker statsapparaternas åtskiljande från massorna liksom de icke-demokratiska formerna av centralisering; den leder till en vidareutveckling och inte till en begränsning av borgerliga politiska förhållanden och äventyrar således också maktens proletära karaktär. Man vet, att denna makt inte enbart är en statsmakt, ty proletariatets politiska makt sammanfaller inte med förekomsten av en "stat i strikt bemärkelse" utan med en makt, som "inte längre strikt talat är en stat".

Man kan se att Lenins formulering om en "arbetar- och bondestat" också beskriver nödvändigheten av en korrekt behandling av de motsättningar som denna formulering låter framträda. Historien har påvisat de misstag som begicks i Ryssland när man skulle behandla dessa motsättningar.

På den nivå som gäller maktorganens sätt att fungera, uppkommer efter Oktoberrevolutionen ett antal åtgärder eller beslut, på grund av att det finns en talrik bondeklass, som bara i begränsad utsträckning påverkas av proletariatets ledande verksamhet.

Formellt sett, innebär det viktigaste av dessa beslut att böndernas representation bestäms till en delegat på 125 000 invånare och städernas representation till en delegat på 25 000 väljare. I Lenins ögon rättfärdiggörs den skillnad som på detta sätt införes mellan stad och landsbygd av det faktum, att proletariatets organisationsförsök gjort snabbare framsteg än bondeklassens, och han tillägger, att detta gett arbetarna ett verkligt försprång.

Antagandet av denna diskriminerande åtgärd mot bondeklassen är inte utan samband med resultatet av valen till den konstituerande församlingen (denna upplöstes strax efter den samlats, den 5-6 januari 1918). Dessa val, som organiserats under sovjetmaktens tid, gav bara 175 platser av 707 till bolsjevikerna, mot 410 till Socialistrevolutionärerna, 17 till Kadetpartiet, 16 till mensjevikerna och 86 till olika nationella grupper.

Samma orsaker gjorde att man först allvarligt begränsade och sedan praktiskt taget förbjöd verksamhet från andra partier än bolsjevikpartiet, framför allt från det socialistrevolutionära partiet, som var i nära

förbund med välbärgade kretsar på landsbygden. Det är svårt att avgöra vilka effekter som dessa olika åtgärder hade på böndernas inställning till sovjetorganen. Man kan i varje fall konstatera, att på arrondissement-sovjeternas nivå (där bondeklassens inflytande kunde göra sig starkast märkbart och om vilka vi har tillräckligt med information), var andelen kommunistdelegater nästan 61 % år 1918, men faller gradvis till 43 % år 1920 och 44 % år 1921. De andra partiernas delegater försvinner, men detta försvinnande åtföljs inte av ett ökat antal bolsjevikdelegater, utan av fler partilösa delegater. 1920 och 1921 är dessa till och med fler än de kommunistiska delegaterna.

Den viktigaste politiska effekten av denna motsättning mellan den proletära makten och den starka övervikten för en bondebefolkning, över vilken proletariatets ledarskap är ganska begränsat, är naturligtvis inte av valmässig karaktär. Den allvarligaste effekten är sovjetorganens dåliga fungerande.

Denna situation är inte resultatet av en lång historisk process: den har uppstått efter det sovjetmakten utropats. Den sammanfaller med den "övergångs-form" (som Lenin kallar den) som då var den proletära diktaturens form.

Denna situations effekter framstår klart när man analyserar egenskaperna hos och förhållandet mellan de två viktigaste beståndsdelarna i den proletära diktaturens system i Ryssland. Dessa utgörs av organisationen av sovjeter, som upprättas efter Oktober, samt av bolsjevikpartiet, den dominerande beståndsdel i den proletära diktaturens system, vars ideologi, politiska linje, förmåga att utveckla alliansen mellan arbetar- och bondeklassen och därmed förhållandet till massorna, bildar den slutliga garanten för maktens proletära karaktär.

III. Upprättandet av sovjetorganen och sovjetregeringen

Den plats som tillkommer sovjetorganen efter Oktober, främst då de centrala sovjetorganen som uppstått ur Arbetar- och soldatdeputerades andra allryska sovjetkongress, är en produkt av själva den revolutionära rörelsen och av bolsjevikpartiets ledande roll under upproret.

I själva verket var det inte sovjetorganen (varav många ännu dominerades av socialistrevolutionärerna och till och med vägrade att delta i den II:a kongressen), som kastade omkull den provisoriska regeringen, utan det var arbetarmassorna under bolsjevikpartiets ledning. Som Stalin

förklarade några år efter Oktober, gjorde kongressen ”inget mer än att ta emot makten ur Petrogradsovjetens händer”, dvs från bolsjevikpartiet som presiderade över dess beslut.

Vi har redan påpekat, att makten är ett förhållande mellan klasserna och inte ett ”ting”, den ”överförs” inte från hand till hand. Revolutionens egen dynamik och bolsjevikpartiets initiativ i spetsen för arbetarmassorna gav den verkliga makten till bolsjevikpartiet och inte till sovjeterna. Att en del av statsmakten utövas av organ som uppkommit, först ur den II:a sovjetkongressen, senare ur andra kongresser, och under betingelser som vi senare skall undersöka, blir just en konsekvens av den av bolsjevikpartiet förda politiken.

De förhållanden, som på detta sätt upprättas mellan sovjetorganen och partiet, motsvarar såväl det verkliga styrkeförhållandet mellan klasserna som den uppfattning som bolsjevikpartiet och framför allt Lenin hade om vad som skulle vara partiets respektive sovjeternas plats i systemet av proletariats diktatur.

Lenin hade aldrig en ”fetisjistisk” uppfattning av sovjeternas roll. Under loppet av år 1917, när det fanns en klar risk, att de småborgerliga och chauvinistiska partiernas dominans över sovjeterna mer eller mindre skulle konsolideras, drog Lenin tillbaka parollen om ”all makt åt sovjeterna” och visade på att dessa kunde omvandlas till ”kontrarevolutionens fikionlöv”.

Likaså understryker Lenin under sommaren 1917, att ”Parollen om hela maktens övergång till sovjeterna var en paroll för revolutionens fredliga utveckling, vilken var möjlig i april, maj, juni och fram till den 5-9 juli... Nu är denna paroll redan felaktig, ty den tar inte hänsyn till ...”

Lenin för då fram parollen om det väpnade upproret (dock utan att uppge den legala verksamheten som *kombineras* med ett illegalt arbete, och med en rekommendation att undvika alla förhastade steg). Det väpnade upproret har som mål ”maktens övergång till proletariatet, som stöds av fattigbönderna, för att genomföra vårt partis program”.

I september gör Kornilovs misslyckade försök till statskupp och den stärkta bolsjevikrepresentationen i sovjeterna att Lenin på nytt för fram parollen om ”All makt åt sovjeterna”.

Bolsjevikpartiets politik gentemot *sovjetorganen* innebär alltså att det anser dem ha en plats inom systemet av proletariats diktatur, men att de inte är detsamma som detta system; de kan således inte inta den domin-

erande platsen där, speciellt inte som bondesovjeterna är odifferentierade och lantarbetarna och fattigbönderna inte spelar någon framträdande roll i dessa.

De förhållanden som utvecklas mellan bolsjevikpartiet och sovjetorganen – och då speciellt mellan Folkkommisariernas råd och den Allryska verkställande centralkommittén för sovjeterna (som utgör de två centrala regeringsorganen) – blir lättare att förstå utifrån vad som nyss sagts.

A) Sovnarkom

Redan på kvällen den 26 oktober 1917 godkänner Arbetar- och soldatdeputerades allryska sovjetkongress under sitt andra och sista möte, att det skapas ett Folkkommisariernas råd (på ryska förkortat *Sovnarkom*), ”arbetarnas och böndernas första regering”.

Denna första Sovnarkom består uteslutande av bolsjevik. Dess medlemmar har utsetts av partiet.

Under en kort period, mellan slutet av november 1917 och sommaren 1918 kallas några vänstersocialistrevolutionärer att delta i Sovnarkom, d.v.s. i regeringen, men vänstersocialistrevolutionärernas växande fiendlighet mot bolsjevikpartiets politik (speciellt mot fredsfördraget med Tyskland i Brest-Litovsk) leder till att de utesluts ur Sovnarkom. Därefter består denna alltså enbart av bolsjevik.

Fram till sin död är Lenin Sovnarkoms ordförande.

B) VTsIK (eller VCIK)

Den allryska verkställande centralkommittén för sovjeterna (VTsIK eller VCIK efter dess ryska initialer) är juridiskt sett det högsta maktorganet; den har uppkommit ur sovjetkongressen. Den VTsIK som väljs av Arbetar- och bondedeputerades andra sovjetkongress består av 62 bolsjevik, 29 vänstersocialistrevolutionärer och 10 övriga socialister. Den speglar på detta sätt kongressens sammansättning efter det högersocialistrevolutionärernas och de andra partiernas delegater dragit sig tillbaka för att protestera mot upproret, och nu vägrar att vidare delta i kongressen.

Efter kongressen utökas antalet deltagare i denna kommitté genom att det *kommer till bondedelegater som väljs av bondedeputerades kongress* (lika många som arbetardelegaterna från den II:a kongressen) samt 100

delegater från *armén och flottan* och 50 *fackföreningsdelegater*. Den nya kommittén som konstituerar sig den 15 november 1917 består av mer än 350 medlemmar och kallas officiellt ”*den allryska centrala exekutivkommittén av arbetar-, soldat- och bondedeputerade*”.

Den första ryska författningen, för den Ryska Socialistiska Federala Rådsrepubliken (RSFSR), som godkännes av Sovjeternas femte kongress i juli 1918, ger samma andel representanter till städerna och landsbygden, men fastställer VTsIK:s medlemsantal till 200. Författningen klargör att VTsIK fyller kongressens funktioner mellan dess sessioner och att det är den som utser Sovnarkoms medlemmar. VTsIK borde, i teorin, vara samlad mer eller mindre permanent; i verkligheten är det dess presidium, ett organ som valts inom VTsIK, som oftast uppfyller VTsIK:s funktioner. Denna praktik bekräftas av sovjetkongressen, i kraft av en revolution som tagits av Bolsjevikpartiets VIII:e kongress (år 1919).

C) Förhållandet mellan VTsIK och Sovnarkom

Enligt stadgan skulle Sovnarkom vara underordnat VTsIK. I verkligheten blev det så, att medlemmarna i det förra organet ”utsågs” av det senare. Författningen anger också att det är VTsIK som skall utfärda dekret, order och instruktioner och att ”RSFSR högsta auktoritet tillkommer den Allryska sovjetkongressen och, mellan dess möten, VTsIK.” (artikel 12), medan Sovnarkoms uppgift är ”den allmänna administrationen av rikets angelägenheter”.

Men den verkliga praktiken var en helt annan. Redan den 30 oktober 1917 antog Sovnarkom själv ett dekret som gav den lagstiftande makt. Detta dekret skulle i princip inte gälla längre än till dess den konstituerande församlingen sammankallats, men det förblir giltigt även efter det denna har upplösts. När RSFSR:s författning antas, avgörs saken definitivt: Sovnarkom tar överhanden över VTsIK, som hädanefter bara är ett organ, som ratificerar beslut eller propositioner som den i allmänhet inte själv har initierat. Regeringsmakten koncentreras i Sovnarkom. Eftersom vänstersocialistrevolutionärerna uteslutits ur Sovnarkom, finns nu hela regeringsmakten i bolsjevikpartiets händer och så småningom hos dess centralkommitté (CK) och slutligen hos partiets politbyrå. Denna undersöker de flesta viktiga beslut samtidigt som, eller vanligtvis t.o.m. före Sovnarkom.

Den process som tar den verkliga regeringsmakten från VTsIK till

fördel för Sovnarkom och bolsjevikpartiets CK, är av mycket stor vikt. I själva verket avgör denna process problemet om var den högsta politiska instansen skall ”lokaliseras” och gör det till förmån för bolsjevikpartiet och till nackdel för VTsIK, ett organ som uppstått ur Sovjetorganen.

Före oktoberrevolutionen hade idén praktiskt taget aldrig tagits upp om att man skulle bilda ett regeringsorgan, typ Sovnarkom, som skulle utgöra ett särskilt organ inom sovjetorganisationen. Det verkade som om all makt var bestämd att samlas i de egentliga sovjetorganen. Vid slutet av den process, som vi just beskrivit, ser situationen helt annorlunda ut: det är Sovnarkom, vars medlemmar väljs av bolsjevikpartiet och som inte direkt emanerar från sovjetorganen (som är fallet med VTsIK), som utövar regeringsmakten. Resultatet blir således, att det upprättas en maktstruktur som är avsevärt olik den som föreslogs före Oktoberrevolutionen, även från bolsjevikpartiets sida.

Man skulle kunna tänka sig, att den process som leder till att denna regeringsstruktur uppstår och konsolideras, framför allt kan förklaras av den specifika sammanställning av politiska krafter som kännetecknade Oktoberrevolutionen, speciellt då av det fortfarande inte oansenliga inflytande som mensjevikerna och socialistrevolutionärerna utövade, också inom sovjetorganisationerna. Enligt detta sätt att se på saken, skulle det vara av ”konjunkturbetonade” anledningar och för att ”skydda” regeringsmakten för ett tänkbart direktgripande från borgerliga och småborgerliga partirepresentanters sida, som Sovnarkom – ett organ som bolsjevikerna skapat på initiativ från partiets centralkommitté – skulle ha inrättats och de facto fått en dominerande position i förhållande till VTsIK.

Detta sätt att se på saken redogör ganska väl för den konkreta historiska processen, men går inte särskilt djupt; det blir en renodlat ”händelseinriktad” skildring; det tar bara med i beräkningen de yttre aspekterna vad gäller förhållandet mellan klasserna, som det ju här framför allt är frågan om.

I själva verket innebär inrättandet av proletariats diktatur att arbetarklassen konstituerar sig som dominerande klass, något som den inte kan göra med hjälp av organ av sovjet-typ, som är massorganisationer, inte heller genom de statliga organ som uppstått direkt ur dessa massorganisationer. Således sker proletariats konstituerande som dominerande klass med hjälp av en apparat, som är specifik proletär, vad beträff-

far dess ideologi, dess mål och den ledande och enande roll som den har i förhållande till massorna; d.v.s. detta sker genom ett proletärt parti som spelar denna politiskt och ideologiskt ledande roll, också i förhållande till de statsapparater som uppstått ur massorganisationerna.

Även när så är fallet, kan de konkreta formerna vara mycket olika för sammanfogningen mellan den proletära diktaturens statliga apparater och proletarietets parti, som är instrumentet för dess diktatur. Denna mångfald speglar den extrema mängd av relationer mellan klasserna som är möjlig, samt klasskampens effekter, också inom det proletära partiet.

I det sovjetryska fallet, kan det inte finnas någon tvekan om att de specifika sammanfogningsformerna mellan statsapparaterna och det proletära partiet i hög grad bestämdes av att bolsjevikpartiets direkta inflytande var svagt inom viktiga skikt av befolkningen, speciellt då bland bönderna. Å andra sidan bestämdes de också av att partiet hade en viss tendens att söka lösa ledarskapsproblemen genom att ta till organisatoriska regler snarare än ideologisk kamp. Denna tendens stärktes också av de brådskande uppgifter som partiet tvingades ta på sig för att kunna konsolidera proletarietets diktatur.

D) Centralmakt och lokalmakt

Organisationen av den sovjetiska regeringsformen ställer också problemet om förhållandet mellan de centrala och de lokala sovjetorganen och om dessa organs respektive befogenheter. RSFSR:s författning, som antogs år 1918, löser inte riktigt dessa problem. Den tillkännager dels, att "all myndighet inom RSFSR:s territorium tillhör hela den arbetande befolkningen, organiserad i stads- och landsbygdssovjeter" (artikel 10), dels att "den högsta myndigheten inom RSFSR tillhör den ullryska sovjetkongressen och VTsIK" (artikel 12). Den första formuleringen implicerar att varje lokal sovjet är "suverän", den andra ställer de lokala sovjeterna under de centrala organens överhöghet.

I praktiken ledde uppräknings av centrala myndigheter och än mer, den dagliga praktiken, snabbt till att de lokala sovjeterna i alla viktiga frågor underordnades de centrala organen. Parallellt med detta framträder partiets ledande roll starkt också på lokalplanet, något som visar sig i att partikommittéerna på olika territoriella nivåer står över de lokala administrativa organen: detta företräde säkerställs dock egentligen inte under Lenins livstid. I själva verket är partiets basorgan mycket

svaga även efter inbördeskriget. De förekommer inte överallt och även där de finns på plats har de inte alltid en verklig förmåga att styra de administrativa statsorganen: dessa bevarar och förstärker till och med ibland sin självständighet i förhållande till partiets centrala organ.

E) De administrativa statsapparaterna

Redan från början söker Sovnarkom skapa egna administrativa statsapparater på en ny bas. I själva verket leder detta försök inte långt. De olika Folkkommisarierna tvingas i verkligheten underkasta sig (eller försöka underkasta sig) en stor del av den gamla administrativa apparaten, som inte genomgår mer än relativt måttliga inre förändringar.

Detta är ett mycket viktigt faktum som vi kommer att återvända till. Men vi måste redan nu påpeka att dessa apparater sätter upp ett kraftigt motstånd mot de order som kommer från maktens högsta instans. Detta beror på de administrativa apparaternas klassammansättning och, på ett djupare plan, på karaktären hos dessa apparaters förhållande till massorna, på deras inre hierarkiska uppbyggnad och på de relationer som de har till proletarietets diktaturens ledande organ (bolsjevikpartiet). *Således finns det ofta en mer eller mindre djup klyfta mellan den politik som centralkommittén formellt har antagit, den politik som Sovnarkom försöker sätta i verket, och de verkliga handlingar, som utförs av de administrativa statsapparaterna.* Dessutom tenderar dessa apparater att bilda en barriär mellan sovjetmakten och folkets massa. Härigenom och även genom att partiets bas inte längre har möjlighet att direkt informera bolsjevikledarna, blir dessa dåligt underrättade om vad som händer i landet, speciellt då på landsbygden, liksom naturligtvis om vad som sker i statsapparaten själv.

Vid en mängd tillfällen söker bolsjevikpartiet förbättra detta sakernas tillstånd. Ett första försök äger rum redan i mars 1918, när ett Folkkommisariat för statskontroll bildas. Detta försök får ingen verklig uppföljning, något som lätt kan förstås: i själva verket tänkte man ställa de administrativa statsapparaterna under maktens kontroll med ytterligare en administrativ apparat som mellanhand.

Det finns tre undantag i denna svåra situation som gällde statsapparaterna: Det utrikespolitiska kommissariatet, Röda armén och den nya politiska polisen, Tjekan. Vi kommer senare att vända tillbaka till vad som skedde med Tjekan, för tillfället skall vi nöja oss med några ord om Röda armén.

F) Röda armén

På det militära området förfogade sovjetmakten ursprungligen inte över någon apparat som den själv hade utvecklat före revolutionen och inom vilken bolsjevikpartiet hade kunnat spela en ledande roll. De betingelser under vilka Oktoberrevolutionen ägde rum, hade inte tillåtit en sådan utveckling.

Visserligen förfogade bolsjevikpartiet sedan 1905 över en ”militär organisation”, men denna var på intet sätt en armé, inte ens ett embryo till en dylik. Dess roll var att koordinera bolsjevikernas propaganda-arbete inom tsararmén. Mellan februari och oktober 1917 spelar denna ”militära organisation” en aktiv roll och skapar då bolsjevikorganisationer inom den provisoriska regeringens armé. Den börjar ge ut ett pressorgan, ”Soldaten sanning”. Strax före Oktober bidrar den till att organisera revolutionskommittén i Petrograd, som förbereder upproret.

Å andra sidan hade arbetarna i Petrograd och andra stora städer strax före Oktober börjat organisera sig militärt med bolsjevikpartiets hjälp; på detta sätt skapas det *Röda gardet*. Detta spelar en viktig roll från oktober 1917 till mars 1918 i samband med olika officerares kontrarevolutionära försök. I själva verket bildar de röda gardena, med hjälp av *bondepartisanerna* och *arbetarmilisen*, den enda väpnade styrka som den proletära makten i början förfogar över. Visserligen finns den gamla armén formellt sett kvar efter Oktober och en stor del av denna armé är teoretiskt underkastad sovjetmakten. Men denna armé håller på att helt falla samman och sovjetmakten beslutar att upplösa den i mars 1918. Samma månad fattas beslut om att skapa en Röd armé. Trotskij får i uppgift att organisera den. Ursprungligen tänkte man bygga upp den på frivillig basis, men från april 1918 övergår man till att inrätta en obligatorisk militärtjänst.

Vi skall senare se på denna armés egenskaper, speciellt vad gäller förhållandet mellan officerare och soldater.

Att den Röda armé som skapades på detta sätt, som det senare skulle visa sig blev ett högst effektivt instrument i kampen mot de vita gardena och de imperialistiska väpnade styrkorna, beror i huvudsak på den heroism, offervilja och självuppoffring som de bönder och arbetare visade, som försvarade revolutionen. Men denna armé var inte – och kunde inte bli – en apparat som bidrog till att revolutionera de ideologiska förhållandena och till att utveckla en proletär praktik. Tvärtom bibehölls där i

praktiken borgerliga, och till och med feodala handlingsmönster. Redan år 1918 återinfördes de yttre ”formerna för respekt” (militär hälsning, speciella formuleringar när man vände sig till ”överordnade”) och officerarna fick olika privilegier, speciellt vad gällde bostäder. Längre fram återskapar officersskolorna den hierarkiska uppbyggnad och de ideologiska förhållanden som kännetecknar de borgerliga arméerna, trots att dessa skolor numera rekryterade från arbetar- och bondeklassen (men också inom den gamla intelligentsian och bland släktingar till den tidigare officerskåren, som slutit upp kring regimen).

IV. Bolsjevikpartiet och dess ledande roll

Bolsjevikpartiets ledande roll i Oktoberrevolutionen och i upprättande av proletariatets diktatur i Ryssland är inte bara resultatet av en ”historisk tillfällighet”. Den motsvarar en grundläggande nödvändighet: om den proletära revolutionen skall segra måste den ledas av ett parti som styrs av den revolutionära marxismen. Detta är ett faktum som ständigt bekräftas av erfarenheten och som sammanfattas av Lenin i formuleringen: ”Utan en revolutionär teori kan det inte ... finnas någon revolutionär rörelse.”

Lenin sätter här i själva verket nödvändigheten av en teori för den proletära revolutionära rörelsen i omedelbar relation till nödvändigheten av ett parti, som beväpnat sig med marxismen, ty han tillägger: ”... förkämpens roll kan utföras endast av ett parti, som ledes av en avancerad teori”.

Bolsjevikpartiets ledande roll är inte slutförd i och med inrättandet av proletariatets diktatur, snarare tvärtom. Således kämpar bolsjevikpartiet, såväl efter som före Oktober, för att behålla sin ledande ideologiska och politiska roll. För att kunna göra detta måste det stödja sig på en revolutionär teori och utarbeta en egen politisk linje genom att dra fram lärdomarna ur massornas egen verksamhet.

År 1917 och 1918 vilar bolsjevikpartiets styrka och dess ledande roll i huvudsak inte på en användning av tvång, utan hänger samman med dess förmåga att föra fram korrekta teoretiska analyser och att översätta dessa i en politisk linje, i åtgärder och paroller som möjliggör nära relationer med de mest militanta delarna av folkets massa. I sista hand hänger bolsjevikpartiets ledande roll samman med den revolutionära utveckling som det ger marxismen i samband med proletariatets och bondeklassens kamp.

Den roll som bolsjevikpartiet spelade år 1917, bör dock inte få oss att glömma att det bara existerat som parti under fem år; det uppstod vid en konferens, som samlades i Prag mellan den 5:e och den 17:e januari 1912 och ur vilken uppkom det Ryska socialdemokratiska arbetarpartiet (bolsjevik) eller RSDAP(b). Denna konferens möjliggjorde skapandet av ett parti, som inte enbart var en samling aktivister och en handfull revolutionära intellektuella, ty partiets grundande hade föregåtts av mer än tio års teoretisk och organisatorisk verksamhet, med Lenin som en av de viktigaste upphovsmännen, framför allt på den teoretiska fronten.

För att vi skall kunna förstå bolsjevikpartiets ledande roll i oktober 1917 och därefter, och för att vi också skall kunna förstå det sätt varmed detta parti bemötte de problem som det stötte på efter Oktober, måste vi alltså ta upp de viktigaste etapperna i den kamp som Lenin och bolsjevikerna fört, en kamp som gjorde det möjligt för partiet att erövra den position det intog år 1917.

A) Den teoretiska kampen för den revolutionära marxismens företrädare i den ryska arbetarrörelsen

Det var 1894 som Lenin, bolsjevikpartiets framtida grundare och ledare, för första gången ingrep med sina skrifter i den teoretiska kampen. Han är då 24 år gammal och deltar sedan sex år tillbaka i det politiska livet. Han har redan ofta uppträtt offentligt, speciellt mot populismen.

Vid denna tidpunkt har marxismens kamp mot populismen redan pågått i flera år, framför allt på Plechanovs initiativ. Denne grundade år 1883 gruppen "Frihet från arbetet" – tillsammans med andra politiska aktivister, främst Vera Zasulitj. Han bidrar till att göra marxismen känd i Ryssland, såväl genom sina egna publikationer som genom att översätta flera verk av Marx och Engels.

Lenin för i sin skrift från 1894 *Vad är folkvännerna?* kritiken av populismen än längre än Plechanov, samtidigt som han understryker den roll som bondeklassen, i allians med proletariatet, kan spela i den framtida ryska revolutionen.

Lenin fortsätter den ideologiska kampen under deportationen efter december 1895 (för sitt organisationsarbete i den av honom grundade gruppen "Föreningen till kamp för arbetarklassens befrielse") och sedan i exil utomlands från år 1900; denna kamp förs först mot populismen, sedan mot "ekonomismen" och den "legala marxismen". Denna sista på-

stod att Ryssland borde gå i "kapitalismens skola" och att det ryska proletariatet, med tanke på landets låga industrialiseringsgrad, bara borde föra en ekonomisk kamp, samtidigt som det skulle stödja borgarklassens "demokratiska krav".

I den ideologiska kampen mot dessa uppfattningar är Lenins avgörande inlägg *Vad bör göras?*, som kom ut år 1902. Denna bok klargör Lenins principer, som kommer att vara de bestämmande vid grundandet av bolsjevikpartiet och som kommer att leda dess sätt att fungera (och som fortfarande och i sina viktigaste delar är de ledande principerna för hur det kommunistiska partiet fungerar, som inte övergivit den revolutionära marxismen). Han belyser "ekonomismens" misstag, liksom den med denna förenade "spontanismens" misstag. Således understryker han:

"... varje knäfall för spontaniteten i arbetarrörelsen, varje förringande av 'det medvetna elementets' roll ... innebär ... alldeles oavsett om den som nedsätter denna roll önskar det eller inte – att den borgerliga ideologins inflytande på arbetarna stärkes."

Publiceringen av *Vad bör göras?* och de revolutionära aktivisternas antagande av dess innehåll innebar en stor motgång för "ekonomismen" och "spontanismen", i de former som dessa tendenser under denna tid hade i Ryssland.

År 1904, när Lenin publicerar *Ett steg framåt, två steg tillbaka*, utvecklar och preciserar han principerna för hur det framtida bolsjevikpartiet skall organiseras. I denna skrift klargör han förhållandet mellan klass och parti, understryker organisationens avgörande betydelse, liksom nödvändigheten av en nära förbindelse mellan parti och massa och av en *demokratisk centralism*, av *disciplin och enhet*. (Denna enhet och disciplin får ej blandas ihop med en konstgjord enhällighet, ty de förutsätter en öppen diskussion, som är det enda som kan möjliggöra att marxismen går framåt.)

Med publiceringen i juli 1905 av sitt verk *Socialdemokratins två taktiska linjer i den demokratiska revolutionen*, utvecklar Lenin kampen mot mensjevismen, som vid denna tid utgör den viktigaste formen av opportunism.

I denna broschyr återkommer Lenin ständigt till det grundläggande problemet: bondeklassens deltagande i den demokratiska revolutionen; denna klass skulle då vara under proletariatets ledning och inte, som mensjevikerna framställer det, under borgarklassens. Han skriver angående detta:

”Proletariatet måste slutföra den demokratiska omvälvningen genom att dra till sig bondemassan för att med våld slå ned självhärskardömet motstånd och paralysera bourgeoisins vankelmod. Proletariatet måste fullborda den socialistiska omvälvningen genom att dra till sig massan av befolkningens halvproletära element för att med våld krossa bourgeoisins motstånd och paralysera böndernas och småbourgeoisins vacklan.”

Hela denna skrift om *Socialdemokratins två taktiska linjer ...* skiljer klart de två revolutionära etapperna från varandra, genom att den visar på möjligheten av att gå från den ena till den andra etappen och genom att klarlägga de klasskonstellationer, som motsvarar dessa etapper. Skriften belyser proletariatets ledande roll i förhållande till folkets massa samt betydelsen av parollen om *proletariatets och bondeklassens demokratiska diktatur*.

Lenin lade då de grunder utifrån vilka han kan formulera aprilteserna år 1917 – med hänsyn då till de förändringar som februarirevolutionen fört med sig – (ty teorin om hur den demokratiska revolutionen omvandlas till en socialistisk revolution är från och med nu alltid närvarande). Bolsjevikpartiet har således möjligheten att utarbeta det viktigaste i den politiska linje som kommer att följas efter Oktober.

I *Socialdemokratins två taktiska linjer ...* framförs teorin om den socialistiska revolutionen, utförd av proletariatet som utövar en hegemoni och som spelar en ledande roll. Denna teori bryter med de uppfattningar man ärvt från Lassalle, som vid denna tid dominerade i Västeuropa och som såg proletariatet som den enda revolutionära klassen.

Revolutionen år 1905 utgör en iögonfallande bekräftelse av Lenins analys i *Socialdemokratins två taktiska linjer ...*, speciellt vad gäller den roll som de ”politiska masstrejkerna” kan spela i början och under loppet av ett uppror. Dessa strejkers betydelse bekräftas på nytt år 1917.

Under 1905 års revolution återvänder Lenin till Ryssland för en tid. Han fortsätter att leda den teoretiska kamp som bolsjevikpartiets anhängare för på två fronter: mot ”likvideringsmännen”, som under trycket av den Stolypinledda reaktionen är beredda att upplösa hela det socialdemokratiska partiet i Ryssland; mot ”otzovisterna” (anhängarna till tanken på ett återkallande av det socialdemokratiska partiets deputerade i den дума som valts år 1906). År 1909 fördöms ”otzovismen” formellt av bolsjevikerna.

Samtidigt med dessa strider för Lenin en kamp också på den filosofis-

ka fronten när han skriver *Materialism och empiriokriticism*, som kommer ut år 1909. Denna bok attackerar de antimaterialistiska uppfattningar, som sökte komma fram under sken av att vara marxism och som Lenin ser som en ”subtil förfalskning” av marxismen, en förfalskning som utmärker revisionismen, ”såväl inom den politiska ekonomin som vad gäller taktiska problem och inom filosofin i allmänhet”.

Således har bolsjevikpartiet, när det bildas år 1912, till sitt förfogande en samling teoretiska skrifter som utgör en ideologisk beväpning, höjd över all jämförelse med vad de andra arbetarpartierna som återoppar sig på marxismen förfogar över vid denna tid. Bolsjevikpartiets ideologiska beväpning kompletteras senare på viktiga punkter av två andra böcker av Lenin: *Imperialismen som kapitalismens högsta stadium* och *Staten och revolutionen*.

Den första av dessa skrifter ger en konkret analys av den dåvarande kapitalismens utveckling och en framställning av dess motsättningar och egenskaper. Denna analys vägledde bolsjevikpartiet under en viktig del av kampen, och även den Tredje Internationals verksamhet under dess första år.

Den andra av dessa texter fördjupar statsteorin och teorin om proletariatets diktatur: den bryter radikalt med vissa kautskianska föreställningar, som ännu fanns kvar inom bolsjevikpartiet.

Sålunda beväpnat på det ideologiska området kunde bolsjevikpartiet vägleda det ryska proletariatet och göra det möjligt för detta att hemföra en rad segrar av historisk betydelse. Det var ändå oundvikligt att den teori som bolsjevikpartiet förfogade över, skulle innehålla luckor vad gällde de problem, som man inte hade någon tidigare erfarenhet av. Dessa brister gav upphov till felaktiga ingripanden i den revolutionära processen. Vissa misstag som man då begick kunde rättas till, andra blev inte beriktigade eller också hade de teoretiska tillrättalägganden som skett, inte översatts till en motsvarande praktik, något som ledde till allvarliga svårigheter för den ryska revolutionen.

B) Den politiska kampen för uppbygget och utvecklingen av bolsjevikpartiet

Uppbygget av bolsjevikpartiet skedde i huvudsak på basis av de principer och teoretiska idéer som Lenin fört fram, såväl i sina större verk som i ett stort antal andra inlägg: böcker, broschyrer, artiklar, tal, brev, o.s.v.

Dessa principer och idéer utvecklades också ur bolsjevikernas politiska handlande och ur deras dagliga organisatoriska verksamhet. Framför allt från år 1905 utvecklar dessa en intensiv politisk verksamhet och gör ett anmärkningsvärt arbete på organisationsområdet: det gäller dels organiserandet av partiets egna medlemmar och av medlemmarnas tidningar och tidskrifter, dels organiserandet av de allt större människomassor som vänder sig till den revolutionära rörelsen.

Detta organisationsarbete är nära förbundet med en fördjupning av det ryska samhällets motsättningar samt av de ekonomiska och politiska klasstrider som – av och till – åtföljer denna skärpning av de sociala motsättningarna. En viktig etapp i denna kamp utgör massrörelsens uppsving, som kulminerar i 1905 års revolution. Andra strider av stor omfattning äger rum under åren 1912–1914.

Slutligen ser man ett nytt uppsving mot slutet av 1916, som år 1917, efter den av kriget framkallade upplösningen, utmynnar i det stora uppflammandet med de två revolutionerna, Februari och Oktoberrevolutionen.

Ett karaktäristiskt drag hos bolsjevikpartiet och hos Lenins handlande är att de teoretiska analyserna hela tiden åtföljer massornas kamp. Ibland har denna kamp föregåtts och belysts av sådana analyser, emellanåt har analyserna kommit efteråt och möjliggjort en sammanfattande bedömning. Den utveckling av den revolutionära marxismen som äger rum på detta sätt, tar inte formen av en simpel ”summering av idéer” och ”teorier”; det rör sig här om en dialektisk utveckling: den sker genom brytningar, som, på basis av vad erfarenheterna lärt, gör det möjligt att förkasta eller förbättra vad som felaktigt. Denna process av brytning och beriktigande, av dialektisk utveckling, gör det möjligt att bygga upp ett revolutionärt parti utan tidigare motsvarighet i historien, ett parti som är solitt beväpnat på det teoretiska området och som har en allt fastare förbindelse med massorna. Det är detta parti som år 1917 möjliggör för det ryska proletarietet att organisera sig som dominerande klass. I oktober är detta parti en produkt av en oavbruten kamp, av en kamp som, som första mål hade själva grundandet av partiet och som därefter, från år 1912, har tryggat dess utveckling och konsolidering.

1. Kampen för partiets uppbyggnad

Kampen för bolsjevikpartiets grundande ägde rum inom Rysslands socialdemokratiska arbetarparti (RSDAP). Den tog formen av en kamp för att omvandla detta parti till ett parti som vägledades av den revolutionära marxismen.

RSDAP håller sin första kongress i mars 1898 (under en period då Lenin är förvisad till Sibirien). Det rör sig här ännu bara om ett försök, som misslyckas. Kongressen antar varken program eller stadgar och ur kongressen utgår inget ledarskap som kan organisera kontakterna mellan de marxistiska grupper som sedan flera år tillbaka finns i Ryssland: med några undantag när har dessa grupper för övrigt ingen kontakt med den militanta arbetarrörelsen. En av de första sammansmältningarna mellan de marxistiska grupperna och arbetarrörelsen skedde dock år 1895 i Petersburg, då Lenin grundade *Föreningen till kamp för arbetarklassens befrielse*. Enligt Lenins eget uttryck, var denna förening ”ett embryo till ett revolutionärt parti, som stöder sig på arbetarrörelsen”.

Den verkliga början till grundandet av ett revolutionärt parti sammanfaller med skapandet av tidningen *Iskra* år 1900, som organiseras av Lenin tillsammans med Plechanovs grupp. *Iskra* (Gnistan) har korrespondenter över hela Ryssland. Trots att den är en underjordisk tidning, lyckas man sprida den mer eller mindre regelbundet. Den utvecklar i huvudsak samma tematan som de som Lenin behandlar i *Vad bör göras?* och har en avgörande inverkan på förberedelserna till RSDAP:s andra kongress.

Denna II:a kongress avhålls i juli 1903, först i Bryssel, sedan i London. Under debatterna sker en sammandrabbning mellan *Iskra*-linjens anhängare och dess motståndare, men *Iskra*-gruppen splittras också vad gäller ett visst antal problem. Totalt sett, och vad gäller viktiga punkter, får den av Lenin försvarade linjen majoriteten med sig (”bolsjinstvo” på ryska). Ur detta uppstår termen *bolsjeviker*, som betecknar anhängarna till denna linje, och termen *mensjeviker* (de som är i minoritet), som betecknar deras motståndare.

Efter kongressen förenar sig dock Plechanov och hans grupp med mensjevikerna och *Iskra* övertas av dem. Bolsjevikerna bemöter splittrarna genom att utveckla organisationsarbetet och genom att skapa en tidning, *Vperjod* (Framåt) i januari 1905. Således har bolsjevikerna tillgång till en ny tidning och har gjort det första utkastet till en bolsje-

vikfraktion inom RSDAP, i det ögonblick när massornas kamprörelse just börjar få ett starkt uppsving.

Vid början av 1905 är bolsjevikerna omkring 8000, men de försöker inte att öka sitt antal alltför mycket. De är och vill vara aktivister, som ägnar sitt liv åt det revolutionära arbetet.

RSDAP's III:e kongress äger rum i januari 1905. Eftersom mensjevikerna då praktiskt taget helt gått ur, blir det i praktiken en bolsjevik-kongress.

Det revolutionära uppsvinget år 1905 gör att bolsjevikernas inflytande växer betydligt. En legal verksamhet blir tillfälligtvis möjlig. En konsekvens blir att bolsjevikerna förändrar vissa av sina arbetsformer, på samma sätt som de kommer att göra en gång senare, från och med februari 1917. De bibehåller givetvis sin underjordiska partiapparat, men deras propagandaarbete sker praktiskt taget i öppna dagar. De tar emot nya medlemmar och väljer organisationsansvariga på olika nivåer, något som nästan var omöjligt under den underjordiska verksamheten.

De revolutionära framstegen följs hos en del medlemmar, framför allt då hos de nytillkomna, av påtryckningar mot enhet, som syftar till en sammansmältning av bolsjevik- och mensjevikorganisationerna. Mensjevikledarna, främst Martov (som Trotskij samarbetar med sedan den II:a kongressen), gör några formella eftergifter. Som en följd av dessa äger RSDAP's IV:e kongress rum i Stockholm i april 1906 och ägnas återföreningen av de två organisationerna. Vid detta tillfälle är bolsjevikerna 14 000 och mensjevikerna (som är mindre krävande vad gäller villkoren för inträde i partiet) 94 000. I den nya centralkommitté, som bildas vid denna kongress, är bolsjevikerna i minoritet.

Återföreningen stannar på det formella planet. Bolsjevikerna kämpar för att återfå majoriteten inom RSDAP. De är organiserade som en fraktion och förfogar över ett pressorgan, *Proletarij* (Proletären), som är ett organ för St. Petersburgskommittén under ledning av *Zinovjev*.

Till RSDAP's V:e kongress, som samlas i London i maj 1907, har delegaterna valts av 77 000 medlemmar från det ryska partiet (till vilket måste läggas polska, lettiska och judiska delegater från Bund). Eftersom bolsjevikernas verksamhet varit omfattande och deras antal utökats med en mängd arbetarmedlemmar, som kommit från 1905 års sovjet, är de i majoritet på kongressen och i centralkommittén. Centralkommittén räknar bland sina medlemmar Lenin, Rykov och Zinovjev. Kongres-

sen antar principen om den *demokratiska centralismen*, som innebär att minoriteten underkastar sig beslut som tagits av en majoritet efter en omfattande diskussion.

Bolsjevikerna fortsätter att vara organiserade i en fraktion, med egen, vald ledning. Detta ledarskap räknar 15 medlemmar och har till uppgift att bibehålla enheten bland bolsjevikerna så att dessa bildar ett block som för en gemensam taktik inom partiet.

Från mitten av 1907 sker en tillbakagång för arbetarrörelsen. Denna tillbakagång får en allvarlig omfattning i samband med Stolypins förtryck. RSDAP's medlemsantal går ner (år 1910 hade det mindre än 10 000 medlemmar) och splittringen förstärks såväl mellan mensjeviker och bolsjeviker som bland bolsjevikerna själva. Lenin kämpar då mot en rad negativa tendenser inom bolsjevismen, framför allt mot *otzovismen* och Gorkijs och Bogdanovs idealistiska tendenser. Bolsjevikfraktionens ledning måste vid denna tid ta till kraftiga åtgärder.

Efter denna splittringsperiod accepterar Lenin ett försök till förening med mensjevikerna. Detta försök äger rum i januari 1910.

I ett brev till Maxim Gorkij i april 1910 bedömer Lenin försöket på följande sätt:

”Allvarliga och djupgående faktorer ledde och leder till ett enande av partiet: nödvändigheten på det ideologiska planet av att rena socialdemokratin från likvidatörer och otzovister; partiets och hela det socialdemokratiska arbetets fruktansvärt besvärliga situation, samt, på den praktiska handlingens område, uppkomsten av en ny slags socialdemokratisk arbetare. På CK-s plenarsammanträde (som varade i tre veckor) lades till dessa viktiga och djupgående faktorer en sinnestämning av ”försoning i allmänhet” (utan någon klar uppfattning om: med vem, varför, hur). Till detta lades hatet mot det bolsjevikiska centrat för dess oförsönliga ideologiska krig, till vilket kan läggas mensjevikernas tvedräkt och deras önskan att skapa skandal, vilket tillsammans gav en avkomma, som är *helt täckt med bulnader*.”

I själva verket misslyckas detta försök. Inför det nya uppsvinget för arbetarrörelsen (strejker och demonstrationer breder på nytt ut sig), bedömer Lenin det som nödvändigt att stärka bolsjevikernas enhet, att behålla deras pressorgan och att skapa en kaderskola. Denna upprättas år 1911 i Frankrike, i Longjumeau, under Zinovjevs ledning. Ett stort antal bolsjevik-kadrer utbildas där och återvänder sedan i hemlighet till Ryssland.

I januari 1912 är situationen mogen för ett avgörande steg framåt. Bolsjevikerna kan bilda ett parti. Detta sker under en nationell konferens som samlats i Prag. Konferensen utestänger mensjevikerna och fungerar sedan som en kongress. Den antar ett minimiprogram som innehåller de omedelbara parollerna: En demokratisk republik, Åtta timmars arbetsdag, Konfiskering av all jord som tillhör godsägarna. Den beslutar att bolsjevikerna skall delta i valkampanjen inför den IV:e Duman och väljer en centralkommitté, där man vid Lenins sida framför allt kan finna Orjonikidze, Stalin och Sverdlov. På detta sätt föds RSDAP(b), bolsjevikpartiet.

2. Kampen för partiets utveckling

Det parti som nyss uppstått, utvecklas snabbt mellan 1912 och 1914 tillsammans med det uppsving för arbetarnas kamp som kännetecknar denna period. Det första världskrigets utbrott försvagar det avsevärt till en början, såväl på det organisatoriska planet som vad gäller den ideologiska enheten. Repressionen, som redan tidigare varit brutal, uppnår i och med kriget en aldrig tidigare skådad nivå. I november 1914 överraskar polisen en konferens mellan centralkommitténs ryska byrå och bolsjevikernas deputerade inom Duman och arresterar alla deltagarna, som sätts i fängelse och förvisas. Inte förrän ett halvt år senare kan en ny rysk byrå skapas, i vilken främst Molotov och Sjljapnikov deltar. Över hela landet och framför allt under 1916, återbildas de bolsjevikorganisationer, som tidigare allvarligt berörts av förtrycket, men kontakterna mellan dem har reducerats till knappt ingenting.

Kriget medför också nya ideologiska splittringar och det är bara så småningom som en viss enhet återskapas runt de paroller som Lenin formulerat redan år 1914: "Förvandla det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig", "Må vår egen regering lida nederlag i det imperialistiska kriget". Vid Zimmerwaldkonferensen som samlar bolsjevik och "internationalistiska" socialdemokrater, som Trotskij, förkastas Lenins paroller, samtidigt som de tillfångatagna bolsjevikdeputerade i Ryssland, tillsammans med några bolsjevikledare, sällar sig till den heliga unionen. Den förvirring som råder i partiet vid Februarirevolutionen, då Stalin först uttalar sig för ett stöd till den provisoriska regeringen, är betecknande för situationen: denna kommer bara att ordnas upp och då med stor svårighet efter det Lenin ingripit, främst då efter det han återkommit och när han formulerar *Apriltserna*.

Trots allt detta och t.o.m. under den svåraste tiden av repression, hade ett visst antal grupper och aktivister, som kallade sig bolsjevik, fortsatt sin verksamhet i fabriker, speciellt inom krigsindustrin, och inom armén. Således kan bolsjevikpartiet i februari 1917 räkna omkring 40 000 medlemmar. Dess inflytande är då mindre än mensjevikernas (som fortsätter att kalla sin organisation RSDAP), men det utvecklas snabbt och slutar med att rejält överflygla mensjevikernas under årets andra hälft.

I april 1917 har bolsjevikpartiet 80 000 medlemmar, redan i augusti är det 240 000. Från att ha varit ett aktivistparti, tenderar det alltså att bli ett massparti: vid tiden för Oktoberupproret har partiet ca. 300 000 medlemmar.

Lenin är emellertid inte gynnsamt inställd till en alltför snabb tillväxt av antalet medlemmar. En sådan tillväxt innebär ett tillflöde av aktiva utan politisk erfarenhet. Därför har partiet vid sin VIII:e kongress i maj 1919 fortfarande inte fler än något över 300 000 medlemmar.

Att bolsjevikpartiet på det disciplinära planet i allmänhet står solitt enat bakom partiledningen, d.v.s. bakom centralkommittén, innebär inte, att besluten där tas enhälligt. Som vi senare skall se, uppstår i själva verket en mängd meningsskiljaktigheter inom partiet. Lenin spelar där obestridligen en framträdande roll, men han kan långt ifrån alltid få sin synpunkt att dominera, och han stöter ofta på kraftigt motstånd, när han ser det som nödvändigt att rätta till den linje, som tidigare följts eller vissa av de analyser som man tidigare släppt fram. Bolsjevikpartiet kan inte kallas "leninistiskt" i någon annan bemärkelse än den, att det erkänner att Lenin är den teoretiskt bäst beväpnade ledaren och den som partiet i mycket är tack skyldigt för vad det blivit. Däremot kan termen "leninistisk" inte betyda, att bolsjevikpartiet "spontant" eller med lätthet skulle förena sig med de nya linjer som Lenin lägger fram vid vissa tillfällen, inte heller att Lenins analyser skulle vara "uttrycket" för vad partiet eller dess ledning mer eller mindre redan anser. Långt därifrån. Man får inte glömma detta faktum, om man vill kunna förstå vissa problem, som uppkommer mellan 1918 och 1923.

Man bör heller inte glömma bort, att bolsjevikpartiets förankring ännu är mycket svag på en mängd orter och fabriker, för att inte tala om i byarna. Detta gäller såväl i oktober 1917 som under åren omedelbart därefter. På många orter finns det inte några partimedlemmar, som på

platsen kan förklara partiets linje och förvandla denna till en levande realitet. Därför finns det inte heller – vilket är minst lika viktigt – någon som kan göra partiledningen uppmärksam på de konkreta problem som uppstår och på det sätt, som partiets politik tas emot av folket. I detta avseende är bolsjevikpartiet fortfarande ett ungt och oerfaret parti och detta gör också möjligt för oss att förstå, vilka svårigheter som konsolideringen av proletariets diktatur skulle få uppleva i Ryssland.

Till denna sista anmärkning måste man tillägga, att det stöd som folkets massor gav bolsjevikpartiet i huvudsak baserades på att bolsjevikpartiets omedelbara paroller sammanfaller med massornas vilja till fred och böndernas kamp för jorden. Däremot har en del av massorna, framför allt bönderna, inte på något sätt anslutit sig till partiets socialistiska mål. Således anser partiet inte att situationen är mogen för något mer *än ett par steg* framåt i ”riktning mot socialismen”, eller åtminstone bedömer man det så fram till sommaren 1918. Från detta ögonblick – och som en följd av att inbördeskriget brutit ut och det skett ett utländskt ingripande omvandlas emellertid bolsjevikpartiets politik och revolutionen går in i en period av ”krigskommunism”. Under denna period förändras såväl betingelserna för klasskampen i Ryssland som klassförhållandena själva, genom trycket från de militära kraven, genom den plats som ges åt den statliga centraliseringen och den innebörd som partiet ger denna centralisering. Det är just denna förändringsprocess som vi nu skall analysera.

Mao Zedong

Till frågan om politisk makt i de antijapanska basområdena[1] 1940

1. Detta är en tid då Kuomintang's antikommunistiska yttersta höger gör allt vad den förmår för att hindra oss att skapa organ för en anti-japansk demokratisk politisk makt i norra och mellersta Kina och på andra ställen, medan vi å vår sida måste skapa dem, och i de större antijapanska basområdena är det redan möjligt för oss att göra det. Vår kamp med den antikommunistiska yttersta högern i denna fråga i norra, mellersta och nordvästra Kina kan bidra till att främja upprättandet av enhetsfrontsorgan för politisk makt i hela landet, och den följs med stor uppmärksamhet av hela nationen. Därför måste denna fråga behandlas varsamt.

2. Den politiska makt som vi upprättar under försvarskriget mot Japan har enhetsfrontskaraktär. Den är den politiska makten av alla som stödjer både motståndet och demokratin; den är ett flertal revolutionära klassers gemensamma demokratiska diktatur över förrädarna och reaktionärerna. Den skiljer sig såväl från godsägarklassens och bourgeoisins kontrarevolutionära diktatur som från arbetarnas och böndernas demokratiska diktatur under agrarrevolutionens period. Att klart förstå denna politiska makts karaktär och samvetsgranna ansträngningar för att förverkliga den, kommer att kraftigt bidra till att sprida demokrati i hela landet. Varje avvikelse, vare sig åt “vänster” eller åt höger, kommer att göra ett mycket dåligt intryck på hela nationen.

3. Sammankallandet av en provinsförsamling i Hopei och valen till administrativa rådet i Hopei, vilka just nu förbereds, kommer att bli av utomordentlig vikt. Lika viktigt blir upprättandet av de nya organen för politisk makt i nordvästra Shansi, Shantung, områdena norr om Huai-floden, häraderna Suiteh och Fuhsien samt östra Kansu. Vi måste förfara enligt enhetsfrontsprincipen och göra vårt yttersta för att undvika alla höger- och "vänster"-tendenser. För ögonblicket är "vänster"-tendensen, att inte söka vinna mellanbourgeoisin och de upplysta herrskapen, den mest allvarliga faran.

4. I enlighet med enhetsfrontsprincipen rörande politiska maktorgan, bör fördelningen av platser vara en tredjedel till kommunister, en tredjedel till vänsterprogressiva element som inte tillhör partiet och en tredjedel till mittengrupperna, som är varken vänster eller höger.

5. Vi måste göra oss säkra om att kommunisterna ska spela den ledande rollen i de politiska maktorganen. Därför måste de partimedlemmar som intar en tredjedel av platserna vara av god kaliber. Detta blir nog för att säkra partiets ledande roll, även utan en större representation. Ledarskap är varken en paroll, som man ska skrika ut från morgon till kväll, eller ett högdraget krav på lydnad; det består i stället i att använda partiets riktiga politik och föregå med gott exempel i vårt eget arbete, för att övertyga och skola människor utanför partiet så att de villigt godtar våra förslag.

6. De progressiva som står utanför partiet måste tilldelas en tredjedel av platserna därför att de har nära förbindelser med småbourgeoisins breda massor. Detta kommer att bli av väldig vikt när det gäller att vinna dessa massor.

7. Vårt syfte med att fördela en tredjedel av platserna till mittengrupperna är att vinna mellanbourgeoisin och de upplysta herrskapen. Att vinna dessa grupper är ett viktigt steg i att isolera yttersta högern. För närvarande får vi inte underlåta att räkna med styrkan hos dessa grupper, och måste visa försiktighet i våra relationer till dem.

8. Vår attityd mot icke-kommunisterna måste präglas av samarbete, vare sig de tillhör ett parti eller inte och oavsett vilket parti det är, så länge som de är för motstånd mot Japan och är villiga att samarbeta med kommunistiska partiet.

9. Fördelningen av platserna såsom ovan beskrivits representerar partiets verkliga politik, och vi får under inga omständigheter gå halvhjärtat till väga. För att genomföra denna politik måste vi skola de partimedlem-

mar som arbetar inom de politiska maktorganen, övervinna den trångsynthet de visar när de är motsträviga eller ängsliga att samarbeta med icke-kommunister och uppmuntra en demokratisk arbetsstil, det vill säga, att överlägga med icke-kommunisterna och vinna flertalets gillande innan de går till handling. Samtidigt måste vi göra allt vad vi förmår för att uppmuntra icke-kommunisterna att uttrycka sina åsikter i olika frågor och måste noggrant lyssna till deras förslag. Vi får aldrig tro att vi, därför att vi har militär och politisk makt, kan tvinga människor att ovillkorligt ge sitt samtycke till våra beslut, och av detta skäl får vi inte avvika från våra bemödanden att vinna ickekommunisterna för våra åsikter så att de genomför dem med glädje och helhjärtat.

10. De ovannämnda siffrorna för platsernas fördelning är inte orörliga kvoter, som ska fyllas mekaniskt; de är en slags grov proportionering som varje plats måste tillämpa enligt sina särskilda förhållanden. På den lägsta nivån kan proportionen modifieras något för att hindra godsägarna och de elaka herrskapen att smyga sig in i de politiska maktorganen. På ställen där sådana organ funnits i en tid, såsom i gränsområdet Shansi—Chahar—Hopei, området i centrala Hopei, Taihangbergsområdet och området i södra Hopei, bör politiken granskas om igen i ljuset av denna princip. Och denna princip bör följas varje gång ett nytt politiskt maktorgan upprättas.

11. Enhetsfrontspolitiken för rösträtt bör vara att varje kines som fyllt arton år och stödjer försvarskriget och demokratin ska ha rätt att välja och bli vald, oavsett klass, nationalitet, kön, religion, partitillhörighet eller utbildningsnivå. Den antijapanska enhetsfrontens politiska maktorgan bör väljas av folket. Deras organisationsform bör grunda sig på demokratisk centralism.

12. Den grundläggande utgångspunkten för alla större politiska åtgärder som enhetsfrontens politiska maktorgan vidtar bör vara kamp emot den japanska imperialismen, skydd åt alla människor som bekämpar Japan, en lämplig sammanjämkning av intressena hos alla de antijapanska samhällsskikten, förbättring av arbetarnas och böndernas försörjning samt undertryckande av förrädare och reaktionärer.

13. Det bör inte krävas av de icke-kommunister som arbetar inom våra politiska maktorgan att de ska leva, tala och bete sig som kommunister, annars kan de känna sig missnöjda eller illa till mods.

14. Alla Centralkommitténs regionsbyråer och underregionsbyråer,

alla partikommittéer i gränsområdena och alla befälhavare för arméförband instrueras härmed att förklara detta direktiv för partimedlemmarna och försäkra sig om att det helt genomförs i arbetet i våra politiska mak-torgan.

Noter

[1] Detta direktiv för inre partibruk skrevs för Kinas kommunistiska partis Centralkommittés räkning

Mao Zedong Riktlinjer för arbetet i de befriade områdena under år 1946[1] 1940

Under de senaste månaderna har vårt parti med stor framgång lett folket i de våldsamma striderna för att rensa undan japanernas och marionetternas styrkor och slå tillbaka Kuo-mintang's angrepp mot de befriade områdena. Alla våra partikamrater har arbetat som en man och vunnit betydande framgångar på alla områden. År 1945 är snart till ända, och under 1946 måste vi i vårt arbete i de befriade områdena uppmärksamma följande punkter.

1. Slå tillbaka nya angrepp. Sedan vår armé slog tillbaka de omfattande angreppen mot våra befriade områden i Suiyuan, Shansi och södra Hopei, har Kuomintang fört fram större truppstyrkor och förbereder nya angrepp. Om inget nytt i utvecklingen tvingar Kuomintang att snabbt upphöra med inbördeskriget, kan vi vänta häftiga strider under våren 1946. Huvuduppgiften för alla de befriade områdena är därför fortfarande att gå in för självförsvar och göra sitt yttersta för att krossa Kuomintang's angrepp.

2. Sprid Kao Shu-shunrörelsen.[1] I syfte att slå tillbaka Kuomintang's angrepp måste vårt parti arbeta för att skapa upplösning i de kuomintangtrupper som förbereder sig att angripa eller redan angriper. Å ena sidan måste vårt parti arbeta för att genom en omfattande öppen politisk propaganda undergräva kampviljan hos de i inbördeskriget insatta kuo-

mintang-förbanden. Å andra sidan måste vi förbereda och organisera revolter inom kuomintangarmén och sprida Kao Shu-shunrörelsen så att ett stort antal kuomintangsoldater i avgörande moment under striderna kommer att följa Kao Shu-shuns exempel och gå över till folkets sida, bekämpa inbördeskriget och ta ställning för fred. För att kunna utföra detta arbete på ett praktiskt sätt och nå snabba resultat bör varje område, i enlighet med Centralkommitténs direktiv, skapa en särskild avdelning för ändamålet och tilldela denna ett stort antal kadrer som uteslutande och helhjärtat får ägna sig åt detta arbete. De ledande organen i varje område måste ge noggrann vägledning i detta arbete.

3. Utbilda trupperna. Fältarméerna i de befriade områdena är i huvudsak färdigbildade och de lokala förbanden också rätt talrika. För närvarande bör vi därför allmänt upphöra med att utöka förbanden och bör begagna pauserna mellan slagen till att utbilda trupperna. Detta gäller såväl fältarméerna som de lokala förbanden och folkmilisen. Huvudmålet i utbildningen bör fortfarande vara att höja den tekniska nivån ifråga om skarpskjutning, bajonettstrid, granatkastning och liknande. Det sekundära målet bör vara att höja den taktiska nivån med särskild vikt lagd på nattliga operationer. Vad utbildningsmetoderna beträffar bör vi utveckla rörelsen för massutbildning i vilken officerare lär soldater, soldater lär officerare och soldater lär varandra. Under 1946 måste vi ytterligare förbättra det politiska arbetet i armén, göra oss av med varje dogmatisk eller formalistisk arbetsstil som existerar i armén och sträva att ena officerare och soldater, armé och folk, att förena oss med vänskapligt sinnade förband, skapa upplösning bland fiendens trupper och försäkra oss om att alla uppgifter som ställts för utbildningen, underhållet och striderna blir väl genomförda. Den lokala folkmilisen bör reorganiseras i överensstämmelse med nuvarande förhållanden. Arméns etapptjänst bör få en översyn. Allt som ligger inom möjligheternas gräns bör göras för att organisera och utöka artilleri- och ingenjörsförbanden i alla områden. Militärakademierna bör fortsätta sitt arbete med huvudvikten lagd på utbildning av teknisk personal.

4. Sänk arrendeavgifterna. I överensstämmelse med Centralkommitténs direktiv av den 7 november 1945[2] måste alla områden under 1946 starta rörelser för sänkning av arrendeavgifter och räntor inom sina nyligen befriade delar, rörelser i stor skala, av masskaraktär men med ledning. Vad arbetarna beträffar bör de erhålla en skälig löneökning.

Genom dessa rörelser bör de breda massorna bli i stånd att själva frigöra sig, organisera sig och bli medvetna herrar över de befriade områdena. Utan dessa beslutsamma åtgärder är massorna i de nyligen befriade områdena ur stånd att avgöra vilket av de två partierna — Kommunistiska partiet eller Kuomintang — som är bra. De kommer att vackla och inte ge fast stöd åt vårt parti. I de gamla befriade områdena bör arbetet med sänkning av arrendeavgifter och räntor överses för att ytterligare konsolidera dessa områden.

5. Produktionen. Alla områden måste följa direktivet av den 7 november och omedelbart vidtaga alla förberedelser för att försäkra sig om att såväl den allmänna som den privata produktionen i alla befriade områden under 1946 ifråga om omfattning och resultat skall överträffa de tidigare årens. Den känsla av trötthet som visat sig hos folket kan övervinas först sedan de bägge uppgifterna rörande arrendesänkningarna och produktionen blivit genomförda på allvar och med tydlig framgång. Frågan om seger eller nederlag i de politiska och militära striderna i de befriade områdena beror ytterst av huruvida dessa uppgifter blir genomförda eller icke. De får icke försummas i något område.

6. Finanserna. Den finansiella bördan, som blivit tyngre för att ge täckning för det intensiva arbetet under senaste perioden, måste under 1946 planmässigt och systematiskt återföras till det normala. Skäliga nedsättningar måste göras för dem, vilkas börda är för tung. I den långvariga ansträngningens intresse får det antal människor som dras bort ur produktionen inte i något område överstiga gränserna för den lokala finansiella förmågan. Truppförband uppskattas mera för kvalitet än för numerär; detta förblir en av våra principer för arméns uppbyggnad. Att utveckla produktionen, säkerställa försörjningen, centralisera ledningen, decentralisera förvaltningen, ta hänsyn till både armén och folket och till såväl allmänna som enskilda intressen och lägga vikt både vid produktion och eko-nomisering — alla dessa är fortfarande de riktiga, vägledande principerna för lösningen av våra ekonomiska och finansiella problem.

7. Stöd regeringen och omhulda folket, stöd armén och ge förmånsbehandling åt familjerna till de soldater som deltog i försvarskriget.[3] Under 1946 måste vi fylla dessa uppgifter bättre än vi gjort under de senaste åren. Detta kommer att ha stor betydelse för krossandet av Kuomintangens angrepp och för de befriade områdenas konsolidering. I armén

bör de lösas genom den ideologiska fostran av varje officer och soldat så att alla klart förstår vikten av att stödja regeringen och omhulda folket. Så länge armén för sin del utför detta arbete väl, kommer de lokala myndigheterna och folket också att förbättra sitt förhållande till armén.

8. Hjälperksamheten. I de befriade områdena finns många offer för naturkatastrofer, flyktingar, arbetslösa och delvis arbetslösa, som är i trängande behov av hjälp. Hur vi löser detta problem — om vi gör det bra eller dåligt — kommer att ha ett stort och vida spritt inflytande. Hjälperksamheten bör vid sidan av myndigheternas åtgärder huvudsakligen grundas på massornas egen ömsesidiga hjälp. Partiet och regeringen bör uppmuntra massorna att organisera hjälperksamheten i form av ömsesidig hjälp.

9. Tag god vård om de lokala kadreerna. I varje befriat område finns i dag ett stort antal kadre från andra områden, vilka utför ledande arbete på olika nivåer. Detta är fallet framför allt i de nordöstra provinserna. De ledande organen i varje område måste outtröttligt råda dessa kadre att ta god vård om de lokala kadreerna och behandla dem med stor värme och välvilja. Kadre utifrån ska ställa som en viktig uppgift för sig själva att fostra, utbilda och befodra lokala kadre. Endast på det sättet kan vårt parti slå rötter i de befriade områdena. Folk utifrån, som ser ned på orsbe-folkningen, bör kritiseras för sin arbetsstil.

10. Gör alla beräkningar på långtidsgrundval. Hur än förhållandena utvecklas, måste vårt parti alltid, om vår ställning ska bli oövervinnelig, bygga sina beräkningar på långtidsgrundval. För närvarande vidhåller vårt parti å ena sidan sitt ställningstagande för självstyrelse och självförsvar i de befriade områdena, bekämpar orubbligt Kuomintang angrepp och konsoliderar de vinster som folket i dessa områden uppnått. Å andra sidan understödjer vi den demokratiska rörelse som nu utvecklas i Kuomintangområdena (t. ex. studentstrejken i Kunming^[4]) för att isolera reaktionärerna, vinna många bundsförvanter åt oss själva och utvidga den nationella demokratiska enhetsfronten under vårt partis inflytande. Dessutom ska en delegation från vårt parti snart delta i den Politiska rådgivande konferensen med olika politiska partier och icke partianslutna personer ur det offentliga livet, återuppta förhandlingarna med Kuomintang och arbeta för fred och demokrati i hela landet. Men vår väg kan ännu uppvisa krökar och bukter. Det ligger många svårigheter framför oss. Så är t. ex. våra nya områden och våra nya trupperband

ännu icke konsoliderade och vi har finansiella problem. Vi måste ta dessa svårigheter vid hornen och övervinna dem, lägga upp allt vårt arbete på lång sikt, ägna ingående uppmärksamhet åt att ekonomisera med arbetskraft och materialresurser och vara på vår vakt emot alla slag av önsketänkande om lättvunna framgångar genom god tur.

Dessa tio punkter bör ägnas särskild uppmärksamhet i vårt arbete under 1946 och alldeles särskilt under första halvåret. Det är att hoppas att kamraterna på olika platser ska genomföra dessa riktlinjer på ett smidigt sätt och med anpassning till de lokala förhållandena. Vad beträffar arbetet inom olika andra områden, t. ex. uppbyggandet av de lokala politiska styrelserna, enhetsfrontsarbetet, arbetet med att sprida upplysning inom och utom partiet i aktuella frågor och det arbete som bör utföras i städer och samhällen i närheten av de befriade områdena, så är det alltsammans viktigt men vi ska inte ingå på det i detta sammanhang.

NOTER

[1] Dessa för partiet avsedda direktiv skrevs för Kinas kommunistiska partis Centralkommittés räkning.

[2] Den 30 oktober 1945 gjorde ställföreträdande befälhavaren för Kuomintang 11. krigszon, Kao Shu-shun, revolt vid inbördeskrigsfronten i Hantan i södra delen av provinsen Hopei och gick över till vår sida med en kår och en kolonn. Händelsen gjorde ett starkt intryck i hela landet. För att intensifiera arbetet på att splittra och upplösa kuomintangförbanden och väcka dem till revolt beslöt Kinas kommunistiska partis Centralkommitté att starta en propagandakampanj och uppmana Kuomintang officerare och soldater att följa Kao Shu-shuns och hans förbands exempel, vägra att angripa de befriade områdena, sabotera inbördeskriget vid fronterna, fraternisera med Folkets Befrielsearmé, göra revolt och gå över på folkets sida. Detta blev bekant som Kao Shu-shunrörelsen.

[3] Se "Arrendesänkning och produktionsökning — två åtgärder av vikt för de befriade områdenas försvar", i detta band.

[4] "Stöd regeringen och omhulda folket" var en av Folkets Befrielsearmés paroller, medan "Stöd armén och ge förmånsbehandling åt familjerna till de soldater som deltog i försvarskriget" var en paroll som ställdes av partiorganisationerna, administrationen, folkrörelserna och folket i de befriade områdena. Den sistnämnda parollen ändrades senare till "Stöd armén och ge förmånsbehandling åt de revolutionära soldaternas familjer".

[5] På kvällen den 25 november 1945 samlades över sextusen studerande från högskolor och mellanskolor i Kunming, huvudstad i provinsen Yunnan, vid Sydvästra förenade universitetet för att diskutera aktuella problem och protestera mot inbördeskriget. Kuomintangreaktionärerna sände ut trupper, som omringade mötet, öppnade eld mot de studerande med lätt artilleri, kulsprutor och gevär och satte ut vakt runt universitetet för

att hindra lärare och elever att bege sig till sina hem. Därefter gick samtliga studerande vid Kunmings skolor och högskolor ut i strejk. Den 1 december sände kuomintangreaktionärerna ett stort antal soldater och hemliga agenter till Sydvästra förenade universitetet och Lärarseminariet, där de med handgranater dödade fyra människor och sårade över tio. Denna händelse blev bekant som "FörstadeceMBERmassakern".

Mao Zedong Väsentliga moment i jordre- formen i de nya befriade om- rådena[1] 1948

1. Handla inte för impulsivt. Farten i jordreformen måste bestämmas i enlighet med omständigheterna, massornas politiska medvetenhetsnivå och de ledande kadrenas antal. Försök inte att avsluta jordreformen på några månader utan inrikta er i varje område på att genomföra den under loppet av två eller tre år. Detta gäller också de äldre och de yngre befriade områdena.

2. I ett nyligen befriat område bör jordreformen uppdelas på två etapper. Under första etappen ska stötarna sättas in mot godsägarna och de rika bönderna neutraliseras. Denna etapp bör i sin tur indelas i flera steg: slå först till emot de stora godsägarna och därefter mot de övriga godsägarna. De som är lokala tyranner måste behandlas annorlunda än de som inte är det, och det måste göras skillnader i behandlingen också av stora, mellanstora och små godsägare. Under andra etappen ska jorden fördelas lika, däribland också den jord som de rika bönderna arrenderar ut och deras överskottsjord. De rika bönderna bör emellertid ges en annan behandling än godsägarna. Attacken bör i allmänhet inte riktas mot mer än 8 procent av hushållen eller 10 procent av befolkningen. I de yngre befriade områdena bör skillnaderna i behandling och attackens totala omfattning vara desamma. Dessa frågor uppstår inte i de gamla befriade

områdena, där i allmänhet endast små justeringar i jordfördelningen[2] är behövliga.

3. Organiserar först fattigbondeförbunden och några månader därefter bondeföreningarna. Se noga till att godsägare och rika bönder inte smyger sig in i bondeföreningarna och fattig-bondeförbunden. Aktivisterna i fattigbondeförbunden bör bli stommen i ledningen för bondeföreningarna, men en sektion av aktivisterna bland mellanbönderna måste också dras in i bondeföreningarnas kommittéer. Mellanbönderna måste dras in att delta i kampen för jordreformen och hänsyn bör tas till deras intressen.

4. Börja inte arbetet på alla orter samtidigt, utan välj ut starka kadrer att först genomföra det på vissa orter för att vinna erfarenhet. Sprid sedan erfarenheterna steg för steg och vidga arbetsfältet i vågor. Detta gäller såväl för ett helt strategiskt område som för ett enda chien. Det gäller också för både de äldre och de yngre befriade områdena.

5. Skilj mellan konsoliderade befriade områden och gerillazoner. I de förstnämnda kan jordreformen ske steg för steg. I de sistnämnda bör vi begränsa oss till propaganda, förtäckt organisationsarbete och fördelning av en viss mängd av lösegheten. Massorganisationer ska inte bildas öppet och jordreformen ska icke genomföras, på det att massorna icke ska utsättas för förföljelser från fiendens sida.

6. Godsägarnas reaktionära väpnade band och den reaktionära hemliga polisen måste utplånas och får icke användas av oss.

7. Reaktionärer måste undertryckas, men det är strängt förbjudet att avrätta utan åtskillnad; ju färre avrättningar dess bättre. Dödsdomar ska granskas och godkännas av en för varje chien tillsatt kommitté. Befogenheten att rannsaka och besluta om hur man ska förfara med politiskt misstänkta ligger hos de av partidistriktskommittéerna tillsatta kommittéerna. Detta gäller såväl i de äldre som i de yngre befriade områdena.

8. Lokala revolutionära intellektuella och halvintellektuella, som kommer ur godsägare- och rika bondefamiljer men stöder jordreformen, bör användas och dras in i arbetet på att bygga upp basområdena. Men vi måste intensifiera vårt skolningsarbete bland dem och förhindra dem att sätta sig fast vid makten och resa hinder för jordreformen. I regel bör vi inte låta dem arbeta i sina hemorter eller i de distrikt där de är födda. Vikt bör läggas vid att anställa intellektuella eller halvintellektuella ur bondefamiljer.

9. Ägna stor uppmärksamhet åt att beskydda industri och handel. Lägg upp planeringen och skötseln av de ekonomiska och finansiella angelägenheterna på lång sikt. De väpnade styrkorna och distrikts- och kommunalstyrelserna bör vara på sin vakt mot slöseri.

NOTER

[1] Detta för partiet avsedda direktiv uppgjordes för Kinas kommunistiska partis Centralkommitté.

[2]Se "Välkomna den kinesiska revolutionens nya flodvåg", not 14, i detta band.

Niall O Dochartaigh
From Civil Rights to
Armalites
Derry and the Birth of the
Irish Troubles
2004

3

Free Derry:

August–October 1969

The approach to 12 August 1969

By July 1969, the crisis in Northern Ireland had deepened. It had already gone beyond the possibility of resolution through the granting of the original civil rights demands. In Derry, the authority of the DCAC had crumbled and the initiative had passed to local youths. Marches, which were sometimes followed by riots, had given way to regular and often unprovoked rioting on the streets. Hostility to the RUC had deepened after the beating of Sammy Devenny in April and had spread to the moderates who had been instrumental in preventing rioting on previous occasions. The death of Sammy Devenny in mid-July eroded even further the commitment of moderates to actively preventing attacks on the RUC.

In this context, it seemed certain that violence, perhaps on an unprecedented scale, would break out in Derry on 12 August when 15,000 Apprentice Boys from all over Northern Ireland and beyond would march along the edge of the Bogside escorted by the RUC.

Moderates no longer had sufficient authority to prevent violence. Local youths would probably stone the RUC and a clash which might

bring thousands of loyalists streaming into the Bogside behind an RUC baton charge would ensue.

As 12 August approached, the Derry Republicans set up a Defence Association (hereafter DCDA) which succeeded in drawing in some moderates and which displaced the authority of the DCAC. At this stage, it still appeared that the British government would be reluctant to intervene if violence broke out on 12 August. A few days before the Apprentice Boys march, Jim Callaghan, the British home secretary, was asked by Labour Mps to visit the North to assess the situation. He declined, and instead 'urged how desirable it was that the problems of Northern Ireland should be solved within Northern Ireland without any outside intervention'.

Partly because of apparent British lack of interest, but also because members of the Defence Association were disinclined to look to London, they now looked to Dublin. Since the civil rights campaign had begun, it had received strong emotional and financial support from people in the Republic and political links had developed. The fact that the DCDA looked to Dublin was an important shift in emphasis. For a brief period after 12 August 1969 it seemed to many in Derry that the disintegration of Northern Ireland and the 'liberation' of Derry by Irish troops was imminent. By the time British troops arrived in Derry, many people in the Bogside had rejected the authority of Stormont and the RUC so thoroughly that it would be difficult to restore acceptance of the state's right to rule in the Bogside.

In an attempt to restore acceptance of the state's right to rule, the Stormont government, impelled by Britain, introduced a series of reforms to deal with grievances about the RUC and the B-Specials which had emerged in the course of the civil rights campaign. This process of reform began hopefully but ultimately failed. This chapter will address the question of how even Catholic moderates became alienated from the state and how these reforms failed to restore the position of only a year previously, when they accepted the state and agreed with the desirability of internal reform.

The Derry Citizens Defence Association

On 17 July, the DCAC met. The previous weekend severe rioting had broken out in the city and the DCAC had been powerless to stop it.

Now the DCAC considered the prospect that violence might break out on 12 August. However, on the day of this meeting, Sammy Devenny died and the DCAC became involved in making arrangements for his funeral. It failed to agree on any plan of action for 12 August.

On 19 July, Sammy Devenny was buried. His death increased Catholic hostility to the RUC in Derry. The day after the funeral, the Derry Republicans set up the Derry Citizens Defence Association. The DCDA was a purely Republican initiative and it involved both the younger radicals and even more of the older Republicans who had been involved in the 1950s and earlier. The Defence Association made their existence public a week later and on 30 July they held a public meeting. Their purpose was to prepare for the defence of the Bogside in the event of an attack on 12 August. The Republicans invited other groups, including the DCAC, to nominate representatives to the Defence Association.

The actions of the DCDA were regarded by some as an attempt by the Republicans to 'take over the civil rights movement', to take on the mantle of the DCAC, of united mass action but in the cause now of 'defence' against the RUC and loyalists. The local Labour party radicals were apparently annoyed that the left-wing Republicans they had been working with had acted unilaterally in setting up the DCDA, without consulting them. It appears the younger Republicans were now cooperating ever more closely with traditionalist Republicans.

The Derry Republicans had been involved in organising 'defence' groups since January 1969, an activity approved by the Dublin leadership as an alternative to a military campaign. Now, however, they seemed to be attempting to usurp the position of the DCAC by establishing the DCDA which was clearly more than a local street committee.

However, although established by the Republicans, the DCDA began to draw representatives from other groups.

The consequent involvement in the DCDA of some prominent local people who had been involved in the DCAC legitimised the defence organisation for many people. However this was not a one-way process of assimilation of moderates to a Republican perspective. The entry of non-Republicans into the DCDA also served to dilute its Republican character.

The response of John Hume's constituency party, the Independent Organisation, provides an illustration of how Catholic moderates came

to be involved with the DCDA. The Independent Organisation sent an observer to the first public meeting of the DCDA on 30 July. The observer, Independent Organisation secretary Willie O'Connell, reported back to the organisation which was fearful about the prospect of violence on 12 August. At that party meeting, one member said he had 'no confidence in the power of the RUC' to prevent an attack on the Bogside by loyalists but also had no faith in the ability of the DCDA to 'control its members.' The only alternative suggestion he could come up with was that they in the Independent Organisation should set up its own 'police force.' This would, however, have been just as much a challenge to state authority as the DCDA was and the moderates were simply not prepared to present such a challenge.

In the event they decided to send O'Connell to 'put their viewpoint' at DCDA meetings. This gave them some influence over the DCDA, and O'Connell and a number of other Independent Organisation activists became members of the Defence Association. However, if the Republican-inspired DCDA gained legitimacy from the involvement of moderates, it gained popular support because of the genuine sense of fear in the Bogside as 12 August approached.

On 10 August, the DCDA convened a public meeting in Celtic Park, the GAA ground in the Bogside. Seán Keenan presided. At the meeting both left-wing and traditional Republicans spoke, but also present were Eddie McAteer, Nationalist party chairman James Doherty, John Hume and Eamonn McCann for the Labour left. Keenan said they would be trying to prevent sectarian strife but, if that failed, they would 'defend our people' and put up barricades if necessary. Eddie McAteer's remarks attracted the most outside attention. If the Bogside was attacked, he said 'I pray to God that our watching brethren will not stand aside any longer.' It was a clear call for Irish government intervention and, while it was consistent with Nationalist party traditions it was a break with the party's recent cautious attitude. The Nationalist party had lost a lot of support because it had not been very prominent or militant in the civil rights campaign. Now it seemed to be trying to regain some support through a return to first principles, as it were, by displaying its fundamental hostility to the Northern state.

The meeting demonstrated that there had been an increase in militancy across the political spectrum within the Catholic community, tak-

ing in even those on the cautious fringes.

The basic fear in the Bogside was that on 12 August loyalists would attempt to enter the area and that the RUC would either fail to hold them back or would join in with the attack. In the event, this fear was realised only to a slight extent and Catholic youths in the Bogside played a major role in initiating violence.

From a Unionist point of view, the fact that a huge attack by the parade marchers on the Bogside did not occur demonstrated that no attack on the Bogside had been planned, that if Catholic youths had not started rioting there would have been no violence and that therefore the plans of the DCDA for 'defence' were, in reality, plans to set up another Free Derry. When the Irish government became involved, it seemed to point to a grand conspiracy, originating with the DCDA, to destroy Northern Ireland.

Unionists had a point. Although there were fears of a loyalist 'invasion' the DCDA did not only fear or prepare for an unprovoked loyalist attack. They had to assume an outbreak of rioting on the Catholic side by local youths and had to plan accordingly. Over the previous months, no force in the city had been able to control the regular outbreaks of rioting by Catholic youths. Much more likely than an unprovoked loyalist invasion was conflict between Catholic youths and the RUC men guarding the parade. To prevent this might have been possible but it would have required a heroic effort, uniting all those groups, from the Republicans to the Catholic moderates, who had stewarded the early civil rights marches.

By this time, the Republicans, Labour radicals and even many Catholic moderates were not interested in making such a strenuous effort. Without such an effort there would certainly be riots, RUC reaction and the consequent necessity to keep the RUC and any accompanying loyalists out of the Bogside.

The distinction between the DCDA not being committed to preventing the riot which would make defence necessary, and actually seeking a confrontation with the state is a fine one. However, it is clear from the minimal arrangements made for stewarding by Republicans in the DCDA that their commitment to preventing that initial violence was minimal.

Although it was said that the DCDA had asked the DCAC to provide

stewards, very few stewards turned up on the day. The stewarding system did not operate effectively and stewards made only a 'token effort' to prevent violence. Thus, the Republicans at the very least were failing to make strenuous efforts to stop conflict beginning. It does not seem unreasonable to suggest that they saw 12 August as an opportunity to bring the very existence of Northern Ireland into question.

As 12 August approached, other individuals became involved with the DCDA. Paddy Doherty had been selected as one of the DCAC representatives to the DCDA. In the DCAC he had been in charge of stewarding and it is another mark of the Defence Association's lack of commitment to stewarding that he was not in charge of the stewards on 12 August. Doherty was not a Republican but was strongly nationalist in his outlook. He and Seán Keenan became the senior figures in the DCDA and neither of them looked to London in the way in which the early civil rights campaigners had done. The DCDA was embarking on a confrontation with the government of Northern Ireland and to look to Britain or the British army did not, in the circumstances, seem a natural course of action. Once the DCDA had accepted the inevitability of the confrontation and made plans to barricade the area, the question arose of where things would go from there. The DCDA needed to be sure that, in the event that the Stormont government made a determined effort to smash the barricades by, for example, bringing in the B-Specials, they would have a fallback position.

Shortly before 12 August Seán Keenan and Paddy Doherty set off for Dublin to request aid from both the Irish government and the IRA leadership. Keenan had suggested that the IRA would take charge of the defence of the Bogside and would provide men and weapons to do this.

Paddy Doherty regarded the IRA as a 'myth' and did not believe it had any such capacity. He looked to the Irish government as the only force which could effectively come to their aid in that situation. In Dublin Keenan and Doherty met with the Secretary to the Taoiseach and then with two civil servants from the Irish department of Foreign Affairs. According to Doherty, the civil servants, when pressed on the Irish government's response to an attack on the Bogside or to people being killed, assured them that 'We'll not let you down' and that 'the government will act to protect our people in Northern Ireland.' Doherty had been hoping for stronger assurances. They then met with Cathal Goulding, chief of

staff of the IRA. Keenan asked him to use IRA resources to defend the Bogside. According to Doherty, Goulding replied that he 'couldn't defend the Bogside. I haven't the men nor the guns to do it.' This effectively put an end to the dreams of those Derry Republicans who had seen this as an opportunity for a revival of the IRA.

After their failure to get IRA help, the DCDA decided that they would not use guns nor permit the use of guns in their defence of the area. In the event of their being shot at, however, the whole scenario would change.

The Derry IRA, which was dominated by the younger Republicans, also decided that they would not use weapons unless the RUC used them first. The decisions of both the DCDA and the Derry IRA in a way made a virtue out of necessity. Of the few guns the Derry IRA had access to, it is said that half were useless. Some of the older Republicans who had recently become re-involved in the movement in Derry had complained bitterly at the 'de-militarisation' of the Derry IRA under the younger radicals. The IRA, neither at national nor local level, had the capacity to defend the Bogside militarily. The DCDA were relying now on 'sticks, stones and the good old petrol bomb' and, in a doomsday scenario, on the intervention of the Irish army. In early August 1969, that did not seem at all an unlikely prospect to some in the DCDA.

On 10 August, a meeting was held between senior figures in the Apprentice Boys of Derry and members of the DCDA, including senior Republicans. Apprentice Boys at the meeting would later regret they had not found out who all the DCDA members present were. The DCDA asked the Apprentice Boys to call off the march but, according to Paddy Doherty, the Apprentice Boys said it had 'been going on so long we can't stop it. A few days before, the governor of the Apprentice Boys, Russell Abernethy, had been more forthright in rejecting cancellation or changing of the parade route when he said, 'It would be acknowledging insurrection if any change were to be made.' However, at this meeting, the Apprentice Boys gave some 'acknowledgement of insurrection' and made three minor changes to the route which would ensure that the parade would pass a little further from the edge of the Bogside than usual at two points.

The meeting seems to have been a serious attempt on both sides to ensure at least that a large-scale sectarian confrontation did not break out.

Both sides agreed to provide stewards at the interface between the Long Tower and the Fountain the night before the parade and they were successful in preventing sectarian violence that night. The DCDA promised to provide stewards on the day of the march and the Apprentice Boys said they would provide one steward for every ten marchers. The DCDA also made a point of assuring the Apprentice Boys that they had no firearms. According to an Apprentice Boy present, the DCDA claimed the Irish army was massing at the border and, if it became necessary, would answer their calls for help. If this is so, it gives a far less conspiratorial tinge to the arrangements between the DCDA and the Irish government. The DCDA were not being secretive about their fallback position and there seems to have been an element of bluff in such a claim, as it does not appear that the Irish army had yet moved up near the border and the DCDA were uncertain about the assurances they had received from the Irish government.

This meeting provided a fleeting glimpse of hope that violence could be averted but, in reality, the DCDA did not have sufficient commitment to maintaining peace. In the days before the march, tens of thousands of empty milk bottles went missing in the Bogside in preparation for making petrol bombs, and the first barricades in the Bogside went up the night before the parade. Preparations for the defence of the Bogside were therefore well under way before the Apprentice Boys parade began.

The battle of the Bogside

On 12 August, as the thousands of marchers in the Apprentice Boys parade passed through Waterloo Place, a large crowd was gathered at the mouth of William Street, on the edge of the Bogside. They were separated from the parade by lines of RUC men and a thin line of DCAC stewards. Among the stewards were prominent moderate politicians, John Hume and Ivan Cooper and the Nationalist leader Eddie McAteer. However, there were not enough stewards, they were not well enough organised and they could not restrain the crowd. Seán Keenan later suggested that so few stewards turned up that day 'because of the abuse they had got from the police on previous occasions', but he was being disingenuous.

There was also a certain ambiguity about the commitment to the maintenance of the peace by the DCDA peace corps who were present.

Among them in William Street were those with stones in their pockets waiting for the inevitable riot to break out. However, most of the marchers had passed through Waterloo Place before the first stones were thrown, aimed at the RUC rather than at the marchers (see map 4).

Although the main focus of attention was William Street, where the RUC delayed taking action against the stone throwers for two hours in the hope that the DCAC could control the situation, the first serious clashes took place around the corner in Little James Street. This violence is variously described as beginning with an attack by youths from the Bogside on the RUC or as an outbreak of fighting between crowds of Protestants and Catholics.

In any event, sectarian clashes broke out in Little James Street between Protestants, who had been following the parade, and Catholic youths.

For a while the RUC stood by. Then the RUC charged forward, throwing stones and forcing the Catholic youths into William Street. The Protestant crowd moved forward with the RUC and with the encouragement of some RUC men. Moderates such as Dr Raymond McClean, chairman of the Independent Organisation, saw this as a realisation of their fears of attack by loyalist mobs and the RUC.

As clashes took place in Little James Street, the RUC held the line around the corner at Waterloo Place until finally the DCAC stewards gave up their efforts and the RUC decided to take action against the crowd. By this stage the Apprentice Boys' march was over. Apprentice Boy stewards had tried to ensure that groups of marchers did not remain in Waterloo Place and that groups from outside Derry left the city after the parade.

After the DCAC stewards withdrew, the RUC launched a charge down William Street, throwing stones as they went. They swept down to the barricade across the mouth of Rossville Street which blocked access any further into the Bogside. It was the first barricade they had come up against. At the same time, the RUC men around the corner in Little James Street moved down to the barricade followed by a large crowd of loyalists. It was said that most of these loyalists were outsiders, but in the Bogside it was claimed there was at least one prominent local Young Unionist among them. Certainly, that night, local Protestant youths were out on the streets behind police lines. According to one account, two RUC officers argued over whether to try and breach the barricade

and the more junior officer, who had headed the RUC in Little James Street, won the argument. It seems likely that the Protestant crowds milling around the RUC would have been demanding such action and this would have influenced the RUC decision to do so. Shortly after 7 p.m., 100 RUC men, beating their batons on their shields, supported by Land Rovers and followed by between 50 and 200 Protestant civilians, breached the barricade. The RUC charged down Rossville Street throwing stones and batoning people. The Protestant civilians behind them smashed windows along the street.

The RUC and the loyalists were well down Rossville Street when the crowd, about 1,000 strong, turned and pushed them back up Rossville Street. There were those Unionists who felt later that rioting might have been ended if the RUC had acted more forcefully, arresting people, not being content to hold the line but pushing into the area. This charge into Rossville Street, and subsequent retreat, demonstrated that they did not have the numbers to do this unless they used firearms or called up the B-Specials in support. Either of these courses of action would have altered the situation dramatically and provoked outside intervention.

Before this RUC advance, the DCDA had had the support of some moderates but its plans were still regarded with suspicion by most. The charge seemed to confirm that, if the RUC managed to get into the area again, loyalists would too. It had now become genuinely a matter of 'defence'.

It was this RUC baton charge which changed the views of many more respectable Catholics. Now, those who had been to the forefront of preventing violence a few months before abandoned all attempts to do so.

Father Anthony Mulvey, a Catholic priest who had been prominent in stopping riots in recent months, said that after that point he believed there was no longer simply a riot in progress: there was a 'community in revolt'. This was the point, for example, at which Raymond McClean volunteered his services at a first-aid post in the Bogside. Now that many more moderates and 'respectable' citizens became involved in the cause of defence, the mantle of the DCAC came to rest securely on the shoulders of the DCDA.

For Northern Ireland as a state, this was a disastrous development.

One RUC officer later claimed that many Catholics would be glad to see them back patrolling the Bogside and that resentment against them

had been 'engineered'. There was a grain of truth in that. Many Catholics with a traditional respect for authority, property and law and order were undoubtedly appalled by the riots. However, after 12 August, even they found it hard to see restoration of RUC control as a reasonable solution to these problems. By then, according to Nationalist party chairman James Doherty, 'the vast majority of the Catholic people were hostile to the police in Derry'.

After the charge into Rossville Street and subsequent retreat by the RUC, stalemate ensued. As pressure built up on the RUC, they received permission from Stormont to use a new weapon – CS gas. It had never been used in Ireland before. Before authorising its use, Robert Porter, Unionist minister of home affairs, tried a test dose on himself and decided it was acceptable to use it. Starting that night, the RUC began firing CS gas into the Bogside, an average of one canister every two minutes: 1,147 units over the next two days. Given their lack of other riot control weapons it appears the RUC also used the gas canisters as 'bullets', firing them at rioters. The gas was designed to disperse unruly crowds but was used by the RUC, who had virtually no training in its use, as a 'defensive' weapon, preventing rioters from getting near RUC lines. Huge amounts were used and the Bogside became blanketed with gas. As Scarman put it, 'By dawn the area had become enveloped in a pall of gas, covering the streets and penetrating the houses.' CS acted as a sort of mass alienation device. Even those who had wanted nothing to do with the 'trouble', who had stayed in their homes and kept their children off the streets, found gas seeping into their houses. That evening 500 women and children were evacuated from the Bogside and crossed the border to take refuge in Co. Donegal.

When the morning of the 13 August came, the RUC were holding a line across the top of Rossville Street but they had no prospect of advancing. By now, resistance was massive. First-aid stations, run by the Order of Malta, treated casualties; in the back streets women and children were making petrol bombs. Children were tearing up paving-stones for ammunition and bringing them to the 'front line' in wheelbarrows. A group of teenagers had occupied the roof of the high flats on Rossville Street and were supplied with petrol bombs, ensuring that the RUC could not advance up the street. Two academic observers noted that the feeling of being surrounded and under attack had produced a strong sense of cohe-

sion and something like perfect consensus politics were working... The organisation of the fighting seemed to be largely spontaneous and ad hoc ... Better known figures moved from place to place and gave instructions and advice, but there appeared to be no centrally co-ordinated body. The idea of leadership was expressed in the phrase 'people'll listen to so and so'. Two separate newsletters began to circulate in the area, one produced by the DCDA which was now based in Paddy Doherty's house in the Bogside. The other, produced by Derry Labour party members, represented the views of the radicals in the area, who had become involved with the DCDA but who saw Free Derry as an opportunity for the left rather than for Irish nationalism.

These newsletters appeared daily, reporting on 'the battlefronts' and the fight against 'the enemy', proclaiming, 'Derry is in a state of war'. They gave instructions for the storage and use of petrol bombs ('they should not be stored in crates which are easy to remove if captured ... Try to throw the petrol bombs high in the air unless at very close range. This causes more panic as well as doing more harm.') As one prominent moderate put it, 'an entire community [was] at war with what was supposed to have been their own police force, a community determined and united, a community used to economic depression, emigration and hopelessness—now on its feet and with a spring in its step.' In spirit, the Bogside had already seceded from Northern Ireland.

By 13 August, it seemed possible to many that the crisis would end with the disintegration of Northern Ireland rather than with the restoration of RUC control over the Bogside. That evening, after a further day of intense fighting, the DCDA held a press conference at which Paddy Doherty and Dr Donal McDermott spoke. The press conference was later described by Lord Scarman as a 'call to arms'. The DCDA appealed for 'every able-bodied man in Ireland' to come to Derry to help in the fighting.

After the press conference, the DCDA turned on the radio to listen to a broadcast by the Irish prime minister, Jack Lynch. Lynch announced that he was asking the British government to apply for a UN peace-keeping force in the North and called for negotiations on the 'constitutional position' of Northern Ireland. He said that Irish army field-hospitals would be set up near the border, just a few miles from the fighting in the Bogside and casualties from the Bogside would be treated there. In

a sense, the Irish government was now acting in support of the DCDA. Lynch also declared that the Irish government could 'no longer stand by and see innocent people injured and perhaps worse'. In Derry the belief was now widespread that the Irish army was about to enter the city and 'relieve' the Bogside. This belief was not confined to Catholics. After Lynch's announcement, many Protestants believed 'Dublin was about to invade'. There were even rumours that 'the Dublin troops were in the Bogside and had established camps in the Bogside'. After the broadcast, the Bogside redoubled their efforts but also several hundred Protestants from Derry and the surrounding villages responded to the broadcast by coming into the city and gathering behind RUC lines in Great James Street at the edge of the Bogside. Some wore crashhelmets and were armed with sticks. The RUC 'were brushed aside' as the loyalist crowd confronted the Bogside. Then the RUC began to advance up Great James Street mixed in with or leading the Protestant crowd. Rumours spread that the loyalists intended to burn down St Eugene's, the Catholic cathedral at the top of the street.

People in Creggan Estate had felt somewhat removed from events in the Bogside over the previous year and had been reluctant to join in the rioting during these days, but now the DCDA tried to get their support.

Responses were slow in the estate until a youth started shouting in the street, 'The church has been attacked and Father Mulvey has been burnt to death.' Believing the church was in danger, ever more conservative Catholics came out on the street and as the RUC advanced, prominent moderates such as Michael Canavan and respected figures such as Eddie McAteer and Father Mulvey were among the crowd behind the barricade.

As the RUC advanced, an RUC man or men opened fire and two or three people were wounded, being quickly carried away to a nearby first-aid post. News of the shootings spread rapidly. The DCDA had decided not to use guns but implicit in this was the assumption that the RUC would not use guns either. Now an angry group of young men cornered Seán Keenan and there was an impromptu meeting on the Lone Moor Road behind the 'frontlines'. Some of the men were from the Waterside and it would hardly be surprising if a few were younger Republicans.

They demanded that guns now be supplied and used to stop the RUC advance. Essentially they were demanding that the IRA now conduct an

armed defence of the area. Keenan rejected these demands and argued that they should not use guns. That night, a man from outside the city approached the DCDA and, according to Paddy Doherty, offered them 200 rifles and 100,000 rounds of ammunition. The offer was refused.

Doherty saw this as 'maybe a personal tactic' on his part. There were those, Republicans among them, who had expected that armed IRA men would appear on the streets at some stage during the fighting but this never materialised. However, the IRA was not entirely inactive. Republicans were active in the rioting and it can be assumed that they played an important role simply because they were a relatively coherent and organised group. There are hints that Republicans tended to be involved in key activities: for example, the presence of at least one Fianna Éireann member on the roof of the high flats, or the presence of another young Republican leading a group carrying petrol bombs and cans of petrol to skirt RUC lines and attack the RUC from the rear in Great James Street. However, the militancy of local youths had reached such a pitch that the young Republicans stood out only in terms of planning rather than in their hostility to the RUC. In any case, when people looked to the IRA for defence, they were thinking of stronger measures than these.

At one stage in the fighting, Derry IRA members did decide to take action distinct from rioting but it is notable that before doing so they consulted the Defence Association. Mickey Montgomery who had been involved in the 1950s campaign in Derry (and who was later associated with the Official IRA) told Paddy Doherty that he had an IRA unit ready to act. They had been planning to burn down the house of a prominent local Unionist but wanted to consult the DCDA first. Doherty suggested they abandon this plan. He named two targets deep behind 'enemy lines' and suggested that if they wanted to help, this would make a significant contribution. In the event, neither target appears to have been attacked and this was the extent of IRA 'guerilla' activity in Derry during these early days. This was in direct contrast with the situation in Belfast where, in response to the news of events in Derry, large-scale rioting broke out and a small number of IRA members conducted an armed defence of the Catholic Lower Falls area. In the space of two days in Belfast, seven people were shot dead, four by the RUC, two by the IRA and one, a sixteen-year-old member of the Fianna Éireann, by loyalists. Republicans had founded the Derry Citizens Defence Associa-

tion but any dreams of using it to start a renewed IRA campaign had dissolved because of the lack of IRA military capacity. As time went on, the Defence Association became ever less dominated by Republicans to the extent that it seemed to some Republicans that Seán Keenan ended up as a 'token Republican' on the DCDA.

On the night of the 13 August, the RUC eventually convinced the Protestant crowd in Great James Street to withdraw by telling them they would carry out a 'pincer action' to get round the barricade. Some of the Protestant crowd headed towards the city centre where they attempted to set fire to the City Hotel (where the international media were based) and a Catholic hall. Strengthened by reinforcements, the RUC pushed further on around the cathedral (which no-one attempted to burn), and forced the crowd back into the Lone Moor Road where the situation ended in stalemate. By now the RUC was certain it would need the assistance of the British army.

The conduct of the RUC during these days of fighting was later the subject of protracted discussion. In its defence, the RUC represented its actions as 'doing their best to keep two opposing groups apart'. Any apparent partiality towards the Protestant crowds was explained in operational terms – 'the police could not afford a fight on two fronts'. RUC officers could afford to turn their backs to a Protestant crowd without being attacked, therefore it made policing sense to concentrate on the Catholic crowd. To Catholics, this was manifested as an RUC charge supported by a Protestant crowd. The RUC explained the failure to disperse Protestant crowds in operational terms too: 'It was better to keep them in the street and keep an eye on them than to disperse them and not know what they might do.' Thus, what appeared to the observer as sectarian partisanship was represented as a tactical decision dictated by the exigencies of the situation. However, even the terms in which the RUC asserted its neutrality reveals how utterly different its relationships were with the Protestant and the Catholic communities. One RUC officer told the Scarman Tribunal about a police log book entry which mentioned that during sectarian rioting in July, Protestants complained to the RUC that 'Protestants were being held back'. He regarded this as proof that the RUC was playing a neutral role.

It was not that the RUC consciously acted as a sectarian vanguard for Protestant rioters but they had a relationship with them which could

easily move from tolerance to impromptu co-operation as when RUC men stood aside and Protestant crowds replaced them in holding the line against Bogside rioters. In addition, the RUC tended to respond to some extent to the urgings of Protestant crowds to advance, if only on the grounds of getting them to then disperse and go home. Apart from all this, Scarman had no doubt that there were some RUC men who had encouraged the loyalist crowds and welcomed their help. As one British journalist wrote, 'It wasn't the RUC's stoning or rare petrolbombing that shocked; it was their hate that really stunned, matching that of the Catholics. The obscenities, the threats, the religious tauntings – and all coming from a peace-keeping force.' In the circumstances, people in the Bogside on 12 August could easily interpret the RUC advance as a sectarian attack in league with extreme loyalists. Moderates who had long tried to stop the rioting now accepted the need for 'defence'. It was a major shift in the political balance within the Catholic community in Derry.

A remarkable feature of the fighting in the Bogside was the presence and participation of young teenagers and even children. In one sense it was only natural. Children rioted for much the same reasons as they had gone to the early civil rights marches and to meetings. It took place on the street and it was a dramatic spectacle which children could appreciate. Particularly in the Bogside where there were few play spaces, and particularly during the school holidays in summer, the streets belonged to children and youths. Civil rights marches and then rioting brought the adult world of 'politics' on to these streets where children operated. It was a unique development which brought political speeches, drama and conflict within earshot of children. Photographs show small children, and particularly young teenagers, as a ubiquitous presence at sit-downs and political meetings and when the DCDA put its first barricades up there were children there too.

When massive rioting broke out on 12 August, the streets of the Bogside became an ever more exciting environment for many children.

As the fighting led to stalemate and took on a ritual form, children became more involved now that there was less immediate danger. It was youths of thirteen, fourteen or fifteen years of age and even children who looked as young as five who were making and throwing petrol bombs from the roof of the Rossville flats.

This phenomenon, of child-rioting, has most commonly been discussed in terms of social breakdown, loss of parental control or in terms of manipulation. However, the fact that even children had lost any respect for law and order, and any fear of authority was regarded by many in the Bogside not as a sign of social breakdown but of the total rejection of the RUC by the Bogside.

Within the Bogside, child involvement was regarded, even by moderate 'respectable' elements, as more heroic than reprehensible. The Derry Emigrant Bulletin, associated with moderate Catholics and the church, reported that the 'boys' on the high flats were being 'acclaimed as heroes', although there were girls there too, making the petrol bombs.

It also said of the defence of the area, 'Do not think it was only the men and the boys who displayed such courage. The women and children played their parts too.' Dr Raymond McClean also acclaimed the youth on the high flats as heroes. Given that there was a degree of acceptance within the area of the role of children, it would be wrong to treat this as a 'social problem', isolated from its political context. The civil rights campaign and then rioting had brought politics to the young.

Rioting provided a means by which youths participated in the sphere of politics. It provided the comprehensible issue of opposition to the RUC and a means of contributing to that struggle which was equally comprehensible.

Involvement in such conflict had a politicising effect in its own right and drew the young further into the world of politics. For the young, with their interest aroused and their hostility to the state increased through confrontation, the politics of nationality and a struggle for freedom would be far more attractive and comprehensible than the politics of advice centres, lobbying and fund-raising. The process by which young rioters become armed militants cannot adequately be explained in terms of breakdown. It is a political process developing out of street confrontations which is not unique to Northern Ireland but appears to be a common feature of conflict situations. While there are also elements of 'breakdown' and of manipulation in these developments, it would be wrong to cite these as the basic 'causes' of youth involvement. The involvement of youth had profound implications for the political balance of forces within the Catholic community.

In Derry, teenagers moved from rioting to IRA activity over the fol-

lowing months and strengthened the hitherto weak Republican organisation. In the process, the character of the Republican movement was totally changed.

On the morning of 14 August, Derry woke to a third day of rioting.

The RUC would not be able to hold out much longer on their own.

Already some B-Specials had been mobilised in the Fountain the night before. When sectarian rioting broke out on a large scale in Bishop Street on the 14th, there were B-Specials among the Protestant crowd, restraining them but also joining in the riot on the Protestant side. Around 4 p.m. a call went out for the general mobilisation of the B-Specials and, in the Fountain, B-Specials went rushing up to the interface at Bishop Street 'in loose formation'. In addition, sixty B-Specials, carrying batons, marched to RUC lines in Waterloo Place. When the B-Specials appeared on the city walls and at the edge of the Fountain, it looked in the Bogside as though another attack was about to begin, one which might bring the Protestant crowds on Bishop Street streaming in behind the RUC and the B-Specials. In William Street, on the other hand, the RUC were pulling back under pressure and the crowds were advancing up towards Waterloo Place.

Just then, British troops marched into Waterloo Place and replaced the RUC at the mouth of William Street. The RUC were relieved. The Bogside was relieved though uncertain. They did not attack the army and the army did not attempt to advance into the Bogside. Rioting began to die out. Less than twenty-four hours before, Bogside had been expecting the Irish army to arrive and even now some who heard that the army had arrived thought it was the Irish army which was on the streets. Just how close the Irish army had come to 'liberating' Derry was illustrated by the fact that both the Irish and British commanders concerned had instructions that, if they were to go into Derry, they should stop if they came up against the opposing army and in effect, set up a cease-fire line. In retrospect, however, Jack Lynch's speech can probably be best understood as an attempt to force Britain to intervene in some way, though not necessarily by sending the British army in. It is likely the Irish government was extremely reluctant to actually breach UK sovereignty and come directly into conflict not just with Stormont but with the British government too.

It was true, as James Callaghan said, that 'Both sides asked for the

troops' but this disguises important distinctions. On the Catholic side, individuals such as Gerry Fitt had called for the troops to be sent in. However, the DCDA had made no such call, not at any stage, and when the troops came in their reaction was less one of delight that the troops were in than one of satisfaction that Stormont and the RUC were no longer in control. Even two weeks after the arrival of British troops, some DCDA members were expecting the Irish army would still come in. In addition, as one rioter later put it, 'the people who'd done all the rioting were not the ones who welcomed the Brits'. On the Catholic side, calls for British troops in Derry did not represent a concerted policy. On the other hand, the RUC and the Stormont government definitely wanted the troops in. They could no longer contain the disorder on their own. To suggest the army was sent in as a sort of neutral arbiter is to obscure their principal function, of helping to restore order which ultimately meant restoring the authority of the Stormont government.

When hostility to the troops developed, Unionists saw it as yet further proof that Catholic protestations about 'defence' masked a Republican plot. But, though the troops were generally welcomed by people behind the barricades, the attitude to them was marked by a certain equivocation from the beginning.

Free Derry and the British army

Officially, the British army had come in to Derry 'in aid of the civil power', the RUC, but the aid they gave was limited. It did not extend to restoring Stormont authority in the Bogside and Creggan by force. Even though British troops were now on the streets, the British government was still trying to minimise its involvement. When the DCDA approached the army shortly after they arrived in the city and offered to bring an end to rioting if the RUC were pulled back and if the army stayed out of Free Derry, the British officer in charge agreed cheerfully, apparently without consulting a higher authority. It seems that the army in Derry had been politically instructed to, above all, avoid becoming involved in a confrontation. Thus, British recognition of the 'no-go' area and their willingness to deal with a 'rebellious' group like the DCDA, can be attributed principally to a political decision to minimise British involvement, to hold the line but do nothing more than that.

This British army decision in Derry apparently represented an official

recognition of the DCDA and of its authority. For the following month Free Derry, surrounded by barricades and policed by the DCDA peace corps, was administered by the DCDA in constant negotiation with the local British army commanders. In the process, the DCDA displaced the political authority of the local MP, John Hume, and of all the local political parties. Brian Faulkner later complained that it had been a major mistake for the army to 'tacitly accept the right of various Republicans and known IRA men to rule and speak for these areas'. However, at this stage local moderates and non-Republicans became more prominent in the DCDA and it would be quite inaccurate to say that the area was under Republican rule. The initial deal with the army, for example, was negotiated by Michael Canavan and Paddy Doherty in the company of a British Labour party MP. Canavan and Doherty had political backgrounds which stretched back through the DCAC to the Credit Union movement and, although both were now co-operating with Republicans, they by no means had the same interests as the Republicans. Unionists refused to acknowledge that hostility to the RUC and the government had become so widespread and continued to view the DCDA as part of a Republican conspiracy. The following day, Doherty and Canavan met the army again, refused a request to let British troops in to the area, and made a series of demands, which included the abolition of Stormont, thus making clear how totally they rejected the Unionist government. During the following weeks, the barricades remained up as political bargaining tools for demands including the abolition of Stormont, the abolition of the B-Specials, the abolition of the Special Powers Act and the disarming of the RUC, and not primarily for 'defence'. Thus, with the British army a little reluctantly staying outside the area, a curious interregnum began.

During these first weeks, the army appears to have operated under only 'hesitant direction' from the British government. Local commanders acted with a great deal of autonomy and the army became immersed in the local political scene, to the extent of trying to attend meetings of the local political parties. In the absence of decisive political direction from above, the army became a political force, developing its own priorities and analyses and at times acting almost as a local administrative body. In the first few days after the arrival of the troops, relations between the army and the DCDA were extremely cordial.

The Unionist government was in a state of shock and there was now a British acceptance that Catholic fears had been genuine and their responses understandable. The army presence was widely welcomed and if Republicans in Derry were 'disgusted' at this they did not make it public. Seán Keenan, the most prominent of the older Republicans, was one of those who was now involved in regular contacts with the army and British politicians.

Good relations were possible not only because the army accepted the authority of the DCDA but also because there was little opportunity for friction to develop on the ground. The 500 members of the 1st Battalion of the Queen's Own Regiment who were posted to the city a few days after 14 August to replace the Prince of Wales Own Regiment took up positions in sandbagged posts around the edge of the Bogside, thus maintaining the interface with the commercial city centre which the RUC had been so concerned to hold during the rioting. However, these troops did not stop or search or question people. They just sat there, outside the barricades. In these early weeks, army 'policing' duties were limited to manning a checkpoint on the Craigavon bridge and checkpoints on the border roads out of Derry. The almost total absence of 'policing' by the army was crucial to the maintenance of friendly relations. If anything, people in the Bogside and Creggan seem to have been more annoyed at being stopped and questioned by DCDA peace corps members in their own area who were often local youths, identified only by the white armbands they wore. However, if the peace corps checkpoints annoyed people, army checkpoints might do so too.

An incident in the first few days after the arrival of the troops illustrated how far the army was prepared to go to maintain good relations in this initial period. During the 'Battle of the Bogside', a brand new bus had been hijacked. It had ended up as the centrepiece of a formidable barricade in Rosemount where it provided resting quarters for peace corps members on duty at the barricade. The bus company was concerned to get the bus back and approached the army. A compromise was worked out through the army whereby the bus company would provide an older bus in exchange for the return of the new model being used in the barricade. Lt Col Millman, commander of the 1st Battalion, Queen's Own Regiment, said that if this arrangement did not suit the DCDA the army would provide alternative materials for the barricade and, if

necessary, the army would rebuild the barricade themselves. In the event, that wasn't necessary and the DCDA handed back the new bus in return for an older replacement. A key figure in these negotiations was Colin Wallace, an assistant from the army's public relations unit, based at headquarters in Lisburn. He had accompanied the first troops into Derry on behalf of the army's PR unit. A few years later, he would be at the centre of a major controversy over the role of British intelligence and public relations operations in Northern Ireland.

In these early days, the army gave generous recognition to the DCDA.

A 'hot-line' was set up to deal with any problems and the army acted as a go-between with outside agencies such as the post office. When Derry City Football Club enquired about security arrangements for an upcoming match at their grounds in Free Derry, the army told them to contact the DCDA. The DCDA offered to steward the match but this was turned down. When a small British military convoy entered the Bogside, apparently by mistake, Seán Keenan and Paddy Doherty caught up with it, complained about the incursion and later received an apology and an assurance that such an incident would not be repeated. Behind the barricades, the DCDA met virtually every night and carried out a range of functions. Policing was under the charge of the DCDA and barricades were manned by peace corps members from 8 p.m. to 8 a.m. As one RUC county inspector sourly put it, the DCDA were 'the de facto government of the area.'

During these first weeks in Free Derry, the DCDA expanded rapidly. It came to represent a wide range of opinion in the area but the radical left (both Labour and Republican) and the older Republicans were probably over-represented on it. The DCDA eventually had forty-four members of whom about fifteen were on the left. It also included at least nine of the older Republicans, people like Seán Keenan, Tom Mellon, Barney McFadden, Tom Carlin and Liam McDaid, who would become prominent Provisionals, and others such as Gerry Doherty who would stay with the Officials. At least three of them would be interned in August 1971. It also included at least five active members of the Independent Organisation and representatives from tenants' associations who also tended to have other political affiliations, either 'moderate', Nationalist or Republican. Thus, although the DCDA spanned the political spectrum, Republicans and the left tended to be over-represented partly be-

cause they were more enthusiastic about the DCDA than moderates.

Although Independent Organisation members had become involved with the DCDA at an early stage, there was by no means contentment with this among all members of the party. At an Independent Organisation meeting where a report on the DCDA was given, details about the composition and terms of reference of the DCDA were sought.

When the information wasn't forthcoming, there was a 'heated discussion' and eventually the meeting decided to obtain a list of DCDA members before backing the committee.

The first few weeks of Free Derry were a time of great excitement, and radical students and foreign journalists flooded into Derry. During this time, Free Derry press passes were issued to journalists from around seventy-four different countries. All around the area posters went up saying 'barricades are nice'. The Bogside police were commanded by an American journalist who, rumour had it, was a CIA agent; the pubs stayed open all night long and 'Radio Bogside' called for people to send in 'entertaining stories about the present troubles'. There was a Free Derry Fleadh Ceoil (music festival), the first of its kind in Northern Ireland, which drew musicians such as the Dubliners, Tommy Makem and Shay Healy.

Some of the radicals saw the barricades as a way to maintain pressure for the disarming of state forces, their disbandment and the eventual dismantling of the state. The Republican and Labour radicals within the DCDA acted as an organised group more resistant to removing the barricades than the rest of the DCDA were. Eventually, the more Utopian ambitions were abandoned and the radicals accepted it was 'impossible to build a socialist society in one ghetto' although some would still suggest the barricades remain in place until 'social justice is attained'. However, they did try to promote a socialist agenda within the area. At one stage, the radicals put forward a programme calling on the DCDA to use its authority in the area to, among other things, control rents, ensure that overtime and minimum wage rates were paid, demand equal pay for women and provide free travel on the two bus routes in the area for students, the unemployed and pensioners. The programme was proposed by the Labour Party Young Socialists who were a focus for radical Labour/Republican co-operation.

The moderates could make common cause with traditionalist Re-

publicans in resisting such plans for social transformation behind the barricades. Both groups simply wanted to use the barricades to extract short-term political concessions and were not interested in building an alternative society behind them. Maintaining the barricades, as one of the older Republicans put it, would 'make partition more confounded'. Pressure on the British army to remove the barricades, by force if necessary, was exerted by the Unionist government at an early stage. For Unionists, army negotiations with Defence Committees in Derry and Belfast amounted to an 'acknowledgement of insurrection'. The DCDA responded to early Unionist statements calling for the removal of the barricades by holding a meeting at which they decided to keep the barricades up. At this stage, pressure from moderates to remove the barricades was minimal and John Hume condemned calls for their removal.

This decision by the DCDA obviously distressed the army who requested a meeting with them and said they now wanted to see a return to 'normality' and were prepared to offer certain guarantees in return for the removal of the barricades. The meeting took place but did not result in any agreement. However, it is notable that army statements were now being issued through an army public relations officer rather than directly from a local commanding officer. The army, which had begun almost naïvely, was becoming just a little more calculating.

Shortly after this, Chichester-Clark spoke at a meeting of the Middle Liberties Young Unionist Association, a stronghold of the 'Craigite' right in Derry, and promised them that the barricades would be removed. This put more pressure on the army.

It was into this situation of slightly increased tension that James Callaghan, the British home secretary, arrived in Derry and was escorted into the Bogside by peace corps members to meet four members of the DCDA, including Seán Keenan. His visit gave recognition to the DCDA but it seems clear it was intended to hasten the removal of the barricades through this gesture of British interest and goodwill. By now the Hunt Commission on the future of the RUC, a major concession to Catholic opinion, had begun its work and when the DCDA made demands which included the abolition of Stormont, Callaghan rejected them as unreasonable. However, during the meeting DCDA members also complained about the fact that twenty-six Republicans had been interned since mid-August under the Special Powers Act. Shortly after

the meeting these internees were released.

With the Hunt Commission and the Scarman Tribunal to enquire into the events leading up to August 1969 under way and the symbolic victory represented by Callaghan's visit to the Bogside, the moderates became more inclined to take the barricades down. The Derry Journal, associated with the Nationalist party and conservative Catholics, considered that the reforms were now well under way and a conservative columnist in the paper called for the barricades to be removed. The only concession the DCDA made, however, was to modify the barricades to let vehicles through and they announced that the barricades would remain until there was 'concrete evidence' of the reforms. This mounting pressure on the DCDA to remove the barricades eased when it was announced that RUC men, investigated over events at Burntollet and in Derry in January 1969, were to face only internal disciplinary action. Suspicions grew of British government intentions and the extent to which Stormont was still in control. John Hume accused Callaghan of 'seeking the middle road between the suspension of Stormont and doing nothing'. The Derry Journal now wondered if Stormont could be trusted to implement the proposed reforms while Eamonn McCann said the decision had 'shattered confidence' in the reform process. It gave a new lease of life to the barricades in Derry.

On 7 September, about a week after Callaghan's visit, 2,000 people turned up at an open-air public meeting held by the DCDA. The meeting agreed to maintain the barricades but to breach the main barricade in Rossville Street. The left opposed this decision and claimed that people had been bullied at the meeting. The left were not the only ones unhappy with the DCDA. Independent Organisation members criticised the conduct of the meeting and complained that a written proposal passed to the platform had not been put to the meeting. They were unhappy with the situation in Free Derry, with the 'undesirables behind the barricades' (presumably a reference to the many radical students in the area) and they felt 'that this element would have to go'. They were also unhappy that the pubs were staying open 'til all hours. Although John Hume argued that they needed 'to maintain some form of symbolic barricade', moderates were becoming less tolerant of Free Derry and of the political role the DCDA was playing even though it had no electoral mandate. The DCDA was usurping the role of John Hume and of political parties

such as the Independent Organisation. It was in these circumstances that the army began to seek to undermine the authority of the DCDA and to deal with other forces in the community. The army invited a wide range of local groups, everybody up to and including the local Legion of Mary, (as one person who was there put it), to a meeting in a local hotel to discuss the barricades. The meeting also included the DCDA and groups such as the tenants' associations.

Although the DCDA had carried out a number of functions in Free Derry, the tenants' associations had also seen an expansion of their responsibilities and workload as they were drawn into dealing with housing, cleaning and transport problems behind the barricades. This was 'a very difficult period' for the tenants' associations as they received 'endless complaints'.

The tenants' associations were not happy with the situation created by the barricades. In addition, they had strong political connections to the moderates and they undoubtedly had considerable local influence.

It seemed that they could be an alternative focus of power within the area. Sidestepping the DCDA which had rejected army proposals for a compromise policing solution for the area, the army put their policing proposals to the Central Council of Tenants' Associations (hereafter CCTA) in Derry. The army proposals caused a serious split in the tenants' associations, but this attempt by the army to deal with an alternative focus of power failed. It was a demonstration of the continued strength of the DCDA that the tenants' associations consulted the DCDA and decided they could not take a stand on an issue of such a 'political' nature. It is notable, however, that army officers were becoming involved in dealing with, and trying to manipulate, local political forces at this very low level, away from the politicians.

Stymied in negotiations with the DCDA and pressurised by Unionists, the army became more assertive. Claiming that DCDA 'vigilantes' were operating in William Street where they had 'no right' to be, the army threatened to put troops there to prevent this. The army also said that they knew there were those in the Bogside who would welcome their policing plan. It was around this time that a small army convoy made an incursion into the Bogside and, though it was said it was accidental and the army made an apology, it seemed more like an attempt to test the waters or give a warning.

On 14 September, after much internal argument, the DCDA finally gave way to the pressure from within the area and from the British army and agreed to allow military police, 'Redcaps', into the area. However, they could only be called in for specific purposes by the DCDA. The DCDA also took down half the barricades and as negotiations speeded up, the barricades were replaced completely by a white line, a symbolic border suggested by Michael Canavan and supported by John Hume and Paddy Doherty, one of the key figures in the DCDA. This agreement was backed by moderates, Nationalist conservatives and even by the Republican veteran, Neil Gillespie who would later be a prominent Provisional. (However, Gillespie also had personal reasons for this as the first investigation carried out by the 'Redcaps' was into the accidental death of his son.) Pressure from the Catholic church had been instrumental in having the barricades in Belfast taken down but the church does not seem to have played such a key role in Derry. This was partly because moderates closely connected to the church were already prominent in the DCDA and thus there was little need for the church to intervene directly. In addition, alienation from the RUC and the government had been more comprehensive in Derry, developing over the previous year. Many priests did not feel the need to strongly oppose the barricades but it is alleged that the extent of the alienation of others was reflected in the presence in August 1969, of certain younger priests among the rioters, masked and throwing petrol bombs.

Within a week all the barricades had come down but although 'Redcaps' could be called on for individual cases the area was still being policed by the DCDA peace corps. The Independent Organisation was now very much 'dissatisfied with the tactics' of the DCDA and wanted a swift return to normality. They became so disillusioned with the DCDA that they tried unsuccessfully to restore the authority of the moribund DCAC.

It appears to have been at this point that Lt Gen Sir Ian Freeland, British army GOC in Northern Ireland, informed the DCDA that 'Redcaps' and regular British troops would begin to patrol the area regardless of the views of the DCDA and the DCDA appear to have realised that, with local criticism increasing, there was no way they could oppose the army.

Thus, as the last barricades came down, the British army issued a per-

emptory statement denying that they had struck a deal with the DCDA on the removal of the barricades: 'Redcaps' would now patrol the area in whatever way the army decided.

After several weeks of negotiation, the army was now refusing to recognise the authority of the DCDA and was in no uncertain terms asserting its right to police the Bogside. This marked the end of a brief period when the British government and army had accepted the right of these Defence Associations to negotiate political concessions from a position of strength. In these weeks, relations between the army and the DCDA had changed dramatically, because the army had come under political pressure to restore normality as quickly as possible. Once that pressure was applied there was never any question as to the attitude the army would take. There was no contest between generalised sympathy with 'the Catholics' and the political priority of restoring the authority of the Stormont government.

However, if the political question was not now resolved and the Bogside tried a repeat of August 1969 it would be the British army they would face. Free Derry had rejected the state and its police force. To reconcile Free Derry to this state would require a transformation. It was no longer a question of adapting Northern Ireland slightly in order to abate Catholic hostility to the state: it had to be changed significantly.

The reforms which the British government now imposed on the Stormont government were absolutely crucial. They got off to an auspicious start, for Catholics, with the publication of the Hunt Report which recommended the disbandment of the B-Specials and the disarming of the RUC. As the radical People's Democracy paper, *Free Citizen*, put it, the report 'struck at the very heart of the traditional Unionist machine'. It seemed as if the transformation of the way the state was run, demanded loudly by all sections of the Catholic community, was now under way.

The failure of reform

On 10 October 1969, the Hunt Report was published and it was announced that the inspector general of the RUC was to be replaced by an English policeman, Sir Arthur Young. At the same time, the British government also announced that control of housing was to be taken away from local government and centralised and that the proposed new local government boundaries which had aroused Catholic complaint would

be changed. The following day, riots in protest against Hunt's recommendations broke out on the Shankill Road in Belfast. During these riots, Protestants shot dead an RUC man, the first RUC member to be killed in the conflict, and the British army shot dead two Protestants, the first people killed by the army since their arrival. The army repressed the riots in the Shankill brutally and arrested no fewer than 300 people.

However, if the riots convinced Catholics that the British were serious about reform, the riots also shocked the British government and contemporary sources suggested that it now diluted its reforms substantially in order to hold on to Protestant opinion. The day after the publication of the Hunt Report, British military police, accompanied by regular soldiers, began to patrol the Bogside and Creggan, the first patrols of any kind in two months. Three days after that, the 'Redcaps' were patrolling in the company of unarmed RUC men. From the point of view of the British government and army it may have seemed as if there was only one small step left to take to achieve 'normal' policing, that is, for the 'Redcaps' to leave.

After the publication of the Hunt Report, the DCDA decided that their responsibilities were over and they stood down immediately. Seán Keenan declared that he now had no problem with the RUC coming into the area. The British army commander in Derry, Brigadier Peter Leng, proudly declared that 'the vigilantes' powers have now ceased' and that any local problems would be tackled through the tenants' associations.

British troops set up a base in a girls' school between Creggan and the Bogside, taking over six classrooms and announced their intention to set up a permanent RUC station in the area as soon as possible. Military policemen and soldiers began to carry out joint patrols of the area in Land Rovers. When James Callaghan arrived back in Derry for a second visit, this time with Sir Arthur Young, the new head of the RUC, it became clear that the authority of those running the DCDA had been massively diminished. This time Callaghan met not only Paddy Doherty and Seán Keenan, formerly of the DCDA, but also John Hume and people from the Independent Organisation, the Labour party, tenants' associations and, significantly, local priests who had previously kept a low political profile. All this showed that a large swathe of 'respectable' Catholic opinion was putting its weight behind these new arrangements, and was glad

the DCDA and the barricades were gone.

Catholic political reaction to the Hunt Report was enthusiastic. The Independent Organisation said that when the Hunt Report and other proposed reforms were '... fully implemented, the civil rights movement in this country can be considered to have drawn to a hitherto unbelievably successful conclusion'. They also called publicly for Catholics to join the RUC. Eddie McAteer called on Catholics to support the RUC, 'even if the uniform does bring back dark memories', a backhanded reference to the fact that not all of Hunt's suggestions had been adopted. The Derry Journal too called on Catholics to accept the RUC.

The Derry Young Unionists on the other hand denounced the reforms as a 'sell out'. While Republicans and radicals did not voice unrestrained enthusiasm, the reforms had succeeded in winning back large sections of Catholic political opinion which had been alienated and had ended up in an uneasy and uncomfortable alliance which had included the radical left and militant Republicans.

That is not to say that all was well. The first signs of tension between the troops and Catholic civilians had already appeared and when the first unarmed RUC men appeared in the Bogside they were jeered. Local people complained that it was the same old faces who were in the 'new' RUC.

Although the reform of the RUC was greeted enthusiastically by many Catholics, there were a number of reasons why the force did not become fully accepted. In the first place, as hecklers in the Bogside pointed out, the RUC still contained the same personnel and therefore the men who had been at Burntollet and who had beaten Sammy Devenney but had never been prosecuted. Although personnel could be expected to change, and indeed there appears to have been an extensive 'purge' of the RUC officers in Derry, this was not going to happen immediately.

There was also the symbolic question of the change in uniform colour suggested by Hunt. Callaghan later said that the failure to bring this in was due to a low-level error which didn't seem worth rectifying. On the other hand, a contemporary source suggested that the Shankill riots had provoked a decision to dilute the proposed changes including the proposal to change the uniform. This sounds entirely plausible. The uniform was more important than Callaghan suggested and it was not at all insignificant to Catholics that the RUC were 'still proudly wearing

their hated black uniform'. Even after the arrival of the troops, Catholic youths had regularly thrown stones at RUC cars at the edge of the Bog-side. They were not about to stop now, and while moderates welcomed the changes in the RUC they still had too many misgivings about the force to become outraged by attacks on them. In the circumstances 'normal' policing could not be resumed.

Catholics had also warmly welcomed Hunt's proposal to disband the B-Specials, but they were less certain about his proposal to replace them with a unit under direct British military control. After the army had arrived, the B-Specials had remained on duty in certain areas, most notably on the roads to the border around Derry. Their conduct was a matter for complaint and they were accused of firing shots on a number of occasions. The announcement that they were to be disbanded delighted Catholics as much as it outraged Protestants. How it came about that even this concession appeared to dissipate is a large part of the explanation of the failure of these major reforms.

In November 1969, the Stormont government began to recruit for the new British army regiment to be known as the Ulster Defence Regiment (hereafter UDR). From the beginning, Catholic politicians questioned the need for the regiment, asking from what it was intended to 'defend Ulster'. The inclusion of 'Ulster' in the title, a term for Northern Ireland favoured by Unionists, caused annoyance too, but the main problem was that the recruitment campaign for the UDR was run by the Stormont government and not by the British government or army. Already John Hume had complained that Stormont was playing up the oath of allegiance which had to be taken before joining the RUC. Ivan Cooper attacked the UDR recruiting campaign saying 'TV and newspaper advertising has been geared to making this force unpalatable to the minority in Northern Ireland'. Cooper even went so far as to suggest the civil rights movement might have to go back on the streets. John Hume complained that UDR recruitment forms had been sent to many serving B-Specials and Cooper said 'the creation of a defence force largely composed of B-Specials will not quench our thirst for justice'. A few weeks before this, the Independent Organisation had considered the question of encouraging Catholics to join the UDR. Despite objections within the party to this 'it was generally agreed that', if they didn't, they 'would be back to square one'. Now the Independent Organisation, claiming

that the Unionist government at Stormont was trying 'to take over' the UDR, made a number of calls for changes to the proposed regiment. Most of the demands were simply calls to fully implement the Hunt Report's original recommendations. Among other things they wanted the name changed, the force reduced to the size Hunt had recommended, and that former B-Special county commanders should not be transferred into the force as the UDR battalion commanders.

When the UDR became operational in April 1970, all of the UDR battalion commanders were former B-Specials, and of the 300 Co. Derry UDR men, half were former B-Specials. The Co. Derry battalion was 20 per cent Catholic. (The UDR as a whole was initially 18 per cent Catholic.) Given that Catholics formed around half the population of Co. Derry, while Northern Ireland as a whole was about 35 per cent Catholic, this suggests an even lower representation of Catholics in the Derry battalion than in other areas of the North. This was not, contrary to what Callaghan said, 'sufficient to show that the UDR was not just the B-Specials under another name'. In many respects, as Independent Organisation members had feared, it was now 'back to square one'. In addition, the IRA campaign which was now beginning played a major role in forcing many Catholics out of the regiment.

Within a month of the establishment of the regiment, Catholic UDR men had been fired at in villages in West Tyrone near the Donegal border.

However, as with the new-look RUC, even Catholic moderates never felt happy with the UDR, believing it represented a reform gone wrong, twisted out of shape by the Stormont government. Given the well of hostility to the state which had grown, the reforms were not a sufficient response. It is, of course, debatable whether they ever could have been, but the way they were implemented leached away much of the trust which Catholic moderates had reposed in the benevolent intentions of the British government. Ultimately the reforms were diluted and rendered ineffective because of British government concern to 'calm the fears of the Catholic community without awakening those of the Protestants'. As Callaghan put it, 'in winning back the Catholics we could not afford to lose the Protestants'.

Eventually the British government would, to an extent, 'lose the Protestants' anyway, but in this crucial period they signally failed to 'win

back' the Catholics. This was because the British government seems to have failed to understand how much Catholics had rejected Stormont.

In the context of continued Catholic distrust and alienation as the reforms were diluted, British calls for integrated education and Catholic co-operation with the Stormont government in order to improve 'community relations' were little more than platitudes. In August 1969, Derry Catholics had believed themselves within a whisker of a united Ireland and were fighting the RUC as a dangerous enemy. It would take a lot to restore any relationship between them and the state which was non-confrontational. The groundwork for such a relationship was not laid by these half-hearted, diluted reforms.

The limits of British pressure and of the capacity for change of the state are illustrated by Callaghan's account of asking Chichester-Clark, after the August riots, if he could broaden his government, presumably by bringing in Catholics. Callaghan seems to have reacted with equanimity to Clark's response that there was 'absolutely no possibility' of this.

Now that the Catholic minority in Northern Ireland was politically active there was 'absolutely no possibility' that the state could stabilise without trying to include this third of the population politically. The Catholic minority was now active and organised as it had never been before in the history of the state. The minority, across the ideological spectrum, was now hostile to, or at least mistrustful of, the state. The British government was playing a balancing act which, by its concern not to destabilise the Unionist government, precluded any major changes to the way Northern Ireland functioned. There appeared to be no prospect of changes which would end the exclusion of the minority from the exercise of political power. The attempts to gain Catholic acceptance of the security forces were faltering and failing. In the circumstances, confrontation on the streets was likely to continue. Now, however, the British army was maintaining order on the streets and it began to become an increasingly important factor in the political equation in Northern Ireland.

Abbreviations

APC Armoured Personnel Carrier
CBSI Catholic Boy Scouts of Ireland
CCTA Central Council of Tenants' Associations (Derry)

CESA Catholic Ex-Servicemen's Association
CI County Inspector (RUC)
CJNI Committee for Justice in Northern Ireland (Boston)
CLF Commander Land Forces
CND Campaign for Nuclear Disarmament
CO Commanding Officer
CSJ Campaign for Social Justice (Dungannon)
DCAC Derry Citizens Action Committee
DCCC Derry Citizens Central Council
DCDA Derry Citizens Defence Association
DHAC Derry Housing Action Committee
DI District Inspector (RUC)
DUA Democratic Unionist Association
DUAC Derry Unemployed Action Committee
DUP Democratic Unionist Party
GAA Gaelic Athletic Association
GOC General Officer Commanding
IAC Irish Action Committee (USA)
IDF Internees' Dependants Fund (Derry)
INLA Irish National Liberation Army
IRA Irish Republican Army
IRSP Irish Republican Socialist Party
JSC Joint Security Committee
LAW Loyalist Association of Workers
LDC Londonderry Development Commission
MP Military Policeman (or Member of Parliament)
NAIJ National Association for Irish Justice (USA)
NICRA Northern Ireland Civil Rights Association
NIHE Northern Ireland Housing Executive
NILP Northern Ireland Labour Party
OC Officer Commanding
PUA Protestant Unionist Association
PD People's Democracy
RUC Royal Ulster Constabulary
SDLP Social Democratic and Labour Party
UDA Ulster Defence Association
UDR Ulster Defence Regiment
ULDP Ulster Loyalist Democratic Party
UPV Ulster Protestant Volunteers
UVF Ulster Volunteer Force
WAC Womens' Action Committee (Derry)
WUUC West Ulster Unionist Council
YRA Young Republican Association
YUHAC Young Unionist Housing Action Committee (Derry)